

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr
Sejmiku Warmińsko-Mazurskiego
z dnia2011 r.

DYREKTOR MAZURSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Plan ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego do 2021r

**Na podstawie I planu ochrony z 1994 r. opracowanego przez Zespół Wojewódzkiego Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie pod kierunkiem P. mgr inż. arch Ewy Piekarskiej i głównego projektanta Zdzisława Jaczewskiego, przy współpracy WBPP w Suwałkach oraz naukowców z różnych instytucji,
- zmiany i aktualizacje w latach 2004 – 2009 przeprowadzili Jerzy Kruszelnicki i Grzegorz Wagner
Oraz ostatecznie zredagowali w 2011 r. Alicja Kruszelnicka i Włodzimierz Jankowski**

Krutyn, styczeń – kwiecień 2011

Spis treści

W poszczególnych rozdziałach wykazano zamieszczone wykazy tematyczne

Rozdz. 1. Podstawy prawne i cele ochrony Parku – str. 2

Rozdz. 2. Przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania celów ochrony - str. 4

Wykaz 1.1 – gleby – str.4, 1.2. – rezerwaty przyrody – str.7, 1.3. – użytki ekologiczne – str.8,
1.4. – pomniki przyrody – str.12, 1.5. – korytarze ekologiczne – str. 23, 1.6.- jeziora – str. 32,
1.7. – rzeki – str. 34, 1.8. – stan czystości jezior – str.35, 1.9. – obwody rybackie – str. 38

Rozdz. 3. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń oraz ich skutków – str. 48

wykaz 1.10 – identyfikacja zagrożeń – str. 48

Rozdz. 4. Obszary i metody realizacji działań ochronnych – str. 54

wykaz 1.11. – zalecenia dotyczące działań ochronnych i monitoringu wybranych gatunków flory i grzybów – str. 55, 1.12. – zalecenia dotyczące monitoringu fauny – str. 58

Rozdz. 5. Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu – str. 62

Rozdz. 6. Udostępnianie obszarów Parku – str. 77

Rozdz. 7. Ustalenia do studiów uwarunkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego – str. 80

Uzasadnienie – str. 98.

Rozdział 1. Podstawy prawne i cele ochrony przyrody Parku

§ 1. 1. Podstawy prawne sporządzenia planu ochrony:

1) przepisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 151 z 2009r, poz. 1220 z późniejszymi zmianami): zapisy w art.17, 18, 19 i 20;

2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

2. Podstawami prawnymi działania Mazurskiego Parku Krajobrazowego, zwanego dalej „Parkiem” są:

1) Uchwała Nr VIII/31/77 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Suwałkach z dnia 5 grudnia 1977 r. w sprawie utworzenia Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz.U. WRN w Suwałkach Nr 8, poz. 36);

2) Uchwała Nr X/38/77 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie z dnia 8 grudnia 1977 w sprawie utworzenia Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz.U. WRN w Olsztynie Nr 11, poz. 51)

3) Rozporządzenie Nr 9 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 stycznia 2006 r. w sprawie Mazurskiego Parku Krajobrazowego (Dz.U. Woj. Warm-Maz. Nr 20, poz. 506)

3. **Nadrzędnymi celami ochrony** Mazurskiego Parku Krajobrazowego, zwanego dalej „Parkiem”, są: ochrona najcenniejszych fragmentów Pojezierza Mazurskiego ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe, jak też zachowanie i popularyzacja tych wartości w ramach zrównoważonego rozwoju dla zwiększenia atrakcyjności Parku i poprawy jakości życia jego mieszkańców;

4. **Strategiczne cele ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego obejmują:**

1) środowisko przyrodnicze, przez:

- a) ochronę charakterystycznych i unikatowych cech naturalnych środowiska przyrodniczego z jego gatunkami roślin i zwierząt oraz ekosystemami leśnymi, nieleśnymi, wodnymi i lądowymi,
- b) utrzymanie podstawowych procesów ekologicznych,
- c) zachowanie różnorodności gatunkowej, fauny i flory na ich naturalnych stanowiskach;
- d) wdrażanie stosownych zapisów obowiązującej Krajowej Strategii Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej na lata 2007-2013; Karta Programu nr 30;

2) środowisko kulturowe, przez:

- a) ochronę krajobrazu kulturowo-historycznego w oparciu o zabytki kultury materialnej,
- b) kształtowanie harmonijnego wiejskiego krajobrazu obszaru Parku, przez zachowanie istniejącej tradycyjnej architektury mazurskiej, nawiązywanie do wzorów regionalnych przy tworzeniu nowej zabudowy oraz zachowanie historycznych układów w zagospodarowaniu przestrzennym wraz z ochroną alei przydrożnych i zadrzewień śródpolnych,
- d) waloryzację i monitoring zespołów zabytkowych na terenie Parku;

3) zrównoważony rozwój regionu, przez:

- a) utrwalenie znaczenia jako terenów dla rozwoju turystyki krajoznawczej, turystyki wodnej i wypoczynku,
- b) wspieranie inicjatyw i działań zmierzających do poprawy poziomu życia mieszkańców Parku,
- c) zrównoważony rozwój gospodarczy - dopuszczający na terenie Parku rodzaje działalności wykorzystujących w sposób racjonalny zasoby przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, uwzględniające wymogi ich ochrony;
- d) wykorzystanie Parku jako obiektu dla nauki i edukacji przyrodniczej;

4) krajobraz, przez:

- a) ochronę wartości krajobrazu polodowcowego charakterystycznego dla Pojezierza Mazurskiego, zwłaszcza poprzez ochronę rzeźby terenu, głazów i głazowisk, naturalnych układów hydrologicznych,
- b) zachowanie wyjątkowych walorów krajobrazowych związanych z historycznymi i kulturowymi układami przestrzennymi, urbanistycznymi i architektonicznymi, ukształtowanymi na przełomie XIX i XX w., dotyczących zwartych układów osadniczych i budownictwa kolonijnego.

Rozdział 2. Przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania celów ochrony

5. Uwarunkowania przyrodnicze:

- 1) według podziału fizyczno-geograficznego Polski, Park położony jest w makroregionie: Pojezierze Mazurskie, mezoregionach: Kraina Wielkich Jezior, Pojezierze Mrągowskie i Równina Mazurska,
- 2) obszar Parku położony jest w dorzeczu Wisły, tylko północno-zachodni skrawek Parku należy do dorzecza Pregoty; główną rzeką Parku jest rzeka Krutynia o charakterze pojeziernym. Charakterystyczne dla Parku są liczne jeziora (około 60 powyżej 1 ha) z największym w Polsce Jeziorem Śniardwy. Spośród mniejszych jezior na uwagę zasługują zbiorniki dystroficzne o kwaśnej wodzie. Na terenie Parku występują strumienie i małe rzeczki,
- 3) gleby Parku są, jak na warunki niżowe, bardzo zróżnicowane, co wynika z różnorodności występującego tu podłoża: torfy, piaski różnego pochodzenia, gliny zwałowe z dużą zawartością węgla wapnia - ok. 15 %, utwory pyłowe i iły. Podstawowe typy gleb Parku zawiera WYKAZ 1.1.;

A. Gleby autogeniczne		
L.P.	NAZWA	ROZMIESZCZENIE
1.	gleby brunatne	zajmują duże powierzchnie w zachodniej części Parku na glinach zwałowych
2.	gleby płowe (lessivés)	występują miejscami, głównie w zachodniej części Parku, np. na piaskach gliniastych; odkrywka opisana w rejonie wsi Wygryny
3.	gleby rdzawe	są rozpowszechnione w strefie sandrowej południowej części Parku
4.	gleby bielcowe	rozpowszechnione na głębokich piaskach (sandry) w południowej i południowo-wschodniej części Parku
5.	bielice	występują na najuboższych partiach sandru w południowej

		części Parku
B. Gleby hydrogeniczne		
6.	gleby opadowo-glejowe	wytworzone na glinach, spotykane są w okolicach Ukty w lasach liściastych i mieszanych
7.	gleby gruntowo-glejowe	spotykane są głównie w zachodniej części Parku na piaskach gliniastych i glinach, pod łąkami lub wilgotnymi odmianami lasu liściastego
8.	gleby torfowe utworzone z torfów wysokich	występują na niedużych obszarach, regularnie, zgodnie z rozmieszczeniem na terenie Parku torfowisk wysokich
9.	gleby torfowe utworzone z torfowisk przejściowych	występują na stosunkowo niedużych powierzchniach, jakie zajmują torfowiska przejściowe
10.	gleby torfowe utworzone z torfowisk niskich	najszerzej rozpowszechniony typ gleb torfowych na terenie Parku, występujący w środkowym i dolnym biegu rzeki Krutyni oraz związany z nisko położonymi terenami przy jeziorach eutroficznym
11.	gleby mułowe właściwe	spotykane są punktowo przy rzece Krutyni i większych strumieniach
12.	gleby gytiove	występują punktowo na miejscu osuszonych jezior i w zagłębieniach rynnowych, głównie w bogatszej siedliskowo zachodniej części Parku
13.	gleby torfowo-mułowe	spotykane są miejscami przy rzece Krutyni
14.	gleby murszowe	rozpowszechnione na terenie Parku w miejscach wilgotnych, gdzie zaszedł (lub zachodzi) proces obniżania się poziomu wód gruntowych
15.	czarne ziemie	często spotykane, ale na niedużych obszarach w miejscach płaskich, w zachodniej części Parku
16.	mady rzeczne	występują miejscami przy rzece Krutyni w jej dolnym biegu
17.	gleby deluwialne	spotykane są w rejonie wzgórz marginalnych
C. Gleby antropogeniczne		
18.	kulturoziemy łąkowe i leśne;	taką powierzchnię wzorcową stanowi na terenie Parku kompleks leśny, położony między wsiami Krutyń, Gałkowo i Choszczka w obrębie Krutyń Nadleśnictwa Strzałowo.
19.	klasy gleb rolniczych od III-VI.	grunty rolne na terenie Parku i otuliny

4) formy geomorfologiczne charakterystyczne dla Parku:

- **wzgórza stref marginalnych** - zajmują większą część leśną zlewni rzeki Krutyni, w szczególności południowo-zachodni brzeg Jeziora Mokrego do wsi Mojtyny i Stare Kiełbonki, cały wschodni brzeg tegoż jeziora i dalej na wschód aż do wsi Gałkowo i Osiniak - Piotrowo, zwarty obszar wyznaczony przez północny brzeg Jeziora Mokrego i wsie Lipowo, Bobrówko i Nową Ukę, tereny leśne położone równolegle na południe od linii Mrągowo - Mikołajki - północną większą część tzw. „Lasu Łukniańskiego”, położonego na wschód od jeziora Łuknajno oraz południowo-wschodnie wybrzeża jeziora Śniardwy i największą jego wyspę (połączoną groblą z lądem) Szeroki Ostrów;

- **moreny denne** - zajmują tereny aktualnie wykorzystywane rolniczo - między Pieckami, Nawiadami i Mojtydami w zachodniej części Parku, rolniczy rejon wsi Ukta, Wojnowo i Śwignajno nad środkowym odcinkiem rzeki Krutyni, północne obrzeża Parku między Mrągowem i Mikołajkami, okolice osady Kamień nad jeziorem Bełdany, teren rolniczy wsi Wejsuny i Onufryjowo na południe od jeziora Warnoły oraz basen jeziora Śniardwy;

- **kemy i sandry młodsze** - zajmują zwarty obszar w północno-zachodniej części Parku między północno-zachodnim brzegiem Jeziora Mokrego, jeziorem Wągiel i jeziorem Majcz Wielki, dalej ok. 2-3 kilometrowy pas między jeziorami Majcz Wielki a Mikołajskim, południową część „Lasu Łukniańskiego”, leśny obszar PAN w Popielnie oraz tereny leśne położone na południe od jeziora Śniardwy;

- **sandry fazy poznańskiej** - zajmują południowe obrzeża Parku, ciągnąc się w jego granicach pasem od jeziora Zdržno poprzez miejscowość Ruciane Nida do jeziora Jegocin i dalej mniejsze tereny na południowy wschód od jeziora Śniardwy;

- **równiny holoceniowe** - zajmują obecnie tereny torfowiskowe oraz bagiennych łąk i lasów, takie jak: dolina dolnej Krutyni między Uktą a osadą Nowy Most - tzw. „Zalewki”, następnie „Prawdowskie Łąki” przy wschodnim brzegu Jeziora Gardyńskiego, tereny łąkowo-bagienne na zachód i wschód od wsi Wojnowo, podmokłe łąki przy północnym i zachodnim brzegu jeziora Łuknajno, południowo-zachodnie brzegi jeziora Śniardwy łącznie ze wschodnim brzegiem jeziora Warnoły, półwysp Kusnort oraz niektóre tereny przy północno-wschodnim i wschodnim brzegu jeziora Śniardwy. Opisane formy geomorfologiczne świadczą o urozmaiconej rzeźbie terenu Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Dodatkowo ilustruje to różnica w wysokościach bezwzględnych między najniższym punktem Parku - 116 m n.p.m. (jeziora Śniardwy i Bełdany), a najwyższym 206 m n.p.m. (Krzywe Góry na południe od Mrągowo w strefie ochronnej Parku). Lokalne różnice wysokości względnych sięgają 35 metrów. Dotyczy to wzgórz

morenowych w północno-zachodniej i zachodniej części Parku. Równiny sandrowe w południowej części Parku położone są średnio na wysokości 120-140 m n.p.m., natomiast północne i północno-zachodnie części Parku leżą już wyżej, na wysokości 140-160 (170) m n.p.m..

5) formy ochrony przyrody w obrębie Mazurskiego Parku Krajobrazowego takie, jak rezerваты przyrody i pomniki przyrody oraz położone w otulinie Parku obszary chronionego krajobrazu, zostały potwierdzone prawnie na podstawie art.6 i art.7 ustawy z 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001r., Nr 3, poz. 21) oraz na podstawie art. 153 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 zm.);

6) Rezerваты przyrody w granicach Mazurskiego Parku Krajobrazowego – WYKAZ 1.2.

Lp	Nazwa rezerwatu	Typ ezerwatu, powierzchnia (ha)	Rok utworzenia	Podstawa prawna	Uwagi
1)	Krutynia	krajobrazowo-leśny 273,12	1983	Zarz. MLiPD z dnia 22 kwietnia 1983 r. w sprawie uznania za rezerваты przyrody (MP Nr 16, poz. 91)	Istniejący, do powiększenia
2)	Zakręt	Torfowiskowy 105,8	1982	Zarz. MLiPD z dnia 30 kwietnia 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 41, poz. 264), zmienione Zarz. MLiPD z dnia 23 sierpnia 1982 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 20, poz. 179)	Istniejący
3)	Królewska Sosna	Leśny 103,76	1959	Zarz. MLiPD z dnia 4 maja 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 50, poz. 225), zmienione Zarz. MLiPD z dnia 23 sierpnia 1982 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 20 poz. 179)	istniejący, do powiększenia
4)	Strzałowo	Leśny 14,12	1958	Zarz. MLiPD z dnia 4 lutego 1958 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 14, poz. 90)	istniejący
5)	Pierwos	krajobrazowo-florystyczno-faunistyczny 605,48	1987	Zarz. MOŚiZN z dnia 19 lutego 1987 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 7, poz. 55 ze zm.)	istniejący, do powiększenia
6)	Czaplisko-Ławny Lasek	Ornitologiczny 7,62	1963	Zarz. MLiPD z dnia 8 lipca 1963 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 65, poz. 327)	istniejący
7)	Czapliniec	Ornitologiczny 17,10	1947	Zarz. Woj. Olszt. z dnia 14 maja 1947 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. WRN w Olsztynie Nr 10/81)	istniejący
8)	Jezioro Łuknajno	Ornitologiczny 1189,11	1947	Zarz. Woj. Olszt. z dnia 14 maja 1947 r. (Dz. Urz. WRN w Olsztynie Nr 10/24), zmienione Rozp. Nr 18 Woj. Warm.-Maz. z dnia 3 września 2004 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Jezioro Łuknajno" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 122, poz. 1565)	istniejący, powiększony w 2004 r.
9)	Jezioro Warnołty	Ornitologiczny 373,3	1976	Zarz. MLiPD z dnia 24 maja 1976 r. w sprawie uznania za rezerваты przyrody (MP	Istniejący, do powiększenia

				Nr 24, poz. 108 ze zm.)	
10)	Jezioro Lisiny	wodno-florystyczny 15,78	1958	Zarz. Nr 66 MLiPD z dnia 4 lutego 1958 r. w sprawie uznania za rezerwy przyrody (MP Nr 11, poz. 74)	istniejący
11)	Krutynia	krajobrazowo-wodno-leśny 969,33	1989	Zarz. MOŚiZN z dnia 11 maja 1989 r. w sprawie uznania za rezerwy przyrody (MP Nr 17, poz. 120)	istniejący, do powiększenia
Wykaz 1.2.a Rezerwy projektowane					
12)	Bobrowko	wodny	-	-	projektowany
13)	Ukta	leśny	-	-	projektowany
14)	Jezioro Mokre	wodny	-	-	projektowany
15)	Ruciański Las	leśny	-	-	projektowany
16)	Kusnort	leśny	-	-	projektowany
17)	Jegocin Duży	wodny	-	-	projektowany
18)	Kaczerajno-Blankowa Struga	leśno-wodny	-	-	projektowany
19)	Dąbrowa	leśny	-	-	projektowany
20)	Chamedafne	torfowiskowy	-	-	projektowany

7) Zestawienie użytków ekologicznych w granicach Parku i otuliny* zawiera WYKAZ 1.3,

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rok utworzenia	Powierzchnia	Położenie	Podstawa prawna
1)	„Wyspy na jeziorach województwa warmińsko-mazurskiego”, obejmujący wyspę Czarcia, wyspę Kępa i wyspę Szeroki Ostrów na Jeziorze Śniardwy	2009	Brak aktualnych pomiarów	Gm. Pisz: wyspa Czarcia, wyspa Kępa oraz wyspa Szeroki Ostrów na Jeziorze Śniardwy	Rozporządzenie Nr 96 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Wyspy na jeziorach województwa warmińsko-mazurskiego” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1729)

2)	Wyspy na jeziorach byłego województwa suwalskiego, z wyjątkiem wysp objętych inną formą ochrony przyrody (rezerваты) oraz wysp wykorzystywanych rolniczo i wysp posiadających trwałą zabudowę	1993	Brak aktualnych pomiarów	a) Gm. Ruciane-Nida: – trzy wyspy Zatoki Wygryńskiej, wyspa Piaseczna oraz wyspa Kamieńska na jeziorze Beldany, – wyspa na jeziorze Guzianka Mała, b) Gm. Mikołajki: – dwie wyspy na Jeziorze Mikołajskim	Rozporządzenie Nr 27/93 Wojewody Suwalskiego z dnia 26 kwietnia 1993 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne pozostałości ekosystemów (Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 13, poz. 81), potwierdzone Obwieszczeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie wykazu obowiązujących aktów prawa miejscowego wydanych przed dniem 1 stycznia 1999 r. przez b. Wojewódzkie Rady Narodowe, b. Prezydium Wojewódzkich Rad Narodowych oraz Wojewodów: Olsztyńskiego, Elbląskiego, Suwalskiego, Ciechanowskiego, Ostrołęckiego oraz Toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
3)	Grąd Wygryny	1993	18,75	Gm. Ruciane-Nida, N-ctwo Maskulińskie, L-ctwo Ukta Oddz. 215	Rozporządzenie Nr 94 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Grąd Wygryny” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1727)
4)	Łąka Krutynia	1993	6,83	Gm. Ruciane-Nida, dz. 6/1 obr. Ukta, enklawa w rez. Krutynia Dolna	Rozporządzenie Nr 57 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Łąka Krutynia ” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1690)
5)	Prawdowskie Wzgórze	1993	1,50	Gm. Mikołajki, dz.13-260, Nadleśnictwo Maskulińskie	Rozporządzenie Nr 28 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 roku w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego Prawdowskie Wzgórze (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1661)
6)	Torfowisko Żelwagi*	1993	4,25	Gm. Mikołajki, N-ctwo Maskulińskie, Leśnictwo Baranowo Oddz. 60b	Rozporządzenie Nr 87 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Torfowisko Żelwagi” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1720)

7)	Bażyna	1999	14,30	Gm. Piecki, obr. Lipowo oddz. 105f i 106d (pow.0,87 ha) gm. Mikołajki, obr. Zełwagi oddz. 105f, 106d (pow. 13,43 ha)	Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Bażyna” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1652)
8)	Zaułek*	1992	26,47	Gm. Piecki, Nadl. Strzałowo, obr. Babięta oddz. 255	Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Zaułek” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1653)
9)	Klimontek	1998	0,37	Gm. Piecki, Nr 217 Krutyń	Rozporządzenie Nr 23 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Klimontek” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1656)
10)	Kruczek Duży	1998	4,24	Gm. Piecki, Nr 122 Krutyński Piecek	Rozporządzenie Nr 77 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kruczek” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1710)
11)	Duży Róg	1998	2,19	Gm. Piecki, Nr 417 Lipowo	Rozporządzenie Nr 66 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Duży Róg” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1699)
12)	Mały Róg	1998	1,34	Gm. Piecki, Nr 418 Lipowo	Rozporządzenie Nr 67 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Mały Róg” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1700)
13)	Kruczy Staw	1998	2,08	Gm. Piecki, Nr 121 Krutyński Piecek	Rozporządzenie Nr 61 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kruczy Staw” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1694)

14)	Kruczy Stawek	1998	0,50	Gm. Piecki, Nr 120 Krutyński Piecek	Rozporządzenie Nr 59 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kruczy Stawek” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1692)
15)	Kruczek Mały	1998	2,56	Gm. Piecki, Nr 119 Krutyński Piecek	Rozporządzenie Nr 65 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kruczek Mały” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1698)
16)	Ławny Lasek	1998	2,55	Gm. Piecki, Nr 607 Stare Kiełbonki	Rozporządzenie Nr 78 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Ławny Lasek” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1711)
17)	Dziegciarek	1998	1,89	Gm. Piecki, Nr 608 Stare Kiełbonki	Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Dziegciarek” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1683)
18)	Piekiełko	1998	1,41	Gm. Piecki, Nr 610 Stare Kiełbonki	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Piekiełko” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1668)
19)	Łąki Morysie	1997	19,70	Gm. Piecki, dz. 405/1 obr. Lipowo	Rozporządzenie Nr 52 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Łąki Morysie” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1685)
20)	Klimont	1998	12,28	Gm. Piecki	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Klimont” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1667)
21)	Łabędzie	1998	7,37	Gm. Piecki	Rozporządzenie Nr 53 Wojewody Warmińsko-

					Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Łabędzie” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1686)

22)	Zatoka Wygryńska	2009	61,11	Gm. Ruciane-Nida	Rozporządzenie Nr 13 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 15 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Zatoka Wygryńska” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 99, poz. 1576)
23)	Osa	2009	207,14	Gm. Mikołajki	Rozporządzenie nr 3 Wojewody W-M z dnia 6 marca 2009 (Dz.U. nr 37, poz. 631)
24)	Polder Woźnice	2009	86,90	Gm. Mikołajki	Rozporządzenie nr 4 Wojewody W-M z dnia 6 marca 2009 (Dz.U. nr 37, poz. 632)

8) pomniki przyrody, które zawiera WYKAZ 1.4,

L.p.	Rodzaj - nazwa / gatunek	Wymiary pomnika		Lokalizacja (gmina, nadleśnictwo, obręb, działka/oddział)	Uwagi	Podstawa prawna
		obwód (cm)	wysokość (m)			
1)	2 głazy - granit	975 i 700	1,2 i 1,0	Piecki, Strzałowo, Rostek, 168f	Lokalizacja 1967	Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) Nr i data wydania decyzji zgodnie z Zał. do obw. Nr 14: Rlb - 16/48/52 29.12.1952 r. potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
2)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	520	30	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 179a	„Dąb nad Mukrem” im. Karola Małka 1967	
3)	drzewo - sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	360	35	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 179a	„Królewska Sosna”, martwa 1967	
4)	2 drzewa – dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> , – sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	400 320	25 25	Piecki, Strzałowo, Klimont, 52g		

5)	3 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	410-475	23-26	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 39f		poz.191) Nr i data wydania decyzji zgodnie z Zał. do obw. Nr 14: RGŻ L - op - 419/84 11.06.1984 r. potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122) Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 5 poz. 77 15.05.1987r. Zarządzenie Nr 21 Woj. Olszt. z dnia 8 marca 1989
6)	drzewo - sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	310	28	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 70a	przy drodze leśnej, martwa	
7)	2 drzewa					
	– dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> ,	200	18	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 85g	„Zakochana Para”, przy drodze leśnej	
– sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	275	18				
8)	25 drzew			Piecki, Strzałowo, Lipowo, 60c		
	– 23 dęby szypułkowe <i>Quercus robur</i> ,	280-510	30-34			
	– sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i> ,	270	30			
	– lipa <i>Tilia cordata</i>	360	22			
9)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	85, 110	10, 10	Piecki, Strzałowo, Uklanka, 13y	„Bracia Syjamscy”	
10)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	315	28	Strzałowo, Krutyń, 100d	„Mazurski Dąb Bartny”	
11)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	390	30	Piecki, Strzałowo, Lipowo, 116c	przy siedzibie N-ctwa Strzałowo	
12)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	410	28	Piecki, Strzałowo, Lipowo, 251d		
13)	drzewo - sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	290	36	Piecki, Strzałowo, Lipowo, 251j		
14)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	420, 450	28, 28	Piecki, Strzałowo, Lipowo, 116f	przy siedzibie N-ctwa	
15)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	430, 520	30, 30	Piecki, Strzałowo, Lipowo, 52f		
16)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	330, 420	30, 30	Piecki, Strzałowo, Lipowo, 106d		
17)	31 drzew			Piecki, Strzałowo, Lipowo, 114a		
	– 19 dębów szypułkowych <i>Quercus robur</i> ,	340-510	28-30			
	– 10 sosen zwyczajnych <i>Pinus silvestris</i> ,	260-300	29-33			
	– klon <i>Acer platanoides</i> ,	210	34			
– osika <i>Populus tremula</i>	250	36	przewrócona			
18)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	530	27	Piecki, Strzałowo, Kołowin, 266g	Przy leśniczówce	
19)	3 drzewa - sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	300-340	30-36	Piecki, Strzałowo, Kołowin, 169d	„Sosny Krutyńskie”	
20)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	610	29	Piecki, Strzałowo, Kołowin, 101f	„Dąb Diany”	

21)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	440	29	Piecki, Strzałowo, Kołowin, 244d	„Dąb Oliwii”	r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 4, poz. 88, Nr 11, poz. 188) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30 marca 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
22)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 3 szt., sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i>	500-510, 300	28-30 30	Piecki, Kołowin, oddz. 114a		Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 5 poz. 77 15.05.1987r.
23)	11 drzew - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	280-360	30	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 85j		Rozp. Nr 43 Woj. Olszt. z dnia 10 kwietnia 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 7, poz. 66)
24)	3 drzewa - sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	230-240	30	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 85j		
25)	drzewo - świerk pospolity <i>Picea excelsa</i>	250	30	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 85j		
26)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	320-375	30	Piecki, Strzałowo, Rostek, 124a		
27)	7 drzew - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	280-360	30	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 52c		
28)	drzewo - sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	310	30	Piecki, Strzałowo, Krutyń., 52c		
29)	drzewo - świerk pospolity <i>Picea excelsa</i>	250	30	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 52c		
30)	4 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	280-350	30	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 52f		
31)	3 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	270, 320, 530	25, 25, 25	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 100f		
32)	6 drzew - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	270-430	25-25	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 100f		
33)	głaz - granit	680	1,4	Piecki, Strzałowo, Krutyń, 159d, w. Zakręt	„Edward”	
34)	drzewo - klon zwyczajny <i>Acer platanoides</i>	345	28	Piecki, Nowy Most, dz. 128/6 obr. Bobrówko	Nowy Most, posesja W. Bomby	
35)	41 drzew – 22 dęby szypułkowe <i>Quercus robur</i> , – 16 sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i> , – grab pospolity <i>Carpinus betulus</i> , – brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> , – olsza czarna <i>Alnus glutinosa</i>	222-422 216-294 201 230 243	25-38 31-40 27 36 23	Piecki, Strzałowo, Dobry Las, 253w		Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 71, poz. 1204, 1999r)

36)	6 drzew - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	180-360	28-29	w. Kulinowo, osada robotnicza N-ctwa Maskulińskie, na S brzegu jez. Mikołajskie	1 lipa zniszczona	Zarządzenie Woj. Suw. Nr 18/85 z dnia 18 czerwca 1985 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118, z 1992 r. Nr 20, poz. 131) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30 marca 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
37)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	387	15	Gm. Pisz	m. Karwik, N-ctwo Pisz, Lctwo Orle, oddz. 62f, pole namiotowe	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980 r.
38)	sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i> - 3 szt.	240, 234, 230	25	Gm. Pisz	m. Lipnik, N-ctwo Pisz, Lctwo Lipnik, oddz. 16, przy brzegu jez. Śniardwy na polu namiotowym	
39)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	565, 455	26, 29	Mikołajki, Maskulińskie, Lisiny, 78k		Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) Nr i data wydania decyzji zgodnie z Zał. do obw. Nr 14: RLS 16/92/52 29.12.1952 r. potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
40)	5 drzew - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	300-350	27-29	Mikołajki, Maskulińskie, Lisiny, 401b		

41)	stanowisko - kłóc wiechowata <i>Cladium mariscus</i>	-	-	Mikołajki, Maskulińskie, Mikołajki, 259A, oddz. 12a		Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
42)	głaz narzutowy - różowy granit	1215	2,0	Mikołajki, PGR Dybowo	Pruski kamień ofiarny	Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
43)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	476	25	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ruciane, 83j		Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
44)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	446, 480	29, 25	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny, 4a		Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)

45)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	475	25	Ruciane Nida, Lasy PAN Popielno, 54	Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
46)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	405	28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny, 4a	Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
47)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	363	25	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ruciane, 95c	Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
48)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	575	28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ruczaj, 142f	Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)

49)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	565	27	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka, 143k		Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
50)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	395	24	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ruciane, 83o		Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
51)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	420	28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka, 102g		Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
52)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 2 szt. "Królewskie Dęby"	460, 530	28	Gm. Ruciane-Nida N-ctwo Maskulińskie, L-ctwo Ruciane, oddz. 83h		Dec. Prezydium WRN w Olsztynie z 29.12.1952 r. Nr RLB 16/45/52
53)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	580	24	m. Ruciane, N-ctwo Maskulińskie, L-ctwo Ruciane, oddz. 83h	ok. 100 m od wyluszczeni nasion	Dec. Prezydium WRN w Olsztynie z 29.12.1952 r. Nr RLB 16/124/52
54)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	520	26	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka, 102c	w parku przy jez. Guzianka Duża	Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)

55)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	500	27	m. Ruciane, N- ctwo Maskulińskie, L- ctwo Guzianka, oddz. 102c,	nad jez. Beldany	Dec. Prezydium WRN w Olsztynie z 17.05.1965 r. Nr RX- 320/65
56)	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	460	16	m. Ruciane, N- ctwo Maskulińskie, L- ctwo Guzianka, oddz. 102c,	nad jez. Beldany	Dec. Prezydium WRN w Olsztynie z 17.05.1965 r. Nr RX- 321/65
57)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	370	26	Ruciane Nida, Maskulińskie,	park miejski przy jez. Guzianka, przy Przystani śeglarskiej	Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
58)	drzewo - sosna zwyczajna <i>Pinus silvestris</i>	330	35	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka, 166h		RLb 16/46/52 Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30.03.1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
59)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	437, 403	28, 28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ruciane, 95a		Obwieszcz. Woj. Olszt. z dnia 5 czerwca 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Olszt. Nr 14, poz.191)
60)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	380	28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka, 102	Przy drodze leśnej	
61)	drzewo - lipa drobnołistna <i>Tilia cordata</i>	390	27	Ruciane Nida, Pisz, wieś Niedźwiedzi Róg, dz. nr 52/7	50 m od jez. Sniardwy	Dz. Urz. WRN w Suwałkach z 1977 r. Nr 8, poz. 39
62)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	332	30	Ruciane Nida, Ukta, dz. nr 214, obręb Ukta	50 m od skrzyżowania dróg Mrągowo - Mikołajki	Zarz.Woj. Suw. Nr 12/80 z dn. 12.03. 1980 r. (Dz. Urz. WRN w Suwałkach z 1980 r. Nr 2, poz. 10) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30 marca 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
63)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	330	30	Ruciane Nida, Ukta, dz. nr 135/1 obręb Ukta	plac Szkoły Podstawowej	

64)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	388	27	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny, 2b	100 m od drogi Wejsuny - Popielno	Dz. Urz. WRN w Suwałkach z 1984 r. Nr 7, poz. 26 potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30 marca 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
65)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	435	24	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny, 2b	300 m w lewo od drogi Wejsuny - Popielno	
66)	3 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	420 360 328	34, 30, 23	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny, 4a	75 m od brzegu jez. Bełdany	
67)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	480	35	Ruciane Nida, Zakład Doświadczalny PAN Popielno	50 m od jez. Bełdany	
68)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	360 340	27, 27	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 224d		
69)	9 drzew - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	327-440	27-28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 224d		
70)	7 drzew - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	335-505	26-28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 223h (6 szt.), 223g (1 szt.)		
71)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	365	27	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 223j		
72)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	395	27	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 221a		
73)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	430 325	26, 28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 212b		
74)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	415	26	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 213a		
75)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	350	28	Ruciane Nida, Maskulińskie, Gašior, 202g		
76)	3 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	350, 340, 300	28,5, 28, 26	Ruciane Nida, Maskulińskie, Gašior, 201h		
77)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	330	26	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 218b		
78)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	340	27	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 210j		
79)	3 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	334, 303, 300	20, 20, 20	Ruciane Nida, Maskulińskie, Gašior, 216j (2 szt.), 216h (1 szt.)		
80)	3 drzewa - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> Mill.	330 2 kępy drzew: 9 szt. 11 szt.	24	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ukta, 216j	nad jez. Bełdany, przy Zatoce Wygryńskiej, drzewa zrosnięte w 2 kępach, 1 lipa oddzielnie	

81)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	407	30	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ruciane, 54g		
82)	2 drzewa - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	330,533	20,24	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny, 4a		
83)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	420	26	Ruciane Nida, Zakład Doświadczalny PAN w Popielnie, 54c		Zarząd. Nr 11/86 Woj. Suw. z dnia 14.04. 1986 r. (Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 8, poz. 54) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30 marca 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
84)	drzewo - sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i>	330	35	Ruciane Nida, Zakład Doświadczalny PAN w Popielnie, 48f		
85)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	460	25	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny 8a		Rozporz. Nr 44/94 Woj. Suw. z dnia 23.09.1994 r. (Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 14, poz. 116) potwierdzone Obwieszcz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 30 marca 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 15, poz. 122)
86)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	280	20	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny 8a		
87)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	395	20	Ruciane Nida, Maskulińskie, Wejsuny 8a		
88)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	315	20	Ruciane Nida, m. Śwignajno	przy skrzyżowaniu dróg polnych nr 209 i 210	
89)	drzewo - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	318	25	Ruciane Nida, Kadzidłowo, dz. nr 51, obr. Ukta	Lipa bartna	
90)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	450	27	Ruciane Nida, Maskulińskie, Ruciane 54f		
91)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	335	25	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka 101j		
92)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	240	25	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka 101j		
93)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	270	26	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka 101j		
94)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	390	30	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka 101j		
95)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	310	30	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka 101k		
96)	drzewo - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	470	25	Ruciane Nida, Maskulińskie, Guzianka 101j		
97)	drzewo - wierzba krucha <i>Salix fragilis</i>	520	25	Ruciane Nida, m. Ukta	przy rozwidleniu dróg w kierunku wsi Wojnowo i Osiniak	

98)	8 drzew - klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	340, 180, 185, 215, 180, 150, 230, 200	25, 21, 20, 22, 20, 20, 23, 21	Ruciane Nida, Iznota, dz. nr 28	przy drodze publicznej, koło posesji M.Kubackiego	
99)	drzewo - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	302	25	Ruciane Nida, Iznota, dz. nr 28	przy drodze publicznej, koło posesji M.Kubackiego	
100)	26 drzew – 23 lipy drobnolistne <i>Tilia cordata</i> , – 3 klony pospolite <i>Acer platanoides</i>	430-208 250-202	20-25 22-25	Ruciane Nida, m. Ukta,	Aleja -droga od zlewni mleka w Ukcie do granicy lasu, w kierunku Iznoty	
101	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> „Ryś”	487	23	Gm. Piecki	oddz. 196 d leśnictwo Koloin, teren rezerwatu „Pierwos”	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 73, poz. 1153 z 23.05.2007 r.
102	Śywotnik zachodni <i>Thuja occidentalis</i>	580	32	Gm. Piecki	oddz. 116 d leśnictwo Lipowo, przy budynku nadleśnictwa	
103	Głaz narzutowy	800	0,5	Gm. Orzysz	w. Nowe Guty, własność p. A. Mocarskiej	
104	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	354	22	Gm. Orzysz	m. Tuchlin, na terenie SP	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 2 poz. 11 z 1993 r. Rozp. Nr 2 Woj. Suw. z 01.01.1993 r
105	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	298	26	Gm. Ruciane- Nida	m. Ruciane Nida, Park Miejski, nad jez. Guzianka	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74, poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.

(lokalizacja wskazująca na numerację wydzielen leśnych odnosi się do daty ustanowienia ochrony pomnikowej. Dane na temat aktualnej lokalizacji dostępne są w nadleśnictwach ze względu na zmiany w numeracji wprowadzane podczas każdego okresu rewizji planu urządzania lasu, co 10 lat)

9) Park włączony został do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jako:

- a) obszar specjalnej ochrony „Puszcza Piska” (kod obszaru: PLB280008) i „Jezioro Łuknajno” (kod obszaru: PLB 280003) utworzone na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313),

w związku Dyrektywą Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (ze zm.),

- b) specjalny obszar ochrony „Ostoja Piska” (kod obszaru: PLH280048); decyzja Komisji Europejskiej w związku z Dyrektywą Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory, dalej zwanej Dyrektywą Siedliskową; Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510);

10) korytarze ekologiczne i połączenia Parku z zewnętrznymi obszarami chronionymi, które zawiera WYKAZ 1.5,

– p.	Nazwa	Przebieg	Uwagi	Zagrożenia
1. Połączenia Parku z obszarami zewnętrznymi				
1)	Górny szlak Krutyni	Wzdłuż Spychowskiej Strugi, Babięckiej Strugi przez wszystkie jeziora i rzeki szlaku aż do Jeziora Lampackiego i Gielądzkiego z odnogą wzdłuż rzeki Babant do jezior Babięty Wielkie i jeziora Pierwój	Niezabudowane doliny rzeczne i rynny jeziorne stanowią szlak migracyjny dla zwierząt wodnych i lądowych oraz tras rozprzestrzeniania się roślin wodnych	Wszelka zabudowa dolin rzecznych i rynien jeziornych
2)	Szlak Wielkich Jezior Mazurskich	Wzdłuż Jeziora Mikołajskiego i jeziora Tały	Trasa migracyjna płazów, ryb i ptaków	Intensywna zabudowa stref brzegowych jezior
3)	Las Łuknański-Bagno Nietlickie	Trasa biegnąca w kierunku północno-wschodnim	Trasa migracji łosi, wilków i innych ssaków	Rozbudowa sieci dróg, zwłaszcza drogi krajowej E16, zabudowa obniżeń i mis przyjeziornych
4)	Pisa	Wzdłuż doliny rzeki Pisy z odnogą na jezioro Pogubie Wielkie	Trasa migracji ryb, płazów, ptaków i ssaków	Zabudowa doliny rzecznej
5)	Jezioro Nidzkie	Trasa wzdłuż Jeziora Nidzkiego i rejon Puszczy Piskiej na zachód od jeziora w stronę Spychowa	Trasa migracji ryb, płazów, ptaków i ssaków,	Zabudowa i penetracja ludzi w czasie zbioru grzybów i jagód
2. Połączenia wewnątrz Parku				
6)	Rzeka Krutynia	Wzdłuż Doliny rzeki Krutyni łącznie z jeziorami na szlaku od Spychowa do jeziora Bełdany	Szlak migracji ryb, płazów, ptaków i ssaków, w tym wilka, wydry, rysia i bobra	Wszelka zabudowa doliny rzecznej i stref jeziornych w pasie 200-500 m
7)	Dolina Pierwosa	Od jeziora Kołowiek przez jezioro Pierwos i Skok do rzeki Krutyni	Szlak migracji ryb, płazów, ptaków i ssaków, w tym łosi, jeleni i wilków	Penetracja ludzi, prace hydro-techniczne

8)	Bełdany	Od jeziora Guzianka Wielka do Jeziora Mikołajskiego	Szlak migracji ryb, płazów, ptaków i ssaków i ryb	Zabudowa w strefie linii brzegowej i masowy ruch związany z turystyką wodną
9)	Łuknajno-Warnoły	Od jeziora Warnoły przez zachodnią część jeziora Śniardwy, Zatokę Łuknańską do jeziora Łuknajno	Szlak migracji ptaków i ryb	Penetracja ludzi i kłusownictwo oraz gospodarka rybacka
10)	Blankowa Struga	Od rejonu jeziora Jegocin i dalej wzdłuż Blankowej strugi do jeziora Kaczerajno	Szlak migracji ptaków, w tym bielików i ssaków	Wyrąb starodrzewii
11)	Jezioro Dłużec-Zatoka Wygryńska	Od jeziora Dłużec doliną rowu wodnego przez Jezioro Jańskowskie do Zatoki Wygryńskiej jeziora Bełdany	Trasa migracji ryb, płazów, ptaków, w tym orlika krzykliwego i ssaków, w tym rysy	Wyrąb starodrzewii, zaniechanie koszenia śródleśnych łąk

6) w Parku występują następujące ekosystemy:

- a) leśne – zajmujące powierzchnię 28 440 ha,
- b) wodne – zajmujące powierzchnię 15 715 ha,
- c) użytki rolne – zajmujące powierzchnię 8 100 ha,
- d) pozostałe – zajmujące powierzchnię 1 400 ha;

7) w Parku występują następujące **siedliska przyrodnicze** (siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym*):

a) siedliska leśne w tym oznaczone kodem, zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510):

- łąg wierzbowy *Salicetum albo-Fragilis*, kod 91E0*,
- łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*, kod 91E0*,
- źródłiskowy las olszowy na niżu *Cardamino-Alnetum glutinosae*, kod 91E0*,
- łąg wiązowo-jesionowy *Ficario-Ulmetum*, kod 91F0*
- bór bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, kod 91D0*,
- sosnowo-brzozowy las bagienny *Dryopteridi thelypteridis-Betuletum pubescentis*, kod 91D0*,
- borealna świerczyna na torfie *Sphagno girgensohnii-Piceetum*, kod 91D0*,
- ols porzeczkowy *Ribo nigri-Alnetum*;
- ols torfowcowy *Sphagno squarrosi-Alnetum*,
- łożowisko z wierzbą szarą *Salicetum pentandro-cinereae*,

- łożowisko subborealne *Betulo-Salicetum repentis*,
- żyzna buczyna niżowa *Galio odorati-Fagetum*, kod 9130*,
- grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, kod 9170*,
- grąd zboczowy, zbiorowisko *Acer platanoides-Tilia cordata*, kod 9170*,
- świetlista dąbrowa *Potentillo albae-Quercetum*, kod 9110*,
- bór świeży *Peucedano-Pinetum*,
- bór wilgotny *Molinio-Pinetum*,
- subborealny bór mieszany *Serratulo-Pinetum*,
- subborealny wilgotny bór mieszany *Quercu-Piceetum*,

b) siedliska nieleśne w tym oznaczone kodem, zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510)::

- śródłądowe murawy piaszkowe ze związku *Koelerion glaucae*, kod 2330,
- łąki mokre ze związku *Calthion*, kod 6510,
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe ze związku *Molinion*, kod 6410,
- mokre łąki użytkowane ekstensywnie z zespołów: *Cirsio-Polygonetum*, *Cirsietum rivularis*, kod 6510,
- niżowe łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatheretum medioeuropaeum*,
- pła mszarne ze związku *Rhynchosporion albae*, kod 7140,
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska ze związku *Caricion lasiocarpae*, kod 7140,
- szuwary wielkoturzycowe ze związku *Magnocaricion*, w tym takie zespoły jak: *Caricetum ripariae*, *Caricetum acutiformis*, *Caricetum gracilis*, *Caricetum elatae*,
- jeziora eutroficzne, starorzecza i inne naturalne zbiorniki eutroficzne ze związków: *Nymphaeion* i *Potamion*, kod 3150,
- naturalne dystroficzne zbiorniki wodne z klasy *Utricularietea intermedio-minoris*, kod 3160,
- twarde oligo-mezotroficzne jeziora ramieniowe, kod 3140,
- rzeki nizinne włosiennicznikowe, kod 3260,
- torfowiska wysokie klasy *Oxycocco-Sphagnetum* z roślinnością torfotwórczą, kod 7110*,
- torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, kod 7120,
- torfowiska zasadowe ze związku *Caricion davallianae*, kod 7230,

- murawy kserotermiczne z *Anemone sylvestris*, *Campanula bononiensis* i *Epipactis helleborine* kod 6210*;

c) fitosocjologiczne zbiorowiska roślinne na terenie Parku:

- zespoły i zbiorowiska segetalne i ruderalne z klasy *Rudero-Secalietae*,
- roślinność wodna i szuwarowa z klas *Lemnetea*, *Potamogetonetea*, *Phragmitetea* – występuje na jeziorach oraz ich brzegach, w obrębie bagien, torfowisk, „oczek wodnych” i obniżen terenowych,
- zbiorowiska łąkowe z klasy *Molinio-Arrhenatheretea* – występują na rozległych łąkach śródleśnych, podmokłe użytki zielone, w krajobrazie rolniczym w obniżeniach terenu,
- zbiorowiska torfowiskowe i mszarne, zwane zazwyczaj rojstami, z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* – występują na małych powierzchniach,
- zbiorowiska torfowisk wysokich z klasy *Oxycocco-Sphagnetea* – występują na niewielkich powierzchniach jako strefa przejściowa pomiędzy rojstami, a borem bagiennym,
- zespoły roślinności leśnej i zaroślowej,
- zarośla wierzbowe i lasy olszowe z klasy *Alnetea glutinosae*, w dolnym biegu rzeki Krutyni,
- zarośla wierzby rokity *Betulo-salicetum repentis* – w dolnym biegu rzeki Krutyni,
- zarośla łożowe *Salcetum pentandro-cinereae*, często przy jeziorach i w dolnym biegu rzeki Krutyni,
- ols porzeczkowy *Ribo nigri-Alnetum* rozpowszechniony w dolinie rzeki Krutyni i miejscami przy jeziorach,
- ols torfowcowy *Sphagno squarrosi-Alnetum* – występuje na kwaśnym podłożu torfowym, przylegając do torfowisk przejściowych,
- eutroficzne i mezotroficzne lasy liściaste z klasy *Quercu-Fagetea*, w rejonie Ukty, Wojnowa, Jeziora Gardyńskiego, Krutyńskiego i Pierwosa,
- łąg jesionowo-olszowy *Circeo-Alnetum* – występuje w wielu miejscach na całym obszarze Parku, większe powierzchnie zajmują w otoczeniu jezior oraz w dolinach rzek i strumieni,
- łąg jesionowo-wiązowy *Fraxinum-Ulmetum* – w małych płatach przy Jeziorze Krutyńskim i na zachód od Bobrówka
- grąd subkontynentalny *Tilio Carpinetum* – zajmuje większe powierzchnie w strefie morenowej w zachodniej części Parku,
- zboczowy las klonowo-lipowy *Aceri-Tilietum* - zajmuje niewielkie powierzchnie w strefie moren czołowych,
- żyzna buczyna pomorska *Melico-Fagetum* – niewielkie płyty koło Ukty i Jeziora Krutyńskiego, być może pochodzenia naturalnego, na granicy północno-wschodniego zasięgu,

- świetlista dąbrowa *Potentillo albae-Quercetum* – niewielkie płaty między Rucianem a wsią Krutyń, wytworzone pod wpływem działalności ludzkiej (gospodarka leśna, wypas w lasach),
- świerkowe bory i bory mieszane ze związku *Vaccinio-Piceton*,
- świerkowy bór mieszany świeży *Sambuco racemosi-Piceetum* – miejscami na niedużych powierzchniach,
- subborealny wilgotny bór mieszany (jegiel) *Quercu-Piceetum* – miejscami w wilgotnych zagłębieniach,
- borealna świerczyna na torfie *Sphagno girgensohni-Piceetum* – rejon jeziora Pierwos i Dłużec,
- bory sosnowe i bory mieszane ze związku *Dicrano-Pinion*, klasy *Vaccinio-Piceetea* – porastają duży obszar sandru w południowej części Parku oraz pewne fragmenty w strefie morenowej na podłożu żwirowo-piaszczystym,
- subborealny bór mieszany *Serratulo-Pinetum* – duże powierzchnie Parku wytworzone w dużej części pod wpływem gospodarki leśnej na siedliskach grądowych,
- subkontynentalny bór świeży *Peucedano-Pinetum* – w południowej części Parku,
- bór bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum*,
- bór wilgotny *Molinio-Pinetum*,

- 8) gatunki **roślin chronionych** (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących objętych ochroną – Dz. U. Nr 168, poz. 1764) **i rzadkich** (Polska Czerwona Księga Roślin i Czerwona Lista Roślin Ginących i

Zagrożonych):

gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin:
CR (critically endangered) – krytycznie zagrożone
EN (*endangered*) – zagrożone,
VU (*vulnerable*) – narażone,
LR (*lower risk*) – gatunki niższego ryzyka

- bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*,
- bagno zwyczajne *Ledum palustre*,
- bluszcz pospolity *Hedera helix*,
- brzoza niska *Betula humilis* EN,
- buławnik czerwony *Cephalanthera rubra* EN,
- centuria pospolita *Centaureum erythraea*,
- chamedafne północna *Chamaedaphne calyculata* EN,
- cis pospolity *Taxus baccata* VU,
- czereśnia ptasia *Cerasus avium*,
- dziewięciśli beżłodygowy *Carlina acaulis*,
- dzwonecznik wonny *Adenophora liliifolia*,
- dzwonek boloński *Campanula bononiensis*,
- dzwonek szerokolistny *Campanula latifolia*,

- fiołek torfowy *Viola epipsila* CR,
- gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*,
- goździk piaskowy *Dianthus arenarius*,
- goździk pyszny *Dianthus superbus*,
- gruszyczka mniejsza *Pyrola minor*,
- gruszycznik jednokwiatowy *Moneses uniflora*,
- grzybień białe *Nymphaea alba*,
- grzybień północne *Nymphaea candida* VU,
- kąkol polny *Agrostemma githago*,
- kłoc wiechowata *Cladium mariscus*,
- kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*,
- kokorycz pełna *Corydalis solida*,
- kokoryczka okółkowa *Polygonatum verticillatum*,
- kosaciec syberyjski *Iris sibirica*,
- kruszczyk błotny *Epipactis palustris*,
- kruszczyk rdzawoczerwony *Epipactis atrorubens*,
- kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*,
- kukulka krwista *Dactylorhiza incarnata* EN,
- kukulka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*,
- lilia złotogłów *Lilium martagon*,
- lipiennik Loesela *Liparis Loeselii* VU,
- listera jajowata *Listera ovata*,
- listera sercowata *Listera cordata*,
- mącznica lekarska *Arctostaphylos uva-ursi*,
- mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*,
- miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*,
- naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*,
- nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*,
- obuwik pospolity *Cypripedium calceolus* VU,
- orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*,
- pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum*,
- paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*,
- pełnik europejski *Trollius europaeus*,
- podkolan biały *Platanthera bifolia*,
- podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*,
- pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata*,
- porzeczka czarna *Ribes nigrum*,
- przytulia trójdzielna *Galium trifidum* VU,

- rdestnica nitkowata *Potamogeton filiformis* CR,
- rojownik pospolity *Sempervivum soboliferum*,
- rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*,
- sasanka łąkowa *Pulsatilla pratensis*,
- sasanka otwarta *Pulsatilla patens* LR,
- tajeża jednostronna *Goodyera repens*,
- turzyca bagienna *Carex limosa* LR,
- turzyca dwupienna *Carex dioica*,
- turzyca luźnokwiatowa *Carex vaginata* VU,
- turzyca strunowa *Carex chordorrhiza* VU,
- wawrzynek wilczętyko *Daphne mezereum*,
- wełnianka delikatna *Eriophorum gracie* CR,
- widłak goździsty *Lycopodium clavatum*,
- widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*,
- widłak spłaszczony *Diphasiastrum complanatum*,
- wielosił błękitny *Polemonium coeruleum* VU,
- wierzba borówkolistna *Salix myrtilloides* EN,
- wierzba czarniawa *Salix myrsinifolia*,
- wierzba śniada *Salix starkeana*,
- wroniec widlasty *Huperzia selago*,
- wyblin jednolistny *Malaxis monophyllos* LR,
- zawilec wielkokwiatowy *Anemone sylvestris*,
- zimoziół północny *Linnaea borealis*,
- żłobik koralowaty *Corallorhiza trifida*,
- żurawina drobnolistkowa *Oxycoccus microcarpus*;

14) gatunki **zwierząt podlegających ochronie lub rzadkich**, prawnie nie chronionych,

zasługujących na szczególną troskę na terenie Parku:

gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt:

EN – gatunki zagrożone,

NT – gatunki bliskie zagrożenia,

LC – gatunki najmniejszej troski.

- bączek *Ixobrychus minutus* VU,
- bąk *Botaurus stellaris* LC,
- bielik *Haliaeetus albicilla* LC,
- błotniak zbożowy *Circus cyaneus* VU,
- bocian czarny *Ciconia nigra*,
- bocian biały *Ciconia ciconia*,
- borsuk *Meles meles*,

- bóbr europejski *Castor fiber*,
- cietrzew *Tetrao tetrix* EN,
- derkacz *Crex crex*,
- dudek *Upupa epops*,
- dzięcioł czarny *Dryocopus martius*,
- dzięcioł średni *Dendrocopos medius*,
- dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*,
- dzięcioł zielony *Picus viridis*,
- dziwonia *Carpodacus erythrinus*,
- gęś gęgawa *Anser anser*,
- gil *Pyrrhula pyrrhula*,
- gniewosz plamisty *Coronella austriaca* VU,
- gąsiorek *Lanius collurio*,
- gołąb siniak *Columba oenas*,
- gronostaj *Mustela erminea*,
- grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*,
- hełmiatka *Netta Rufina* LC,
- jarząbek *Tetrastes bonasia*,
- jastrząb *Accipiter gentilis*,
- kania czarna *Milvus migrant* NT,
- kania ruda *Milvus milvus* NT,
- kobuz *Falco subbuteo*,
- kokoszka *Gallinula chloropus*,
- kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* VU,
- kraska *Coracias garrulus* CR,
- krogulec *Accipiter nisus*,
- kropiatka *Porzana porzana*,
- krwawodziób *Tringa totanus*,
- krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra*,
- kulik wielki *Numenius arquata* VU,
- kumak nizinny *Bombina bombina*,
- lelek *Caprimulgus europaeus*,
- łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*,
- łasica *Mustela nivalis*,
- łoś *Alces alces*,
- mieniak strużnik *Apatura ilia*,
- mieniak tęczowiec *Apatura iris*,
- miętus *Lota lota*,

- nadechnik stawowy *Spongilla lacustris*,
- nurogęś *Mergus merganser*,
- orlik krzykliwy *Aquila pomarina* LC,
- orzechówka *Nucifraga caryocatactes*,
- paż królowej *Papilio machaon*,
- perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena*,
- perkozek *Podiceps ruficollis*,
- piskorz *Misgurnus fossilis* NT,
- pluszcz *Cinclus cinclus*,
- płaskonos *Anas clypeata*,
- podgorzałka *Aythya nyroca* EN,
- puchacz *Bubo bubo* NT ,
- puszczyk uralski *Strix uralensis* LC,
- przepiórka *Coturnix coturnix*,
- remiz *Remiz pendulinus*,
- ropucha zielona *Bufo viridis*,
- rożeniec *Anas acuta* EN,
- rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus* NT,
- rybitwa czarna *Chlidonias niger*,
- rybołów *Pandion haliaetus* VU,
- ryś *Lynx lynx* NT,
- samotnik *Tringa ochropus*,
- słonka *Scolopax rusticola*,
- sóweczka *Glaucidium passerinum* LC,
- srokosz *Lanius excubitor*,
- szlachar *Mergus serrator*,
- szlamnik *Limosa limosa*,
- świstun *Anas penelope* CR,
- trzmielojad *Pernis apivorus*,
- traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* NT,
- uszatka błotna *Asio flammeus*,
- wilk *Canis lupus* NT,
- włośchatka *Aegolius funereus* LC,
- wodniczka *Acrocephalus paludicola* VU,
- wodnik *Rallus aquaticus*,
- wydra europejska *Lutra lutra*,
- zielonka *Porzana parva* NT,
- zimorodek *Alcedo atthis*,

- żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus*,
- żmija zygzakowata *Vipera berus*,
- żółw błotny *Emys orbicularis* EN,
- żuraw *Grus grus*;

15) wody Parku i otuliny:

a) jeziora Parku i jego otuliny*, które zawiera WYKAZ 1.6,

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina, obręb)	Nr ewid. działki
1)	*Białoławki	272,00	Pisz, Kwik	1
2)	*Brejdyny	26,19	Piecki, Brejdyny	35
3)	*Chudek	16,08	Piecki, Nowe Kiełbonki	3050/1
4)	*Dziadek	12,11	Piecki, Jakubowo	260
5)	*Inulec	178,00	Mikołajki, Inulec	98
6)	*Jegocinek	49,52	Pisz, Snopki	234
7)	*Kamionek	9,20	Mrażowo, Wierzbowo	213
8)	*Kiełbonki	34,20	Piecki, Stare Kiełbonki	180
9)	*Kierwik	60,46	Świątajno, Koczek	323
10)	*Martwe	1,43	Ruciane-Nida, Ruciane-Nida	65
11)	*Mojtyny	32,82	Piecki, Mojtyny	115/1
12)	*Nawiadzkie	249,86	Piecki, Nawiadzki	370
13)	*Pawełek	8,30	Piecki, Stare Kiełbonki	242
14)	*Probarskie	206,90	Mrażowo, Probarski	396
15)	*Tuchlin	231,00	Orzysz, Tuchlin	1
16)	*Tyrkło	228,00	Orzysz, Okartowo	1
17)	*Wągiel	145,80	Piecki, Jakubowo	305
18)	*Wierzbowskie	105,40	Mrażowo, Wierzbowo	211
19)	Bełdany	793,60	Ruciane-Nida, Iznota	42
20)	Borkowskie	2,92	Ruciane-Nida, Iznota	178
21)	Dłużec	9,62	Ruciane-Nida, Iznota	186
22)	Duś	35,51	Piecki, Rosocha	295
23)	Duży Róg	2,19	Piecki, Lipowo	417
24)	Dziegiarek	1,89	Piecki, Stare Kiełbonki	608
25)	Fłosek	3,24	Mikołajki, Prawdowo	144/2
26)	Gardyńskie	84,96	Mikołajki, Prawdowo	377
27)	Gągoł	1,66	Piecki, Krutyń	116 g
28)	Gryżewskie	4,27	Ruciane-Nida, Iznota	177/1
29)	Guzianka Duża	64,12	Ruciane-Nida, Ruciane-Nida	63
30)	Guzianka Mała	40,02	Ruciane-Nida, Ruciane-Nida	58
31)	Jańskowskie	2,42	Ruciane-Nida, Iznota	210
32)	Jegocin Duży	135,80	Ruciane-Nida, Końcewo (pow. 43,12)	164/1
			Pisz, Snopki (pow. 92,68)	164

33)	Jerzewko	27,03	Mikołajki, Prawdowo (pow. 22,41)	379
			Ruciane-Nida, Iznota (pow. 4,62)	10
34)	Jeziorko Góralskiego	0,70	Piecki, Krutyń	101 h
35)	Łabędzie	7,37	Piecki, Cierzpięty	290
36)	Kaczerajno	104,00	Pisz, Zdory	425
37)	Kadzidłowo	3,72	Ruciane-Nida, Ukta	9/2
38)	Klimont	12,28	Piecki, Krutyń	218
39)	Klimontek	0,37	Piecki, Krutyń	217
40)	Kołowin	81,12	Piecki, Dobry Lasek	167
41)	Kołowinek	19,62	Piecki, Dobry Lasek	166
42)	Koś-Koik	2,01	Ruciane-Nida, Ruciane-Nida	64
43)	Krucze Oko	0,14	Piecki, Krutyń	161 f
44)	Kruczek Duży	4,24	Piecki, Krutyń	122
45)	Kruczek Mały	2,56	Piecki, Krutyń	119
46)	Kruczy Staw	2,08	Piecki, Krutyń	121
47)	Kruczy Stawek	0,50	Piecki, Krutyń	120
48)	Krutyńskie	54,89	Piecki, Krutyń	222
49)	Kuc	101,99	Mragowo, Kosewo	310
50)	Kurianka	2,59	Mikołajki, Zełwagi	75/2
51)	Leśne Oko	1,03	Ruciane-Nida, Onufryjowo	20/1
52)	Lisunie Duże	14,20	Mikołajki, Zełwagi	459
53)	Lisunie Małe	3,79	Mikołajki, Zełwagi	3259
54)	Ławny Lasek	2,55	Piecki, Stare Kielbonki	607
55)	Łopian	0,80	Mikołajki, Prawdowo	101/1
56)	Łuknajno	692,26	Mikołajki, Tałty	419/1
57)	Majcz Duży	162,49	Piecki, Lipowo	408
58)	Majcz Mały	20,88	Piecki, Lipowo	409
59)	Malinówko	23,91	Mikołajki, Prawdowo	378
60)	Mały Róg	1,24	Piecki, Lipowo	418
61)	Mikołajskie	334,64	Mikołajki, Prawdowo	190, 328/2
62)	Mokre	814,78	Piecki, Krutyń	218
63)	Muliste	5,93	Świątajno, Koczek	322
64)	Niecponek	9,34	Pisz, Snopki	235
65)	Piekiełko	1,41	Piecki, Stare Kielbonki	610
66)	Piersławek	12,97	Piecki, Piecki	620
67)	Pierwos	17,12	Piecki, Lipowo	406
68)	Pietrzysko	0,60	Mikołajki, Prawdowo	119/1,3119
69)	Płociczne	23,90	Mikołajki, Zełwagi	269/5
70)	Płociczno	18,20	Mikołajki, Prawdowo	147
71)	Seksty	796,00	Pisz, Zdory	424
72)	Sęczek	3,82	Ruciane-Nida, Iznota	171/5
73)	Skarp	22,98	Piecki, Rosocha	302
74)	Skok	12,88	Piecki, Bobrówko	150

75)	Smolak Duży	9,24	Ruciane-Nida, Wierzba	35 g
76)	Smolak k. Iznoty	1,14	Ruciane-Nida, Iznota	169
77)	Smolak k. Końcewa	0,36	Ruciane-Nida, Końcewo	11/1 (11f-ew.leś)
78)	Smolak Mały	3,32	Ruciane-Nida, Wierzba	51 d
79)	Śniardwy	3 516,02	Pisz, Zdory (pow. 158,00)	423
			Pisz, Prawdowo (pow. 3 358,02)	16/6
80)	Torfowe	1,13	Piecki, Krutyń	116 j
81)	Uplik	64,69	Piecki, Zgon	255
82)	Warnoły	465,00	Ruciane-Nida, Wejsuny	145/1, 145/2
83)	Wejsunek	39,00	Ruciane-Nida, Wejsuny	144
84)	Wesołek	7,00	Ruciane-Nida, Onufryjewe	9/1
85)	Wiskolisko	4,17	Ruciane-Nida, Onufryjewe	73
86)	Wygryńskie	56,31	Ruciane-Nida, Wygryny (pow. 45,91)	219
			Ruciane-Nida, Ruciane-Nida (pow. 10,40)	26
87)	Wypad	1,88	Ruciane-Nida, Ukta	3/2
88)	Zdrężno	12,84	Piecki, Krutyń	216
89)	Združno	252,30	Piecki, Stare Kiełbonki	157
90)	Zgniłka	4,89	Ruciane-Nida, Onufryjewe	167
91)	Żabie	0,44	Mikołajki, Prawdowo	138/5

b) rzeki Parku, które zawiera WYKAZ 1.7,

Lp.	Nazwa rzeki	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina, obręb)	Nr ewid. działki
1)	Krutynia	77,81	Piecki, Krutyń (pow. 13,31 ha)	221, 224/1
			Piecki, Krutyński Piecek (8,64 ha)	12, 97, 99/1
			Piecki, Rosocha (pow. 11,58 ha)	211/3
			Piecki, Bobrówko (pow. 9,23 ha)	98/3
			Ruciane-Nida, Wojnowo (pow. 5,22 ha)	191
			Ruciane-Nida, Zameczek (pow. 7,05 ha)	29
			Ruciane-Nida, Ukta (pow. 19,49 ha)	15, 23, 195, 422
			Ruciane-Nida, Iznota (pow. 3,29 ha)	11
2)	Spychowska Struga	15,22	Świątajno, Spychowo (pow. 9,62 ha)	231/2
			Świątajno, Koczek (pow. 5,60 ha)	78
3)	Nidka		Ruciane-Nida, Wygryny (pow.	26, 219, 197

c) stan czystości wybranych jezior Parku o powierzchni powyżej 5 ha (wg Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska) zawiera się głównie w II i III klasie, nieliczne mają I klasę, a część jezior ze względu na znaczne zanieczyszczenie wód, nie mieści się w żadnej klasie czystości określa WYKAZ 1.8,

Lp.	Nazwa	Powierzchnia (ha)	Głębokość max. (m)	Pojemność (mln m ³)	Klasa czystości* Rok badań	Klasa jakości/stan ekologiczny** Rok badań
1)	Białoławki	211,1	36,1	20,79	II/III - 2002	
2)	Bełdany	940,6	46,0	94,85	II - 2004	
3)	Brejdyńskie	22,7			b.d	
4)	Duś	35,5	6,0	0,99	II - 1998	
5)	Dłużec	11,5			dystroficzne	
6)	Gardyńskie	82,6	11,5	2,05	II - 1987	
7)	Guzianka Mała	36,8	13,3	0,99	II - 2004	
8)	Guzianka Wielka	59,6	25,5	3,90	II - 2004	
9)	Inulec	178,3	10,1	8,26	III - 2006	
10)	Jaskółko	5,0			zarośnięte	
11)	Jerzewko	22,7	2,7		II - 1987	
12)	Jegocin Wielki	127,4	36,1	11,44	I - 1998	I/B.dobry.2008
13)	Jegocinek	52,3	17,9	3,73	III - 1996	
14)	Kołowin Wielki	78,2	7,2	3,14	II - 2004	II/Dobry - 2009
15)	Kołwinek	18,2	6,4	0,65	b.d	
16)	Krutyńskie	55,0	3,2	0,91	I	
17)	Klimunt	11,8	5,5	0,32	b.d	
18)	Kuc	98,8	28,0	7,95	I - 2007	
19)	Lisunie	13,8	8,5	0,53	b.d	
20)	Łabądek	6,8			b.d	
21)	Łuknajno	680,0	3,0	4,35	III	I/B.dobry.2009
22)	Majcz Mały	20,0	3,3		b.d	
23)	Majcz Wielki	163,5	16,4	9,86	II - 2004	II/Dobry - 2009
24)	Mokre	814,7	51,0	107,33	II - 2004	II/Dobry - 2009
25)	Mikołajskie	497,9	25,9	55,74	III - 2003	III/Umiarkowa
26)	Malinówko	16,2	2,7		II - 1987	
27)	Nicponek	10,4	3,1	0,17	b.d	
28)	Pierwos	5,0			Zarośnięte	
29)	Płociczno (k. Żelwąg)	16,8	4,7	0,38	b.d	
30)	Płociczno (k. Iznoty)	5,0			Zarośnięte	
31)	Probarskie	201,4	31,0	18,57	I - 2004	
32)	Piersławek	7,3			b.d	
33)	Skok	13,7			III - 1990	
34)	Śniardwy (wraz z J. Kaczerajno i Seksty)	1097 0,4	23,4	650,87	II - 2003	
35)	Skarp	23,4	10,5	1,34	b.d	
36)	Smolak Wielki (k.	9,9			dystroficzne	
37)	Tuchlin	219,3	4,9	6,32	III - 1987	
38)	Tyrkło	236,1	29,2	23,03	III - 1996	

39)	Uplik	60,6	9,2	1,70	III - 1987	
40)	Warnołyty	370,0	6,2	9,34	b.d	
41)	Wejsunek	38,0	11,8	1,39	b.d	
42)	Wesołek	6,8			b.d	
43)	Wierzbowskie	105,1	18,1	5,01	III - 1987	
44)	Wągiel	176,8	13,3	7,41	III - 1999	
45)	Zdrężno	12,9			b.d	
46)	Zdrużno	250,4	25,9	13,49	II - 2001	
47)	Zjadłe	11,4	3,5	0,20	b.d	

* klasa czystości według Wytycznych monitoringu podstawowego jezior (IOŚ 1994)

** klasa jakości wody/stan ekologiczny według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008r w sprawie sposobu klasyfikacji i stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz.U. Nr.162, poz.1008).

6. Uwarunkowania i zasoby historyczno - kulturowe Parku obejmują zarówno poszczególne obiekty punktowe, jak też fragmenty krajobrazu związanego z historią osadnictwa i działalności człowieka w różnych okresach historycznych:

1) stanowiska archeologiczne:

- osady i grodziska wczesnośredniowieczne: Lipowo, Nawiady, Mojtyny, Ławny Lasek, Uklanka, Wólka Prusinowska, Cierzpięty, Brejdyny, Inulec, Woźnice, Łuknajno, Gašior, Kamień, Guzianka, Końcewo, Onufryjewe, Popielno, Nowe Guty, Suchy Róg,
- cmentarzyska z epoki brązu i żelaza w formie kurhanów w Krutyń i Lipowie,
- cmentarzyska ciałopalne w Mojtynach, Zełwągach, Nawiadach i Onufryjewie,
- cmentarzyska wczesnośredniowieczne w Łuknajnie, Koczku, Spychowie i z pochówkiem konnym w Uklance,
- wał obronny w Lipowie i kopiec strażniczy przy jeziorze Pawełek,

2) zabytkowo-historyczne zespoły osadnicze obejmujące również jednostki krajobrazu kulturowego:

- wsie starowerskie: Wojnowo, Gałkowo, Onufryjewe, Śwignajno, Iwanowo, Osiniak (Fiedorowo, Piotrowo), Kadzidłowo,
- ulicówki mazurskie: Nowa Ukta, Bobrówko, Stare Kiełbonki, Zgon, Końcewo, Głodowo, Wólka, Dobry Lasek, Nowy Most,
- wielodrożnice: Ukta, Krutyń, Krutyński Piecek, Chostka, Lipowo, Iznota,

3) budowle zabytkowe (ważniejsze):

- kościół gotycki w Nawiadach z 1437 r.,
- kościół neogotycki w Ukcie z 1864 r.,
- kościół neogotycki w Wejsunach z 1898 r.,

- kościół ewangelicki w Okartowie z 1924 r.,
- dzwonnica drewniana w Ukcie z 1846 r.,
- młyn wodny na rzece Krutyni w Zielonym Lasku z XIX w.,
- klasztor staroobrzędowców w Wojnowie z połowy XIX w.,
- cerkiew prawosławna w Wojnowie, drewniana z lat 20. XX w.,
- molenna staroobrzędowców w Wojnowie z lat 20. XX w.,
- stodoła drewniana w Krutyni z końca XIX w.,
- chata podcieniowa w Kadzidłowie, przeniesiona z Warnowa, przełom XVIII-XIX w.,
- dwór myśliwski drewniany w Gałkowie, przeniesiony ze Sztynortu, pierwsza poł. XIX w.,
- chaty drewniane we wsiach: Krutyń, Wojnowo, Bobrówko, Gałkowo, Wygryny, Popielno, Wejsuny, Piaski, Śwignajno, Zgon, przełom XIX-XX w.,
- budownictwo murowane w Ukcie, Nowej Ukcie, Końcewie, Wólce, Wejsunach, Dziubielach, Nowych Gutach, Okartowie, pocz. XX w.,
- wiatraki stalowe w Warnowie i Zgonie,
- śluza w Guziance z przełomu XIX – XX w.,
- zespoły leśniczówek z okresu międzywojennego: Gąsior, Ukta, Krutyń, Końcewo, Jezioro, Piersławek, Sosnówka, Koczek, Kołoin, Rostek, Uklanka,
- zespół podworski w Ługaniach (Łuknajno), Popielnie, Krutyni, zespół parkowo-dworski w Dybowie

4) stare cmentarze ewangelickie i starowerskie w:

- Ukcie, Nowej Ukcie, Gałkowie, Wojnowie, Kadzidłowie, Osiniaku, Śwignajnie, Zameczku, Krutyni, Chostce, Zielonym Lasku, Lisuniach, Dybowie, Dziubielach, Nowych Gutach, Okartowie.

7. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze celów ochrony:

1) powierzchnia Parku wynosi 53 655 ha, Park położony jest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w następujących jednostkach administracyjnych:

a) powiat mrągowski:

- gmina Piecki – powierzchnia 15 326 ha w granicach Parku,
- gmina Mikołajki – powierzchnia 10 740 ha w granicach Parku,
- gmina Mrągowo – powierzchnia 748 ha w granicach Parku,

b) powiat piski:

- gmina Ruciane-Nida – powierzchnia 14 706 ha w granicach Parku,

- gmina Pisz – powierzchnia 9 270 ha w granicach Parku,
- gmina Orzysz – powierzchnia 1 510 ha w granicach Parku,
- c) powiat szczycieński:
- gmina Świątajno – powierzchnia 1 355 ha w granicach Parku;
 - 2) na obszarze Parku prowadzona jest działalność:
 - a) gospodarka leśna:
 - N. Strzałowo 13,633,55 ha w granicach Parku – plan urządzania lasu (pul) na lata 2004 - 2013r;
 - N. Maskulińskie 10008,6 ha w granicach Parku – pul 2003 - 2014r;
 - N. Pisz 6008 ha w granicach Parku – pul 2004 - 2013r;
 - PAN Popielno – 1773 ha w granicach Parku – pul aktualnie w przygotowaniu;
 - N. Spychowo 244,33 ha w granicach Parku – pul 2003 - 2012r;
 - N. Giżycko 72,36 ha w granicach Parku – pul 2007 - 2016r,
 - b) gospodarka łowiecka; według stanu na 2010 na terenie Parku odnotowano obwody łowieckie o numeracji: 166, 167, 200, 201, 202, 203, 204, 228, 229, 230, 231, 232.
 - c) gospodarka rybacka prowadzona jest w oparciu o aktualne operaty rybackiego użytkowania jezior. Aktualnie rybackimi użytkownikami są: Gospodarstwo Rybackie Mikołajki, Gospodarstwo Rybackie Śniardwy, Gospodarstwo Rybackie w Mrągowie oraz Gospodarstwo Rybackie PZW

Wykaz obwodów rybackich na wodach w granicach Parku i otuliny 1.9;

Lp.	Nazwa i numer obwodu rybackiego	Opis obwodu rybackiego
1.	OBWÓD RYBACKI RZEKI PISA - NR 1	Obwód rybacki obejmuje wody rzeki PISA od osi podłużnej mostu kolejowego w miejscowości Pisz do ujścia rzeki Wincenta wraz z wodami jej dopływów oraz wody starorzeczy i innych zbiorników wodnych o ciągłym dopływie lub odpływie do wód tego odcinka.
2.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA MAJCZ WIELKI W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 28	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Majcz Wielki, b) jeziora Majcz Mały, wraz z wodami strugi łączącej ww. jeziora i odpływu z jeziora Majcz Wielki do jeziora Inulec. Obwód znajduje się w gminie Piecki.
3.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA INULEC W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 29	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Inulec, b) jeziora Płociczno, c) jeziora Głębokie, d) jeziora Zelwążek, e) jeziora Jorzec, wraz z wodami dopływów i cieków łączących ww. jeziora oraz odpływu z jeziora Jorzec do jeziora Tałty. Obwód znajduje się w gminie Mikołajki.

4.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA BIAŁE W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 36	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Piłakno, wraz z wodami dopływów i odpływu do jeziora Białe, b) jeziora Dłużec, wraz z wodami dopływu z jeziora Kujno na odcinku od przepustu pod drogą w miejscowości Borowe i odpływu do jeziora Białe, c) jeziora Zdrężno (Rutkowo), wraz z wodami dopływu do jeziora Dłużec, d) jeziora Krzywy Róg (Szklarnia), e) jeziora Krzywe, f) jeziora Białe, wraz z wodami dopływów, g) jeziora Gant, wraz z wodami odpływu rzeką Babięcka Struga na odcinku do jazu piętrzącego przy młynie w miejscowości Babięta. Obwód znajduje się w gminach: Piecki, Sorkwity i Mragowo.
5.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA ZYZDRÓJ WIELKI W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 38	Obwód rybacki obejmuje wody: a) rzeki Babięcka Struga na odcinku od jazu piętrzącego przy młynie w miejscowości Babięta, b) jeziora Zyzdrój Wielki, c) jeziora Zyzdrój Mały, d) jeziora Spychowskie, e) jeziora Kierwik, f) rzeki Spychowska Struga na odcinku od jeziora Zyzdrój Mały do jeziora Zdrużno. Obwód znajduje się w gminach Piecki i Świątajno.
6.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA MOKRE W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 39	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Zdrużno, b) jeziora Uplik, c) jeziora Mokre, d) jeziora Kołowin, e) jeziora Nawiady, f) jeziora Kiełbonki, g) jeziora Mojtyny, wraz z wodami dopływów i cieków łączących ww. jeziora, h) jeziora Krutyńskie *, i) rzeki Krutynia od wypływu z jeziora Krutyńskiego do osi podłużnej mostu drogowego w miejscowości Krutyń *, wraz z wodami ich dopływów i odpływów. Obwód znajduje się w gminach: Piecki oraz Ruciane – Nida.
7.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA KOŁOWINEK W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 40	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Kołowinek. Obwód znajduje się w gminie Piecki.
8.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA PIERWOS W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 41	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Pierwos *. Obwód znajduje się w gminie Piecki.
9.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA ŁAWNY LASEK W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 42	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Ławny Lasek. Obwód znajduje się w gminie Piecki.
10.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA MULASTE W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 43	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Mulaste. Obwód znajduje się w gminie Piecki.
11.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA KLIMUNT W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 44	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Klimunt, b) jeziora Klimontek, wraz z wodami odpływu do jeziora Krutyńskie. Obwód znajduje się w gminie Piecki.
12.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA DUŚ W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 45	Obwód rybacki obejmuje wody: a) rzeki Krutynia od osi podłużnej mostu drogowego

		w miejscowości Krutyń do osi podłużnej mostu drogowego w miejscowości Ukta, b) jeziora Duś, wraz z wodami ich dopływów i odpływu do rzeki Krutynia. Obwód znajduje się w gminach: Piecki i Ruciane - Nida.
13.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA SKOK W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 46	Obwód rybacki obejmuje wody: a) rzeki Krutynia od osi podłużnej mostu drogowego w miejscowości Ukta do ujścia do jeziora Ogrodowe (Gardyńskie) *, b) jeziora Skok (Bobrówko), wraz z wodami dopływów i odpływu do rzeki Krutynia. Obwód znajduje się w gminie Piecki.
14.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA PŁOCICZNE W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 47	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Kurjanka, b) jeziora Łopiańskie, c) jeziora Pietrzysko (Pietruszka), d) jeziora Płociczne, wraz z wodami dopływów i cieków łączących ww. jeziora. Obwód znajduje się w gminie Mikołajki.
15.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA BĘLDANY W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 48	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Mikołajskie, b) jeziora Bældany, c) jeziora Ogrodowe (Gardyńskie) *, d) jeziora Malinówko *, e) jeziora Jerzewko (Jeżewskie), f) jeziora Wigryny, g) działki 16/1 jeziora Śniardwy, h) jeziora Karłowo, wraz z wodami cieku łączącego jezioro Karłowo z jeziorem Mikołajskie, i) rzeki Krutynia od wypływu z jeziora Jerzewko do jej ujścia do jeziora Bældany, j) rzeki Wigrynia na odcinku od osi podłużnej mostu drogowego w miejscowości Dybówek do jeziora Wigryny, wraz z wodami cieków bez nazwy łączących jezioro Bældany z jeziorem Guzianka Mała. Granica pomiędzy jeziorem Mikołajskim i jeziorem Śniardwy – po linii łączącej cypel Dybowski Róg z południowym punktem granicznym wytyczonym geodezyjnie. Granica pomiędzy jeziorem Mikołajskim i jeziorem Tały – most drogowy w miejscowości Mikołajki. Obwód obejmuje gminy: Piecki, Mikołajki oraz Ruciane - Nida.
16.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA LISUNIE W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 49	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Lisunie Duże *, b) jeziora Lisunie Małe, c) rzeki Lisunka. Obwód znajduje się w gminie Mikołajki.
17.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA ŚNIARDWY W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 50	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Śniardwy (z wyłączeniem działki 16/1) - (granica pomiędzy jeziorem Śniardwy i Mikołajskie biegnie po linii łączącej cypel „Dybowski Róg” z południowym punktem granicznym wytyczonym geodezyjnie), b) jeziora Wejsunek, c) jeziora Warnoły *, d) jeziora Tuchlin, wraz z wodami dopływów ww. jezior do jeziora Śniardwy, e) jeziora Tyrkło, f) jeziora Seksty, g) jeziora Kaczerajno, h) rzeki Wężówka, i) rzeki Orzysz na odcinku od osi podłużnej mostu drogowego

		w miejscowości Grzegorz do jeziora Tyrkło, j) rzeki Wilkus na odcinku od osi podłużnej mostu Zdory – Kwik, k) rzeki Struga, l) rzeki Czarna Struga, m) Kanału Jeglińskiego na odcinku do osi podłużnej mostu drogowego Szczechy Wielkie - Jeglina. Obwód znajduje się w gminach: Mikołajki, Pisz, Orzysz i Ruciane - Nida.
18.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA KADZIDŁOWO W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 82	Obwód rybacki obejmuje wody Jeziora Kadzidłowskiego wraz z wodami cieką łączącego jezioro z rzeką Krutynią. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida.
19.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA DŁUŻEC W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 83	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Dłużec wraz z wodami odpływu * do jeziora Jaśkowskie na odcinku do osi podłużnej mostu na drodze Wigryny - Kamień. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida.
20.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA JAŚKOWSKIE W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 84	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Jaśkowskie wraz z wodami dopływu z jeziora Dłużec na odcinku od drogi Wigryny-Kamień i odpływu z jeziora Jaśkowskie do jeziora Beldany. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida.
21.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA FLOSEK W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 85	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Flosek (Hos) wraz z wodami cieką łączącego jezioro Flosek z jeziorem Beldany. Obwód znajduje się w gminie Mikołajki.
22.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA SMOLAK WIELKI W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 86	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Smolak Wielki, b) jeziora Smolak Mały, wraz z wodami cieką łączącego te jeziora z jeziorem Beldany. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida.
23.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA BEZ NAZWY W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 87	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora bez nazwy o powierzchni 2,32 ha wraz z wodami cieką łączącego to jezioro z jeziorem Nidzkie. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida w miejscowości Ruciane - Nida.
24.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA ZDRUŻNO W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 88	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Zdrężno. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida.
25.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA BEZ NAZWY W M. SZEROKI BÓR W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 89	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora bez nazwy o powierzchni 2,01 ha. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida w miejscowości Szeroki Bór.
26.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA ZGNIŁKA W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 90	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Zgniłka wraz z wodami odpływu z jeziora Jegocin na odcinku do drogi Pisz - Wejsuny. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida.
27.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA JEGOCIN W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 91	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Jegocin, b) jeziora Jegocinek, wraz z wodami cieką łączącego jezioro Zgniłka z jeziorem Jegocin na odcinku od drogi Pisz - Wejsuny. Obwód znajduje się w gminach: Pisz i Ruciane - Nida.
28.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA NICPONEK W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 92	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora Nicponek. Obwód znajduje się w gminie Pisz.
29.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA BEZ NAZWY W M. SZEROKI BÓR W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 93	Obwód rybacki obejmuje wody jeziora bez nazwy o powierzchni 1,92 ha wraz z wodami cieką na odcinku od źródła do osi podłużnej mostu drogowego przed ujściem do jeziora Przyłasek. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida w miejscowości Szeroki Bór.

30.	OBWÓD RYBACKI JEZIORA GUZIANKA DUŻA W ZLEWNI RZEKI PISA - NR 96	Obwód rybacki obejmuje wody: a) jeziora Guzianka Duża, b) jeziora Guzianka Mała, c) jeziora Kajak (Koś), wraz z wodami cieku do jeziora Guzianka Duża i cieku łączącego jeziora Guzianka Mała z jeziorem Bełdany na odcinku do mostów drogowych w miejscowości Guzianka. Obwód znajduje się w gminie Ruciane - Nida.

* oznaczono jeziora położone w granicach rezerwatów przyrody.

c) turystyczna,

d) rolnicza (gospodarstwa indywidualne, agroturystyczne, RSP w Zdorach) ,

e) usługowa, dopuszcza się lokalizację i funkcjonowanie zakładów produkcyjnych i

rzemiosła usługowego nie powodujących negatywnych oddziaływań na środowisko; dopuszcza się prowadzenie działalności produkcyjno – usługowej niezbędnej dla obsługi mieszkańców i turystów;

f) gastronomiczno-hotelowa;

3) chłonność naturalna i turystyczna oraz obciążenie turystyczne terenu Parku:

- Dotychczas nie zostały przeprowadzone szczegółowe badania chłonności naturalnej terenu Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Chłonność naturalna związana jest z odpornością poszczególnych zbiorowisk roślinnych (siedlisk przyrodniczych) na degradację. Wysoki poziom chłonności naturalnej wykazują zbiorowiska trawiaste oraz większość zespołów borowych. Niższy stopień chłonności posiadają buczyny, olsy i łęgi. Najniższą chłonnością cechują się zbiorowiska roślinności torfowiskowej.

- Chłonność turystyczna związana jest z możliwościami obsługi ruchu turystycznego (miejsca noclegowe, pobytowe, gastronomia, kąpieliska, parkingi itp.). Szacuje się, że baza wypoczynkowa posiada chłonność równą aktualnemu obciążeniu turystycznego w szczycie sezonu - jednorazowo na terenie Parku do 100 000 osób dziennie. Wysokie jest w okresie sezonu obciążenie komunikacyjne, a obciążenie rzeki Krutyni wykazuje chłonność przekroczoną.

4) rodzaje aktywności turystycznej na terenie Parku:

- turystyka krajoznawcza (poznawanie walorów przyrodniczych i historyczno-kulturowych w okresie letnim i zimowym

- turystyka kwalifikowana (piesza, rowerowa, kajakowa, żeglarska i narciarska)

- turystyka wypoczynkowa (wypoczynek bierny, plażowanie, zażywanie kąpeli, uprawianie sportów wodnych, spacerowanie, zajęcia ruchowe, wycieczki itp.)

5) stan zagospodarowania turystycznego:

a) ośrodki dydaktyczne:

- Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Kulturowej Mazurskiego Parku Krajobrazowego „Stodoła Mazurska” w Krutyni,

- Nadleśnictwo Maskulińskie: Ośrodek Edukacji Leśnej przy zabytkowej Wyłuszcarni nasion im. Zdzisław Borońskiego w Rucianem-Nidzie,
- Nadleśnictwo Strzałowo: Izba Leśna, Izba Historyczna, Sala Edukacyjna, Dwie „Zielone Klasy”, Izba Pamięci Ernsta Wiecherta,
- Nadleśnictwo Spychowo: Leśny Ośrodek Edukacji Ekologicznej, Muzeum Leśne,

b) ścieżki dydaktyczne wyznaczone przez:

- Mazurski Park Krajobrazowy: ścieżka przyrodnicza „Rezerwat – Zakręt”, ścieżka przyrodnicza „Rezerwat – Krutynia”, ścieżka przyrodnicza „Krutuń – Zgon”, ścieżka przyrodnicza „Krutuń – Rosocha”, ścieżka przyrodnicza „Rosocha – Wojnowo”, ścieżka przyrodnicza „Rezerwat – Jezioro Łuknajno”, ścieżka przyrodnicza „Okolice Łuknajna”;
- Nadleśnictwo Maskulińskie: „Ruciański Las Szlakiem Starych Dębów”, „Kadzidłowski Las”, „Śladami Gałczyńskiego”, „Wokół Jeziora Chudek”;
- Nadleśnictwo Strzałowo: ścieżka dydaktyczna przy drodze Piecki-Mikołajki na skraju rezerwatu „Strzałowo”, ścieżka dydaktyczna wokół leśniczówki Pierśławek,

c) przez teren Parku będą odcinki następujących znakowanych pieszych i rowerowych szlaków turystycznych:

- Jezioro Mokre 19 km,
- Rezerwaty Krutyńskie 10 km,
- Kulturowo-Historyczna 17 km,
- Ernsta Wiecherta 28 km,
- Kadzidłowo – Dolna Krutynia 12 km
- Leśniczówka Pranie 27 km,
- Ścieżka „Wokół Jeziora Śniardwy”- szlak niebieski, 100,4 km,
- Ścieżka Przyrodnicza Okolice Łuknajna 8 km,
- Szlak Giżycko-Pisz – znaki czerwone PTTK,
- Szlak im. Karola Małłka – znaki żółte PTTK,
- Szlak Ruciane-Piaski-Ruciane – znaki zielone PTTK,
- Szlak im. M. Wańkowicza – znaki niebieskie PTTK,

d) baza noclegowa na terenie Parku obejmuje:

- Hotele, pensjonaty, ośrodki wczasowe i stacje wodne,

- kwatery prywatne, pokoje gościnne i gospodarstwa agroturystyczne,
- pola biwakowe;

Wielkość bazy noclegowej jest zmienna. Aktualne dane są dostępne w Urzędach Gmin. W oparciu o dane z ostatnich lat w poszczególnych gminach w granicach Parku i otuliny wygląda to następująco:

Rodzaj obiektu	Piecki	Mikołajki	Ruciane-Nida	Mragowo	Świątajno	Orzysz	Pisz	Razem
Hotele	1	5	1	2	2	-	-	11
Pensjonaty	1	2	5	1	3	-	-	12
Ośrodki wypoczynkowe	2	3	10	1	1	1		18
Stanice wodne	2	-	1	-	1	-	-	4
Kwatery prywatne	40	102	52	8	1	1	5	209
Gospodarstwa agroturystyczne	1	17	35	36	2	1	4	96
Pola namiotowe i kempingi	3	-	4	2	-	4	1	14
Razem miejsc noclegowych								Ok. 10 000

e) plan uznaje za stałą funkcję Parku turystykę wodną i żeglarstwo oraz turystykę krajoznawczą. Ich rozwój winien być podporządkowany wymogom ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu. Za podstawowy wyznacznik rozwoju przyjmuje się chłonność rekreacyjną terenów, która określa liczbę jednoczesnych użytkowników, niepowodujących degradacji środowiska (50 000 – 70 000). Elementem o szczególnym znaczeniu na terenach o uznanych funkcjach turystycznych są jeziora. Utrzymanie turystycznych funkcji jezior jest możliwe pod warunkiem zmniejszenia dopływu do ich wód, składników biogennych (fosforu i azotu), stosując w oczyszczalniach ścieków IIIi stopień oczyszczania i wprowadzając strefy ochronne jezior wydatnie ograniczające spływy biogenów z gruntów rolnych. Program turystycznego zagospodarowania Parku poza chłonnością, skorelowany jest z podziałem obszaru Parku na strefy przyrodniczo-ekologiczne i krajobrazowe, możliwościami rozwoju rekreacji w otulinie Parku oraz potrzebami współdziałania z sąsiadującymi miastami w obsłudze ruchu turystycznego. Intensywność ruchu turystycznego na omawianym szlaku wodnym, stanowiącym odcinek drogi wodnej o dużym znaczeniu dla całego systemu Wielkich Jezior Mazurskich musi być dostosowana do ograniczonej chłonności środowiska, a w szczególności ekosystemów wodnych, limitowanej wielkością ładunku zanieczyszczeń dostarczanych ze ściekami komunalnymi i powierzchniowymi z upraw rolnych;

f) Punkty widokowe i i miejsca otwarć krajobrazowych:

- Dziubiele, północny brzeg jeziora Śniardwy,
- Niedźwiedzi Róg, południowy brzeg jeziora Śniardwy,
- Nowe Guty, północno-wschodni brzeg jeziora Śniardwy,
- Wyspa Szeroki Ostrów, widok na jezioro Śniardwy z zachodniej części wyspy,
- Łuknajno, wieża widokowa na zatokę Łukniańską i jezioro Śniardwy,
- Łuknajno, 3 wieże widokowe na jezioro Łuknajno,
- Cierzpięty, punkt widokowy z plaży gminnej na jezioro Mokre,
- Wejsuny, południowy brzeg jeziora Warnoły;

6) stan zatrudnienia osób zawodowo czynnych w rolnictwie w 2000 wynosił ok. 45 %; obecnie znacznie zmalał na korzyść sektora turystycznego; zmalała zdecydowanie ogólna liczba małych i średnich gospodarstw rolnych, natomiast wskutek ogólnych zmian strukturalnych w użytkowaniu ziemi zwiększyła się liczba dużych obszarowo gospodarstw;

7) sieć osadnicza, ludność i infrastruktura społeczna Parku:

a) obszar Parku zamieszkuje łącznie ok. 11 000 osób, w 55 jednostkach osadniczych,

b) sieć osadnicza jest rozdrobniona, liczba jednostek do 300 mieszkańców wynosi ok. 81%, zamieszkuje w nich 58% ludności z terenu Parku i otuliny; średnia liczba mieszkańców w jednostce osadniczej wynosi 200 osób; udział liczby ludności w jednostkach największych powyżej 500 mieszkańców, jakimi są Woźnice i Ukta, utrzymuje się na poziomie 12-13%;

c) obiekty infrastruktury społecznej Parku:

- Przychodnia Zdrowia w Ukcie
- Dom Pomocy Społecznej Ewangelicki Dom Opieki "Betezda" w Ukcie
- Szkoła Podstawowa w Ukcie
- Szkoła Podstawowa w Krutyń
- Szkoła Podstawowa w Starych Kielbonkach
- Dom Kultury Biblioteka Filia w Ukcie
- Muzeum w Stacji Rolnictwa Ekologicznego PAN w Popielnie
- Muzeum przyrodnicze Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Krutyń
- Park Dzikich Zwierząt w Kadzidłowie
- Prywatne Muzeum Danuty i Krzysztofa Worobców i Osada Kulturowa w Kadzidłowie
- Izba Regionalna w Wejsunach.

8) infrastruktura techniczna Parku:

a) układ drogowy:

- droga krajowa Nr 58 Stare Kiełbonki – Zgon – Rosocha,
- droga wojewódzka Nr 609 Ukta – Mikołajki,
- droga wojewódzka Nr 610 Piecki – Ruciane-Nida,
- droga powiatowa Nr 1749 N Kołowinek – Lipowo Skrzyż.,
- droga powiatowa Nr 1773 N Skrzyż. Krutyńskie – Krutyń – Rosocha Skrzyż.,
- droga powiatowa Nr 1700 N Stare Kiełbonki – Koczek,
- droga powiatowa Nr 1775 N Bobrówko – Żelwagi,
- droga powiatowa Nr 1747 N Jakubowo – Piecki,
- droga powiatowa Nr 1777 N Onufryjowo – Popielno,
- droga powiatowa Nr 1644 N Nowy Most – Iznota,
- droga powiatowa Nr 1696 N Łuknajno – Dziubiele,
- droga powiatowa Nr 1765 N Bobrówko – Lipowo – Piecki;

b) komunikacja kolejowa i drogowa w otulinie Parku:

- linia Mrągowo – Mikołajki – Orzysz,
- linia Spychowo – Ruciane-Nida – Pisz;
- droga krajowa 59 - Mrągowo-Spychowo
- droga krajowa 16 – Mrągowo – Orzysz
- droga krajowa 63 – Orzysz – Pisz
- droga krajowa 58 – Ruciane-Nida - Pisz

c) drogi wodne:

- szlaki żeglugi śródlądowej Mikołajki – Ruciane-Nida i Mikołajki – Śniardwy - Pisz
- szlak wodny Mikołajki – Śniardwy - Pisz
- szlak wodny rzeki Krutyni;

d) sieć wodociągowa:

- miejscowościami posiadającymi sieć wodociągową są: w gminie Ruciane-Nida – Ukta, Nowa Ukta, Strzałowo, Gałkowo, Wojnowo, Wólka, Osiniak, Śwignajno, Wygryny, Wejsuny, Piaski, Wierzba, Popielno; w gminie Piecki – Krutyń, Krutyński Piecek, Zielony Lasek, Chostka, Rosocha, Dobry Lasek, Lipowo; w gminie Orzysz – Nowe Guty, Okartowo, Suchy Róg; w gminie Świętajno – Spychowo; w gminie Mikołajki – wszystkie sołectkie miejscowości terenu gminy Mikołajki położone w Parku i jego otulinie,

– w pozostałych miejscowościach gospodarka wodna opiera się na indywidualnych ujęciach głębinowych (bez uzdatniania wody),

e) gospodarka ściekowa:

– kolektory sanitarne posiadają miejscowości: w gminie Ruciane-Nida – Piaski, Wygryny (oczyszczalnia w Rucianem-Nidzie), Wierzba, Popielno (oczyszczalnia w Popielnie); stacja wodna PTTK w Kamieniu (oczyszczalnia własna); w gminie Piecki – osada Nowy Most, Ośrodek „Warmia” w Cierzpiętach, Ośrodek „Mazur-Syrenka” w Krutyni, Ośrodek „PWPW” w Jakubowie (oczyszczalnie lokalne); w gminie Świętajno – Spychowo, Połom, (oczyszczalnia w Spychowie), w gminie Orzysz – Nowe Guty, Okartowo; w gminie Mikołajki wszystkie sołeckie miejscowości terenu gminy Mikołajki położone w Parku i jego otulinie;

– część osad leśnych (leśniczówki), wyposażona jest w oczyszczalnie przydomowe,

– w pozostałych miejscowościach gospodarstwa domowe wyposażone są w zbiorniki bezodpływowe, z których ścieki są dostarczane do oczyszczalni gminnych (w Pisz, Rucianem-Nidzie, Orzyszu, Mikołajkach i w Pieckach);

f) elektroenergetyka:

– energia elektryczna przesyłana jest na obszar MPK liniami średniego napięcia ze stacji transformatorowych z Mikołajek, Pisz, Mrągowa, Rucianego-Nidy, położonych poza obszarami Parku,

– linie średniego napięcia (łącznie ok. 240 km) są w 90 % napowietrzne,

– z linii wysokiego napięcia – jedynie linia Mrągowo-Mikołajki na odcinku 1 km wkracza na teren Parku,

g) gospodarka odpadami:

– wszystkie gminy na terenie Parku mają uchwalony program ochrony środowiska, którego częścią jest plan gospodarki odpadami, natomiast zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gmin wprowadzają regulaminy, będące aktami prawa miejscowego,

– odpady stałe z terenu Parku są wywożone na wysypiska miejsko-gminne; gminy: Piecki i Mrągowa w Polskiej Wsi (poza Parkiem), gmina Ruciane-Nida w Wólce (w Parku), gmina Pisz w Kotle Dużym (poza Parkiem), gmina Orzysz w Górze (poza Parkiem), gmina Mikołajki – Polska Wieś k. Mrągowa (składowisko w Lubiejewie, poza Parkiem jest zamknięte i przygotowane do rekultywacji), gmina Świętajno w Linowie (poza Parkiem),

– w większych miejscowościach (wsie sołeckie) Parku na terenie wszystkich gmin znajdują się pojemniki do segregacji odpadów (plastik, szkło, makulatura),

- odpady płynne w gospodarstwach rolnych (gnojowica, gnojówka, odcieki z obornika) w przeważającej części gospodarstw są gromadzone w szczelnych zbiornikach i wywożone na pola jako płynny nawóz naturalny.

Rozdział 3. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń oraz ich skutków

§ 2. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków zawiera WYKAZ 1.10,

Lp.	Zagrożenie	Skutki	Sposoby eliminacji lub ograniczenie zagrożeń i ich skutków
1	Zabudowa - Lokalizacja zabudowy letniskowej i pól namiotowych w bezpośrednim sąsiedztwie strefy brzegowej jezior, samowola budowlana,	Niszczenie stromych stoków rynien jeziornych, ich walorów morfologicznych i krajobrazowych, prowadzi do uruchamiania procesów erozji, a w przypadkach skrajnych - ruchów masowych, niszczenie trzciniowisk i pasów roślinności przybrzeżnej.	Ograniczenie zabudowy strefy do 100 m od brzegów jezior i rzek oraz innych zbiorników wodnych (z wyjątkiem niezbędnych obiektów służących turystyce wodnej lub racjonalnej gospodarce rybackiej, zaopiniowanych pozytywnie przez dyrektora Parku), a w przypadkach kolizji z korytarzami ekologicznymi - szlakami migracji zwierząt i ich dostępem do wód, nawet w dalszej odległości od brzegów wód. Zakaz zabudowy betonowymi i kamiennymi schodami i innymi sztucznymi umocnieniami skarp jeziornych i rzecznych, z wyjątkiem drewnianych umocnień i zejść na wysokości ośrodków turystyki wodnej lub wyznaczonych pól namiotowych i biwakowych. Zakaz dewastacji brzegów jezior i rzek poprzez realizację trwałych obiektów małej architektury oraz budowy ogrodzeń na skarpach jeziornych i rzecznych. Odpowiedzialność: Park, samorządy, Nadleśnictwo, organizacje pozarządowe, właściciel gruntu
2	Presja turystyczna: Dewastacja roślinności brzegowej jezior, rzek, zatrzymywanie pojazdów i	Niszczenie strefy buforowej wód powierzchniowych, płoszenie zwierząt, likwidacja gniazd ptaków, zanieczyszczenie strefy brzegowej wód powierzchniowych, presja na szlaki przebiegające przez lasy – zaśmiecanie i zadeptywanie	W celu ochrony ptactwa wodnego i innych grup zwierząt oraz roślinności, zakaz pływania łodziami motorowymi po terenach wrażliwych przyrodniczo tzn. zatoki, starorzecza, przesmyki między wyspami. Tereny te zostaną oznakowane zakazem wpływania – zielony okrągły znak z poprzecznym białym pasem.

	biwakowanie w miejscach nieoznaczonych,		Zakaz wycinania i niszczenia zadrzewień i zakrzewień oraz roślinności zielnej w strefie brzegowej wód powierzchniowych. Dopuszcza się budowę pomostów drewnianych i pontonowych oraz umocnień brzegu drewnianych na wysokości ośrodków turystyki wodnej, pól namiotowych i biwakowych oraz wyznaczonych miejsc wodowania i odbioru kajaków. Propaguje się turystykę przyjazną środowisku poprzez umieszczenie tablic informacyjnych w miejscach wrażliwych przyrodniczo, Inicjuje i prowadzi się współpracę w zakresie edukacji ekologicznej z firmami zajmującymi się wynajmem sprzętu pływającego na terenie MPK m. in. prowadzenie szkoleń dla przewodników turystyki kajakowej w MPK z zakresu ochrony przyrody. Odpowiedzialność: Park, samorządy, Nadleśnictwo, organizacje pozarządowe, właściciel gruntu
3	Dewastacja lasów związana z ruchem pojazdami silnikowymi, quadami i motorowerami; parkowanie w miejscach nieprzeznaczonych na te cele.	Płoszenie zwierząt, niszczenie ściółki, rozjeżdżanie szlaków, niszczenie upraw, kolizje z turystami, zwiększenie zagrożenia pożarowego.	1. Przegląd i uzupełnienie oznakowania leśnych dróg publicznych oraz dróg leśnych dopuszczający ruch po tych drogach. Nie dotyczy to inwalidów poruszających się pojazdami przystosowanymi do ich potrzeb - Nadleśnictwa: Maskulińskie, Spychowo, Strzałowo, Pisz we współpracy z Dyrekcją Parku 2. Systematyczna kontrola postoju pojazdów, - Straż Leśna, Policja, służby Parku 3. Oznakowanie miejsc postoju - Nadleśnictwa: Maskulińskie, Spychowo, Strzałowo, Pisz.
4	Sztuczne oświetlenie - czynnik podstawowy	Zwabienie i niszczenie nocnych motyli zwłaszcza ciem i zawisaków. Zakłócenie dobowych migracji ptaków. Inne grupy zwierząt np. ssaki reagują różnie – roślinożerne przyzwyczajają się, natomiast drapieżne wycofują.	Ograniczanie zabudowy korytarzy będących trasami migracji zwierząt. Tworzenie pasów zadrzewień między jednostkami osadniczymi a terenami otwartymi i leśnymi. Odpowiedzialność: Park, zarządy dróg, samorządy, organizacje pozarządowe, prywatni inwestorzy
5	Hałas	Płoszenie ssaków i ptaków, zwłaszcza przy	Wnioskowanie do właściwych zarządców w

- czynnik podstawowy	hałasie gwałtownym i permanentnym, stres u ssaków i rozbijanie ich populacji na izolowane grupy. Do hałasu długotrwałego, ale jednostajnego (szosa) mogą się przyzwyczaić ssaki roślinożerne, a nawet drapieżne jak np. wilki.	celu ograniczenia, w miarę możliwości ruchu ciężkiego transportu na drogach biegnących przez teren Parku, eliminacji skuterów wodnych i motorówek z niezeglownych wód Parku, tworzenia wzdłuż dróg i od strony wsi pasów zieleni spełniających rolę antyakustyczną; ograniczanie imprez z użyciem petard, sztucznych ogni i nagłośnienia w godzinach nocnych. Odpowiedzialność: Park, samorządy, Policja, Inspekcja Transportu Drogowego
6 Presja mechaniczna - czynnik podstawowy	Wydeptywanie roślin i ich wrywanie oraz złobienie kolein w gruncie, co daje pochodny skutek w postaci erozji. Zabijanie pod kołami płazów, gadów, niektórych owadów oraz w mniejszej skali innych grup zwierząt. Wstrząsy mechaniczne przy wodach powierzchniowych powodują płoszenie ryb (ważne w okresie tarła). Mechaniczne zaśmiecanie terenu jest nie tylko groźne dla przyrody (kaleczenie się zwierząt) ale daje też ujemne odczucia estetyczne.	Tworzenie dla zwierząt bezkolizyjnych przejść przez drogi, ograniczenie prędkości na odcinkach dróg w miejscach tras migracji zwierząt, ograniczenie prac gospodarczych i ochronnych w lasach przy użyciu ciężkiego sprzętu na terenach występowania cennych przyrodniczo siedlisk i gatunków rzadkich. Odpowiedzialność: Park, nadleśnictwa, GDDKiA - oddziały rejonowe
7 Zaśmiecenie terenu Parku i wylewanie ścieków bytowych oraz opróżnianie toalet chemicznych z jednostek pływających (m.in. wzdłuż przecinających go tras komunikacyjnych; wodnych, pieszych i rowerowych szlaków turystycznych), w tym wielu cennych siedlisk oraz istniejących i projektowanych	1. Obniżenie walorów estetyki terenu, 2. Przenoszenie nasion roślin tworząc skupiska roślin ruderalnych i synantropijnych w obrębie roślinności naturalnej, 3. Eutrofizacja i zatrucie chemiczne jezior i rzek, 4. Lokalne zatrucie wód gruntowych.	1. Likwidacja i rekultywacja nielegalnych wysypisk śmieci. 2. Zapobieganie dalszemu zaśmiecaniu terenu przez uwzględnienie tego problemu w programach gospodarki odpadami. 3. Wprowadzenie oznakowania zakazu wyrzucania śmieci. 4. odpowiedniej ilości koszy i organizacja sprawnego systemu odbioru odpadów z biwakowisk, miejsc cumowania, szlaków pieszych i rowerowych itp. 5. Wprowadzenie zakazu stosowania osadów ściekowych do nawożenia pól. 6. Zwiększenie nadzoru i kontroli przez władających nieruchomościami i ich współpraca z organami ścigania. 7. Zorganizowanie odbioru ścieków z toalet chemicznych jednostek pływających. 1-7 – zadania należące do: samorządów gminnych, powiatowych, wojewódzkich w

obszarów chronionych. - czynnik podstawowy		porozumieniu z Nadleśnictwem Strzałowo, Spychowo, Maskulińskie, Pisz i Dyrekcją Parku; zarządcy dróg (GDDKiA, WZDP, PZDP); właściciele i użytkownicy terenów. 8. Edukacja ekologiczna mieszkańców i turystów – zadania należące do Dyrekcji Parku, Nadleśnictw: Maskulińskie, Pisz, Strzałowo, Spychowo, szkół, lokalnych organizacji pozarządowych, lokalnych mediów, Fundacji Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich.
8 Pożary - czynnik podstawowy	Możliwość zniszczenia całych ekosystemów zwłaszcza takich jak torfowisko, sucha łąka czy las iglasty. Zwłaszcza nieodwracalne w skutkach jest spalenie złoża torfowego.	Zakaz wstępu w okresach suszy na wybrane tereny Parku (Lasy Państwowe), szczególnie narażone na pożary; ścisła kontrola takich obszarów przez służbę Parku i służbę leśną.
9 Sztuczne zmiany stosunków wodnych - czynnik złożony.	Spadek liczebności zwierząt związanych ze środowiskami podmokłymi jak np. płazów, ptaków wodno-błotnych oraz niektórych drapieżników (orlik krzykliwy). Niszczenie torfowisk wysokich i przejściowych oraz wkraczanie zadrzewień na osuszone torfowiska niskie, co wiąże się z ustępowaniem np. storczyków i innych roślin (rzadkich lub chronionych).	Zakaz nadmiernego odwadniania terenów; przywracanie wyższych poziomów wód powierzchniowych oraz w gruncie poprzez tzw. małą i średnią retencję, zwłaszcza na obszarach leśnych i w dorzeczu Krutyni; utrzymywanie wysokich stanów wód w systemie Wielkich Jezior Mazurskich i w dolnym biegu rzeki Krutyni; dbałość o systemy melioracyjne. Odpowiedzialność: Park, WZIR, ODGW, RZGW, RZMiUW, starostwa powiatowenadleśnictwa.
10 Chemizacja środowiska przyrodniczego - czynnik podstawowy: – środki chemiczne z takich źródeł jak: rolnictwo, budownictwo, przemysł poza Parkiem, gospodarka leśna oraz samochody: – zanieczyszczenia	Obecnie najistotniejszy czynnik degradujący – powodujący przeważnie nieodwracalne zmiany ilościowe i jakościowe w ekosystemach. Wyniszczanie owadów i ptaków (zwłaszcza drapieżników) a także masowe ginięcie nietoperzy, płazów i bezkręgowców wodnych (jak np. skorupiaki i małże). Zanikanie niektórych efektownych roślin na łąkach (storczyki, pełnik, mieczyk). Osłabianie drzewostanów iglastych i przyspieszanie procesu ich obumierania. Metale ciężkie mają ponadto niekorzystny wpływ na ludność stałą Parku. Zanieczyszczenia atmosferyczne nie są znaczące na terenie Parku. Uciążliwością są punktowe spalania opakowań z tworzyw	Zakaz używania szkodliwych środków chemicznych w gospodarce leśnej (np. zawierających substancje czynne zabronione przez WHO) na rzecz środków biologicznych w walce z ksylo- i kambiofagami; zakaz używania herbicydów przy zwalczaniu chwastów przydrożnych; popieranie i popularyzacja prowadzenia gospodarki rolnej w ramach programów rolno-środowiskowych i gospodarstw ekologicznych; ograniczenie nawożenia pól gnojowicą, zwłaszcza na przedwiośniu i wczesną wiosną oraz w 100 m strefie od brzegów wód rzek i jezior i 25-30 m od śródpolnych zbiorników wodnych i rozlewisk; ograniczenie ruchu pojazdów z silnikami spalinowymi na lokalnych drogach

	a: SO _x , CO ₂ , metale ciężkie Pb, Cd, Cu, Ni, Zn, tlenki azotu, fosforu i potasu.	sztucznych.	biegnących przez tereny leśne. Zakaz palenia opakowań z tworzyw sztucznych w piecach grzewczych i ogniskach. Odpowiedzialność: Park, ODR, nadleśnictwa, właściciele gospodarstw rolnych.
11	Promieniotwórcze skażenie terenu (Cez 137) - czynnik podstawowy	Nowy czynnik wpływający na rośliny (wybujalność liści i zdeformowanie owoców, nasion i części podziemnych) oraz na zwierzęta – co daje przykładowo takie efekty jak mutacje i masowe pojawianie się niektórych grup owadów i zanik innych, obniżenie liczebności ptaków poprzez dużą śmiertelność wśród piskląt. Problem ten dotyczy zwłaszcza gatunków, które związane są z brzegami wód, gdzie koncentracja cezu 137 jest największa. Po awarii w Czarnobylu bardzo wzrosło skażenie mięsa dzików, sarn i jeleni izotopami cezu; u sarn nawet 1000-krotnie – do 6407 (Bq/kg).	Sytuacja z serii katastrof z ograniczoną możliwością zapobiegania skutkom.
12	Eksploatacja gatunków (wybiórcza) - czynnik złożony	Ograniczenie liczebności lub wyniszczanie niektórych populacji zwierząt i roślin na skutek: polowań, zbiorów do zielnika, masowych zbiorów płodów runa leśnego i trzebieże leśne. Za przykład z wcześniejszych okresów mogą tu służyć takie gatunki, jak, ślimak winniczek, łos i ryś.	Tworzenie list gatunków wymagających priorytetowych działań ochronnych i najbardziej narażonych na ustępowanie i giniecie oraz niezwłoczne wdrażanie tych działań, szczególnie na terenie rezerwatów przyrody. Odpowiedzialność: Park, instytucje naukowe, samorządy, nadleśnictwa.
13	Niszczanie lasów o strukturze naturalnej i zastępowanie ich drzewostanami z odnowienia sztucznego - czynnik złożony	Dotyczy to zwłaszcza lasów liściastych jak grąd, łęg i ols. Giniecie dużych grup owadów (kózki) i grzybów oraz ptaków związanych z lasami liściastymi (np. dziuplaki). Obniżenie liczebności niektórych gatunków drzew, jak jesion czy lipa. Zaburzenia retencji wody (obniżenie się poziomu wody – wysychanie małych bagien i zbiorników wodnych).	Obejmowanie ochroną ekosystemów leśnych, zwłaszcza liściastych o cechach naturalnych lub zbliżonych do naturalnych w formie rezerwatów przyrody i jako lasy cenne przyrodniczo w planie urządzenia lasu. Odpowiedzialność: nadleśnictwa.
14	Rozwój zabudowy i sieci dróg (rozwój infrastruktury zwłaszcza w zlewni jezior i	Obok chemizacji i odwodnień najważniejszy czynnik degradujący przyrodę, odznaczający się dużą destrukcją oddziaływania, złożonością i będący głównym czynnikiem degradującym krajobraz (niszczenie otwartych przestrzeni poprzez ich zabudowę –	Ograniczenie nowego budownictwa do zwartej zabudowy istniejących jednostek osadniczych w Parku i jego otulinie; zakaz utwardzania dróg gruntowych biegnących przez tereny leśne w sąsiedztwie rezerwatów; zakaz budowy nowych napowietrznych linii

rzek) - czynnik złożony	potencjał dla dzikiej przyrody). Skutki to – obniżanie się populacji zwierząt antropofobowych (np. drapieżniki) i większości zwierząt dziko żyjących (zwiększenie się populacji niektórych zwierząt związanych z człowiekiem – szpak, jaskółka, wróbel). Izolowanie populacji (efekt wysp), niszczenie naturalnej szaty roślinnej i wprowadzenie świadome i zawlekanie przypadkowe obcych gatunków roślin. Wraz z omówionym czynnikiem pojawia się jako pochodna większość pozostałych, które często równocześnie nakładają się na siebie co z wielokrotnia skutki degradacji.	elektroenergetycznych i stopniowa zamiana dotychczasowych linii napowietrznych na kablowe podziemne. Ograniczenie lokalizacji wież telefonii komórkowej na terenie Parku do miejsc o funkcji przemysłowej oraz zakaz budowy elektrowni wiatrowych na terenie Parku i jego otuliny, ze względu na degradację walorów krajobrazowych. Ograniczenie budowy na terenie Parku i jego otulinie betonowych ogrodzeń oraz zakaz budowy w krajobrazie polnym, poza jednostkami osadniczymi ogrodzeń o trwałych fundamentach i trwałych bram. (par.34 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005r w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody; Dz.U. Nr 94, poz.794)
15. Gospodarka rybacka - czynnik złożony, wywołujący skutki względnie trwałe.	Zmiany w proporcjach gatunków i populacjach ryb w stosunku do zależności w naturalnych ekosystemach bez ingerencji człowieka-świadoma preferencja wybranych gatunków z uwagi na aspekt ekonomiczny. Ingerencja w ekosystemy wodne w okresach i miejscach wrażliwych dla ryb oraz innych grup zwierząt, zwłaszcza ptaków - odłowy na tarliskach w okresie tarła. Stosowanie metod odłowów zagrażających innym zwierzętom jak żółwie błotne, wydry, bobry poprzez możliwość zaplątania się w sieci. Niszczenie łąk ramienicowych w przypadku stosowania sprzętu ciągnionego.	Wyznaczenie terenów tarliskowych z zakazem połowów w okresie tarła (zakaz wiosennych i wczesnoletnich oraz przedzimowych połowów). Przy stosowaniu sprzętu ciągnionego nie można niszczyć tarlisk i łąk ramieniowych. Obowiązuje całkowity zakaz używania agregatów prądotwórczych. Zakaz użytkowania rybackiego jezior dystroficznych i rzek włosienicznikowych ze względu na ich wrażliwość przyrodniczą. Kontrola liczebności kormoranów w rozpoznanych koloniach lęgowych i żerowiskowych. Odpowiedzialność: użytkownicy rybacy, straż rybacka i leśna, policja.
16. Eksploatacja kopalin (żwirowanie, kreda jeziorna) - czynnik złożony, wywołujący skutki	Na terenie Parku w związku z jego utworzeniem czynnik zanikający, niemniej zostawiający trwałe ślad w krajobrazie, jednakże jego wpływ na środowisko przyrodnicze, przy niewielkiej eksploatacji na potrzeby lokalne nie jest duży, może jedynie	Ograniczenie eksploatacji kopalin na terenie Parku; w przypadku już istniejących żwirowni, w zależności od miejsca i zniekształcenia rzeźby terenu, należy je zrehabilitować lub pozostawić do naturalnej sukcesji roślinnej; w wyjątkowych

względnie trwałe.	zachwiać np. propozycje gatunkowe (zwiększenie ilości jaszczurek) lub pojawienie się nowych zwierząt (jaskółka brzegówka) lub roślin piaskowych. W przypadku eksploatacji kredy jeziornej pojawienie się ptaków wodno-błotnych na stawach poeksploatacyjnych i niektórych roślin wodnych.	przypadkach mogą one służyć do celów edukacyjnych z zakresu nauk przyrodniczych, jako stanowiska dokumentacyjne. Odpowiedzialność: samorządy, Park, prywatni inwestorzy.

Rozdział 4. Obszary i metody realizacji działań ochronnych

§ 3. Działania ochronne:

1. Na obszarach ochrony przyrody:

- 1) skoordynowanie działań ochronnych z wymogami ochronnymi obowiązującymi na obszarach Natura 2000, pokrywającymi się z terenem Parku, a w szczególności z przepisami wynikającymi z prawodawstwa polskiego i Unii Europejskiej,
- 2) skoordynowanie działań ochronnych z wymogami obowiązującymi na obszarach chronionego krajobrazu, pokrywającymi się z otuliną Parku, a w szczególności z przepisami wynikającymi z prawa miejscowego (Rozporządzenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr 158 z dnia 19 grudnia 2008r w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Zachód [Dz.U. Woj. W-M Nr 198, poz 3109], Nr 136 z dnia 12 listopada 2008r w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Wschód [Dz.U. Woj. W-M Nr 178, poz.2618], Nr 138 z dnia 12 listopada 2008r w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Ruciane-Nida [Dz.U. Woj.W-M Nr 178, poz. 2620], Nr 137 z dnia 12 listopada 2008r w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Szeroki Bór [Dz.U. Woj.W-M Nr 178, poz 2619]).
- 3) realizacja głównych celów ochrony istniejących rezerwatów przyrody oraz wnioskowanie o ich powiększanie i uznanie innych, rozpoznawanych, jako przyrodniczo cenne obszarów za rezerваты przyrody,
- 4) realizacja głównych celów ochrony istniejących pomników przyrody i użytków ekologicznych oraz wnioskowanie o ustanawianie nowych pomników przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

2. W zakresie ochrony gatunkowej roślin:

- 1) Głównym celem ochrony gatunkowej roślin na terenie Parku jest ich zachowanie in situ.

Należy prowadzić stały lub okresowy monitoring wymienionych gatunków i ich siedlisk. Warunkiem zachowania gatunków jest zakaz ich zrywania i wykopywania oraz niszczenia ich siedlisk, a w szczególności poprzez:

- a) wyręb drzewostanów,
- b) odwadnianie torfowisk,
- c) zaniechanie ekstensywnego wypasu muraw kserotermicznych,

2) rośliny i grzyby wymagające **szczególnych działań ochronnych lub monitoringu** jako wskaźników zmian w środowisku naturalnym zawiera WYKAZ 1.11,

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Lokalizacja	Sposób realizacji działań ochronnych, metody monitoringu
1)	Chamedafne północna	<i>Chamaedaphne calyculata</i>	N-ctwo Strzałowo, I-ctwo Krutyń i Kołoin	Pomiary powierzchni zajętej przez gatunek, utrzymanie niezbędnego stanu hydrologicznego na torfowisku
2)	Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	Lasy Parku na siedliskach, głównie w obrębie strefy morenowej	Obserwacje na wybranych powierzchniach w I-ctwie Ukta, Kołoin i Krutyń
3)	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Bezodpływowe wilgotne zagłębienia na siedliskach kwaśnych w lasach sosnowo-świerkowych lub brzezinach bagiennych	Ochrona przed potencjalnym, nielegalnym pozyskiwaniem na cele lecznicze i dekoracyjne, utrzymanie stosunków wodnych w siedlisku
4)	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Bory świeże na siedliskach sandrowych w południowej części Parku	Ochrona przed potencjalnym nielegalnym pozyskiwaniem na cele lecznicze i dekoracyjne, utrzymanie starych drzewostanów iglastych
5)	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Siedliska grądów w N-ctwach Strzałowo i Maskulińskie	Ochrona przed potencjalnym nielegalnym pozyskiwaniem na cele lecznicze i dekoracyjne,
6)	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	Siedliska łąkowe w N-ctwie Strzałowo, I-ctwo Rostek, Krutyń, Lipowo; N-ctwo Maskulińskie, I-ctwo Ukta, Gąsior,	Ochrona przed potencjalnym nielegalnym pozyskiwaniem na cele lecznicze i dekoracyjne,
7)	Listera sercowata	<i>Listera cordata</i>	Bory bagienne w rezerwacie Krutynia Dolna	Ochrona przed zmianą stosunków wodnych
8)	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	N-ctwo Maskulińskie, I-ctwo Ukta, rez. Krutynia Dolna	Stałe obserwacje na wyznaczonych powierzchniach
9)	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Grądy i bory mieszane na siedliskach grądowych w rozproszeniu	Utrzymanie struktury drzewostanów w typie lasów grądowych, ograniczenie informacji o stanowiskach ze

				względu na bezpośrednie zrywanie do celów dekoracyjnych lub wykopywanie cebul;
10)	Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	N-ctwo Strzałowo, I-ctwo Rostek, głązowisko k. Wojnowa i Rosochy, I-ctwo Krutyń, rez. Krutynia, N-ctwo Maskulińskie, I-ctwo Ukta, rez. Krutynia Dolna	Zabezpieczenie bezpośrednie miejsc występowania przed niszczeniem w czasie prac gospodarczych w lesie, głównie na zboczach
11)	Rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	Torfowiska wysokie i przejściowe	Utrzymanie reżimu wodnego na torfowiskach
12)	Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	Bory bagienne i torfowiska wysokie	Utrzymanie siedlisk lasu bagiennego, utrzymanie dotychczasowych stosunków wodnych;
13)	Dzwonecznik wonny	<i>Adenophora liliifolia</i>	N-ctwo Strzałowo, k. osady Dębie, bór mieszany na siedlisku grądu	Zakaz wycięcia drzewostanu i utrzymanie jego świetlistej postaci
14)	Sasanka otwarta	<i>Pulsatilla patens</i>	N-ctwo Strzałowo, I-ctwo Rostek, Krutyń, bory świeże	Zakaz wycięcia drzewostanu i utrzymanie jego świetlistej postaci
15)	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	N-ctwo Maskulińskie, I-ctwo Gąsior, Ruciane	Utrzymywanie ogrodzenia przed zwierzyną płową
16)	Zimozioł północny	<i>Linnaea borealis</i>	N-ctwo Maskulińskie, lasy PAN w Popielnie	Utrzymanie świetlistej postaci lasu świeżego, nie dosadzanie świerka lub gatunków liściastych
17)	Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	N-ctwo Maskulińskie, I-ctwa Ruciane i Ukta, N-ctwo Strzałowo, I-ctwo Rostek k. jez. Skarp	Bezpośrednie zabezpieczenie miejsc występowania
18)	Widlicz spłaszczony	<i>Diphysastrum complanatum</i>	Bory świeże w obrębie sandru w południowej części Parku w rozproszeniu	Utrzymanie suchych lasów, nie wzbogacanie gatunkowe drzewostanów
19)	Pełnik europejski	<i>Trollius europaeus</i>	N-ctwo Strzałowo, I-ctwo Kołoin, Lipowo, N-ctwo Maskulińskie, I-ctwo Ukta, śródleśne łąki	Koszenie łąk przynajmniej jeden raz na dwa lata
20)	Goździk pyszny	<i>Dianthus superbus</i>	N-ctwo Strzałowo, I-ctwo Kołoin, śródleśne łąki,	Koszenie łąk przynajmniej jeden raz na dwa lata
21)	Grzybień północny	<i>Nymphaea candida</i>	Jeziora dystroficzne, wypłycone zatoki	Utrzymanie dotychczasowych stosunków wodnych
22)	Grzybień biały	<i>Nymphaea alba</i>	Rzeka Krutynia i jeziora eutroficzne – wypłycone zatoki	Zakaz zrywania kwiatów

23)	Kosaciec syberyjski	<i>Iris sibirica</i>	N-ctwo Strzałowo, l-ctwo Lipowo, łąka śródleśna	Koszenie łąki przynajmniej jeden raz na dwa lata
24)	Mieczyk dachówkowaty	<i>Gladiolus imbricatus</i>	N-ctwo Strzałowo, l-ctwo Lipowo, Kołoin, łąki śródleśne	Koszenie łąk przynajmniej jeden raz na dwa lata
25)	Pomocnik baldaszkowy	<i>Chimaphila umbellata</i>	Bory na sandrach w południowej części Parku w rozproszeniu	Utrzymanie drzewostanu w typie boru świeżego z ograniczoną eksploatacją w miejscu występowania
26)	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandifolia</i>	Rozpowszechniona na obrzeżach lasów i przydrożach	Obserwacje wytypowanych stanowisk w cyklu dwuletnim
27)	Kukułka krwista	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	Wilgotne łąki śródleśne i torfowiska niskie	Utrzymanie podmokłych łąk, turzycowisk, koszenie (sierpień)
28)	Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Wilgotne łąki śródleśne i torfowiska niskie	Utrzymanie podmokłych łąk, turzycowisk, koszenie (sierpień)
29)	Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Wilgotne łąki śródleśne i torfowiska niskie	Utrzymanie podmokłych łąk, turzycowisk, koszenie (sierpień)
30)	Brzoza niska	<i>Betula humilis</i>	N-ctwo Maskulińskie, l-ctwo Mikołajki, zatorfiona łąka	Monitoring coroczny, przecinanie konkurencyjnych gatunków drzew i krzewów
31)	Mącznica lekarska	<i>Arctostaphylos- uva ursi</i>	bory świeże na sandrach w południowej części Parku, w rozproszeniu	Utrzymanie borów świeżych, obserwacje na wybranych stanowiskach
32)	Kruszczyk rdzawoczerwony	<i>Epipactis atrorubens</i>	Pobocza szosy Krutyń-skrzyżowanie krutyńskie	Obserwacje coroczne, cykliczne wykaszanie pobocza i wycinanie z niego krrzewów
33)	Kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>	Rezerwat Krutynia Dolna, torfowisko niskie, turzycowiskowe	Utrzymanie dobrego nawodnienia torfowiska
34)	Turzyca bagienna	<i>Carex limosa</i>	Torfowiska przejściowe przy jeziorach dystroficznych	Utrzymanie odpowiedniego uwodnienia torfowisk
35)	Lipiennik Loesela	<i>Liparis loeselii</i>	Torfowisko węglanowe przy jeziorze Płociczno i okolice Nowego Mostu	Obserwacje na zidentyfikowanych stanowiskach
36)	Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>	Wschodni brzeg jeziora Skarp	Obserwacje stanowiska w cyklu dwuletnim
37)	Fiołek torfowy	<i>Viola epipsila</i>	Rezerwat Krutynia przy wschodnim brzegu rzeki Krutyni	Utrzymanie dotychczasowych stosunków wodnych
38)	Bagnica torfowa	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Torfowiska przejściowe przy jeziorach dystroficznych	Utrzymanie dotychczasowych stosunków wodnych w zbiorowiskach mszarnych
39)	Obuwik pospolity	<i>Cypripedium calceolus</i>	Wschodni brzeg jeziora Zdrużno w N-ctwie Strzałowo	Obserwacje coroczne w okresie kwitnienia, ewentualne prześwietlanie konkurencyjnych

				o światło drzew i krzewów
40)	Buławnik czerwony	<i>Cephalanthera rubra</i>	W rozproszonych i efemerycznych stanowiskach w leśnictwach Ukta i Krutyń	Notowanie stanowisk i liczebności okazów kwitnących
–	Krasnorost <i>Hildenbrandtia rivularis</i>	<i>Hildebrandtia rivularis</i>	W wodach rzeki Krutyni na niektórych odcinkach	Notowanie zmian powierzchni zajętych przez krasnorosty

3. W zakresie ochrony gatunkowej zwierząt:

1) celem ochrony wymienionych zwierząt jest ich zachowanie w naturze szczególnie poprzez:

- a) zakaz ich zabijania i płoszenia,
- b) ochronę ich ostoi i biotopów,
- c) reintrodukcję niektórych gatunków, dla których zachował się odpowiedni materiał genetyczny;

2) zalecenia dotyczące **monitoringu fauny** określa WYKAZ 1.12,

L p.	Gatunek / grupa gatunków	Nazwa łacińska	Powód objęcia monitoringiem	Okres badań co n lat	Uwagi, metody monitoringu
1)	Nadecznik stawowy	<i>Spongilla lacustris</i>	Gatunek wskaźnikowy wód	3	Kontrola znanych stanowisk w rzece Krutyni i jeziorach
2)	Skójka gruboskorupowa	<i>Unio crassus</i>	Gatunek wskaźnikowy wód	3	Kontrola znanych stanowisk w rzece Krutyni i dopływach
3)	Ważki: straszka północna, żagnica torfowcowa, żagnica zielona, miedziopierś północna, ważka żółta, zalotka białoczarna, zalotka większa	<i>Odonata:</i> <i>Sympecma paedisca,</i> <i>Aeshna subarctica,</i> <i>A. viridis,</i> <i>Somatochlora arctica,</i> <i>Libellula fulva,</i> <i>Leucorrhinia albifrons,</i> <i>L. pectoralis</i>	Gatunki chronione i zagrożone (PCzLZ*), wskaźnikowe dla stanu siedlisk wodnych i podmokłych	4	Kontrola znanych stanowisk, ocena stanu populacji
4)	Perłowiec malinowiec	<i>Argynnis paphia</i>	Gatunek wskaźnikowy dla stopnia chemicznego skażenia środowiska polan i obrzeży lasów	co roku	Kontrola stanowisk na wybranych powierzchniach

5)	Mieniak tęczowiec	<i>Apatura iris</i>	Gatunek wskaźnikowy dla stopnia chemicznego skażenia środowiska polan i obrzeży lasów	co roku	Kontrola stanowisk na wybranych powierzchniach
6)	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	Gatunek rzadki związany ze środowiskiem podmokłym wpisany na czerwoną listę	4-5 lat	Kontrola znanych i potencjalnych stanowisk
7)	Pachnica	<i>Osmoderma eremita</i>	Gatunek zagrożony (DS, PCzKZ)	4-5	kontrola występowania na transektach – alejach starych drzew
8)	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	Gatunek zagrożony (DS., PCzKZ)	4-5	Kontrola znanych i potencjalnych stanowisk
9)	Płazy - wszystkie gatunki	<i>Amphibia</i>	gatunki chronione, charakterystyczne dla zbiorników wodnych i terenów podmokłych	5	kontrola wybranych miejsc rozrodu, stwierdzanie na podstawie głosów godowych płazów bezogonowych
10	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	Gatunek zagrożony (DP, PCzKZ) związany z eutroficznymi jeziorami z oczeretami i trzcinowiskami	3	Liczenie odbywających się samców na terenie Parku
11	Bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>	Gatunek zagrożony (DP, PCzKZ) związany z eutroficznymi jeziorami z oczeretami i trzcinowiskami	3	Liczenie odbywających się samców w stwierdzonych miejscach lęgowych na terenie Parku
12	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	Gatunek (DP) charakterystyczny dla podmokłych łąk oraz terenów rolniczych użytkowanych ekstensywnie	3	liczenie zajętych gniazd

13	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	gatunek zagrożony (DP), miejsca lęgowe najczęściej w starodrzewiach, wówczas dodatkowo gatunki parasolowe dla drobnej fauny związanej ze starodrzewami	1	ściśła ochrona drzewostanów, w których stwierdzono gniazda na bieżąco lub w przeszłości, zakaz kontroli i obrączkowania młodych, utrzymanie wysokiego stanu ryb w małych rzekach śródlęśnych i strumieniach
14	Bielik, kania ruda, kania czarna, rybołów, orlik krzykliwy	<i>Haliaeetus albicilla</i> , <i>Milvus milvus</i> , <i>M. migrans</i> , <i>Pandion haliaetus</i> , <i>Aquila pomarina</i>	gatunki zagrożone (DP, PCzKZ), objęte ochroną strefową, miejsca lęgowe najczęściej w starodrzewiach	1	kontrola wybiórcza zajętych gniazd w okresie letnim, na początku sezonu lęgowego oraz przed wylotem młodych, w przypadku orlika krzykliwego coroczne wykaszanie łąk śródlęśnych, a w przypadku bielika wykładanie padliny w wyznaczonych miejscach
15	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	Gat. zagrożony (DP)	3	Liczenie i kontrola terytoriów lęgowych na terenie Parku
16	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	Gat. zagrożony (DP) związany z trzciniowiskami	3	Liczenie terytorialnych par na terenie Parku
17	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	Gatunek zagrożony (DP)	2	Liczenie odzywających się osobników
18	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	Gatunek zagrożony (DP) charakterystyczny dla siedlisk podmokłych	3	Liczenie odzywających się samców w okresie lęgowym w potencjalnych siedliskach lęgowych
19	Zielonka	<i>Porzana parva</i>	Gatunek zagrożony (DP, PCzKZ) charakterystyczny dla siedlisk podmokłych	3	Liczenie odzywających się samców w okresie lęgowym w potencjalnych siedliskach lęgowych
20	Derkacz	<i>Crex crex</i>	Gat. zagrożony (DP), charakterystyczny dla podmokłych łąk oraz terenów rolniczych użytkowanych ekstensywnie	3	Liczenie wabiących samców w okresie rozrodczym V, VI

21	Żuraw	<i>Grus grus</i>	Gat. zagrożony (DP), lęgowy, charakterystyczny dla siedlisk podmokłych	3-4	Liczenie odbywających się, terytorialnych par, wczesną wiosną w czasie godów (III – IV)
			Gatunek grupujący się na przelotach, charakterystyczny dla siedlisk podmokłych	2	Liczenie żurawi jesienią na zlotowiskach – IX, X
22	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>	Gatunek zagrożony (DP) zmniejszający liczebność	2-3	Kontrola potencjalnych miejsc lęgowych i liczenie gniazd w koloniach
23	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	Gatunek zagrożony (DP), wskaźnikowy dla promieniotwórczego skażenia terenu cezem 137	3	Liczenie w potencjalnych miejscach lęgowych na terenie Parku
24	Gołąb siniak	<i>Columba oenas</i>	Gatunek wskaźnikowy dla naturalnych gądów	3	Liczenie nawołujących się samców
25	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	Gatunek zagrożony (DP) związany ze starodrzewiami	3	Kontrola potencjalnych siedlisk i znanych stanowisk na terenie Parku na początku sezonu lęgowego (III,IV)
26	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	Gatunek zagrożony (DP) związany ze starodrzewiami	3	Wyznaczenie transektów lub powierzchni i liczenie stanowisk
27	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	Gatunek zagrożony (DP) związany ze starodrzewiami	3	Wyznaczenie transektów lub powierzchni i liczenie stanowisk
28	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	Gatunek zagrożony (DP), wskaźnikowy dla zróżnicowanego środowiska rolniczego	3-4	Wyznaczenie powierzchni lub transektów i liczenie wszystkich par
29	Żółw błotny	<i>Emys orbicularis</i>	Gatunek zagrożony (DS,PCzKZ)	3-4	Kontrola zidentyfikowanych stanowisk i notowanie miejsc napotkanych osobników
30	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	gatunek środowiskotwórczy dla fauny siedlisk podmokłych (DS)	2-3	Kontrola wszystkich rozlewisk i aktualnie użytkowanych stanowisk
31	Wydra europejska	<i>Lutra lutra</i>	Gatunek środowisk podmokłych (DS)	2-3	Kontrola liczebności na wybranych terenach

32	Ryś	<i>Lynx lynx melinus</i>	Gatunek zagrożony (DS, PCzKZ)	co roku	Inwentaryzacja po tropach na śniegu na przełomie lutego i marca, analiza znalezionej kału na preferencje pokarmowe, ochrona ściśla zidentyfikowanych ostoi
33	Wilk	<i>Canis lupus</i>	Gatunek zagrożony (DS, PCzKZ)	co roku	Inwentaryzacja po tropach na śniegu w lutym, analiza znalezionej kału na preferencje pokarmowe, ochrona ściśla zidentyfikowanych ostoi, notowania wszystkich tzw. szkód wilczych w zwierzętach domowych
34	Nietoperze	<i>Chiroptera</i>	gatunki zagrożone (PCzKZ, DS)	4-5	Kontrola liczebności na wybranych terenach
35	Łoś	<i>Alces alces</i>	Gatunek charakterystyczny dla dużych terenów bagiennych	co roku	Inwentaryzacja po tropach na śniegu i w czasie bukowiska (odgłosy nawołujących samców)

Użyte skróty: DP – Dyrektywa Ptasia, DS – Dyrektywa siedliskowa, PCzKZ – Polska Czerwona Księga Zwierząt.

Stosowne zezwolenia na odstępstwa od zakazów obowiązujących wobec gatunków objętych ochroną ściśłą, w trybie indywidualnym, wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (art. 56 ustawy).

Rozdział 5. Zakresy prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu

§ 4. Prace związane z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu obejmują:

1) w zakresie gospodarki leśnej i ochrony lasu:

gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o obowiązujące Plany Urządzenia Lasu Nadleśnictw wchodzących w granice Parku. Plany te podlegają konsultacji przez Park i uwzględniają potrzeby ochrony przyrody Mazurskiego Parku Krajobrazowego, Obszarów Natura 2000 oraz ustanowionego w 2002r – Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Mazurskie”. W szczególności obejmują one:

a) kształtowanie retencji wodnej i gospodarkę wodą:

- zakaz osuszania naturalnych terenów podmokłych i wilgotnych,

- zakaz działań hydrotechnicznych powodujących destabilizację utrwalonych wcześniej stosunków hydrologicznych i obniżenie różnorodności biologicznej grup roślin i zwierząt, związanych z siedliskami reofilnymi – krasnorosty, małże, gąbki słodkowodne,

b) rębnie

- na terenie Parku ogranicza się stosowanie rębni zupełnej Ia i Ib poza sytuacjami kłęskowymi i w osłabionych drzewostanach iglastych z pozostawieniem biogrup drzew pochodzenia naturalnego
- rębnie gniazdowe powinny być ograniczone do przyspieszania naturalnych procesów w sukcesji ekosystemów leśnych; przyjąć należy dalsze, następujące ustalenia
- optymalizowanie wieku rębności, w zależności od gatunku, siedliska i zasobu ekosystemu,
- wykształcanie drzewostanów zgodnych z siedliskiem o różnorodnym składzie gatunkowym, o zróżnicowanej strukturze wiekowej i piętrowej,
- stosowanie w szerokim stopniu odnowienia naturalnego dla wszystkich gatunków,
- wyklucza się zakładanie bloków upraw pochodnych, jako zaprzeczenie bioróżnorodności,
- ogranicza się stosowanie wrębów, do uzasadnionych sytuacji względami przebudowy drzewostanów,
- granice powierzchni manipulacyjnych powinny mieć przebieg dostosowany do lokalnych warunków siedliskowych i do danej konfiguracji terenu oraz lokalnej sieci dróg,
- w celu utrzymania ekotypu sosny piskiej stosować zmodyfikowane rębnie częściowe, umożliwiające uzyskanie naturalnych odnowień tego gatunku na terenach sandrowych; należy pozostawiać jako nasienne drzewa dorodne pozostałych gatunków,
- na siedliskach bagiennych (Bb, BMb, LMb) stosować cięcia ograniczone głównie do cięć jednostkowych (sanitarne),

c) odnowienia oraz dobór gatunków drzew i krzewów:

- skład gatunkowy drzewostanów powinien być zbliżony do warunków naturalnych, przy ścisłym dostosowaniu gatunków do siedlisk leśnych,
- wszystkie czynniki w odnowieniu lasu powinny uwzględniać, w jak najszerszym zakresie kształtowanie walorów estetycznych drzewostanów; zakres zalesienia terenów i wprowadzania zadrzewień należy dostosować do potrzeb ochrony i zachowania walorów estetycznych i widokowych krajobrazu,
- dobór gatunków drzew i krzewów powinien odbywać się indywidualnie w oparciu o Zasady Hodowli Lasu; na siedliskach słabszych zwiększyć udział brzozy i rodzimych gatunków liściastych podszytowych (np. lipa, buk); podobnie przy zalesianiu gruntów porolnych,
- na siedliskach żyzniejszych wprowadzić szeroki zestaw rodzimych gatunków drzew i krzewów, również o znaczeniu biocenotycznym,

- w lasach nie dopuszcza się wprowadzania i kontroluje się gatunki obce naszej florze oraz temu regionowi, w szczególności: dąb czerwony, modrzew, klon jesionolistny, czeremchę amerykańską, daglezię, żywotnik,
- w lasach nie dopuszcza się zakładania plantacji drzew szybko rosnących, w szczególności: topól amerykańskich i azjatyckich oraz wierzb „energetycznych”;

d) gospodarka nasienna i szkółkarska:

- materiał nasienny, odnowieniowy powinien być pochodzenia miejscowego, a drzewostany nasienne powinny w pierwszym rzędzie zabezpieczać potrzeby obszaru Parku,
- gospodarka nasienna powinna być prowadzona w oparciu o wytyczne przedstawione w „Zasadach Hodowli Lasu”. Należy przyjąć zasadę, że zbiór nasion będzie prowadzony przede wszystkim w drzewostanach nasiennych (WDN i GDN) położonych w lasach obiektu. Przy braku nasion z drzewostanów nasiennych na terenie obiektu, dopuszcza się używanie materiału odnowieniowego z nasion pochodzących z tej samej dzielnicy przyrodniczo – leśnej,
- zasadą produkcji szkółkarskiej jest produkcja szerokiego wachlarza gatunków drzew i krzewów,
- ze względu na zachowanie bioróżnorodności należy wytypować i chronić tzw. autochtoniczne drzewa nasienne (ADN), co, do których mamy pewność, lub istnieje duże prawdopodobieństwo, że ich stanowiska nie są pochodzenia synantropijnego i stanowią pozostałość autochtonicznej flory; drzewa te mogą rosnąć zarówno w lasach, jak i poza nimi i nie muszą odznaczać się cechami technicznymi, przyjętymi według kryteriów dla drzew nasiennych w lasach państwowych; dotyczy to np.: *Pinus sylvestris var. turfosa*, *Picea* (odmiana bałtycka), *Ulmus sp. sp.*, *Cerasus*, *Tilia*, *Taxus*;

e) pielęgnowanie lasów:

- prace z zakresu pielęgnowania lasu powinny być realizowane zgodnie z wytycznymi Zasad Hodowli Lasu, w dążeniu do uzyskaniu urozmaiconego składu gatunkowego drzewostanów, utrzymania dobrego stanu zdrowotnego i sanitarnego oraz wysokiej odporności drzewostanów na szkodliwczące czynniki biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne,
- przy planowaniu zabiegów pielęgnacyjnych należy ograniczać metody chemiczne na rzecz biologicznych,
- planowanie rozmiaru cięć pielęgnacyjnych powinno odbywać się wg indywidualnych potrzeb hodowlanych danego drzewostanu, w oparciu o powierzchnie próbne wyznaczanych cięć w terenie,

f) w zakresie gospodarki łowieckiej i wzbogacania bazy żerowej zwierzyny:

- w zakresie ochrony lasu przed szkodami zwierzyny łownej niezbędne jest prowadzenie prawidłowej gospodarki łowieckiej oraz regulacji stanu ilościowego zwierzyny w zależności od nasilenia szkód przez nią wyrządzanych. Regulacja stanu zwierzyny odbywa się w oparciu o plany łowieckie. Rodzime gatunki zwierząt są nieodzownym komponentem środowiska krajobrazu. Mają one przede wszystkim duże znaczenie, jako element ożywiający krajobraz. Jednak niektóre gatunki zwierzyny grubej (jeleń, łoś i

sarna) przy nadmiernie zagęszczonych populacjach przez zgryzanie pędów i spałowanie (ogryzanie kory), bez interwencji człowieka, przy braku naturalnych regulatorów populacji tych zwierząt mogą uniemożliwiać naturalne i sztuczne odnowienia lasów. Praktycznie cały obszar Parku jest wyjątkowo korzystnym biotopem do rozmnażania i bytowania wyżej wymienionych grup zwierząt. Na całym tym terenie, ilości zwierzyny łownej zdecydowanie przekraczają dopuszczalne normy. Potwierdza to rozmiar szkód przez nią wyrządzanych w uprawach i młodnikach leśnych. Należy dostosowywać poziom populacji gatunków łownych do pojemności łowisk i chłonności ekosystemów leśnych.

- odstrzał zwierzyny płowej, zwłaszcza jelenia – powinien uwzględniać utrzymanie właściwej struktury wiekowej i płciowej, oraz potrzeby pokarmowe dużych ssaków drapieżnych - z zakazem polowań w wyznaczonych ostojach zwierzyny łownej w myśl art.12. ustawy Prawo łowieckie z 13 października 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.) oraz w udokumentowanych ostojach wilka i rysia;
- na każde 1000 ha powierzchni leśnej należy utrzymać w uprawie minimum 3 ha poletek żerowych (poza pastwiskami i łąkami). Rozmieszczenie poletek powinno być w maksymalnym stopniu dostosowane do naturalnych ostoi zwierzyny i jej ciągów,
- przyjąć zasadę, iż do 5% powierzchni drzewostanów winno stanowić otwartą lub półotwartą przestrzeń, gdzie zwierzyna mogłaby korzystać z naświetlonego żeru. Można w tym celu wykorzystać np. część istniejących płazowizn i halizn, przez pozostawienie ich w stanie nieodnowionym gatunkami drzewiastymi, a tylko gatunkami krzewów chętnie zgryzanych przez zwierzynę (również drzew owocowych),
- obsadzać pobocza dróg leśnych, linii podziału powierzchniowego, rowów oraz obrzeża lasów na granicy styku lasu z polami, drzewami i krzewami rodzimych gatunków liściastych (w tym i drzew owocowych, np. jabłoni płonki); postępowanie takie ma bardzo duże znaczenie we właściwym kształtowaniu krajobrazu środowiska leśnego wewnątrz drzewostanów,
- nie zalesiać istniejących na terenie Parku enklaw łąk śródleśnych,
- należy prowadzić inne pozostałe działania wynikające z prawidłowo realizowanych zadań gospodarki łowieckiej;
- objęcie szczególną ochroną ostoi wilka oraz rysia, które tu występują i w naturalnych warunkach są biologicznymi regulatorami populacji między innymi łosia, jelenia i sarny. Redukują także nadmierną populację lisa oraz eliminują dziczące psy i koty,
- na całym obszarze Parku należy ograniczać polowania na wszystkie gatunki ptaków łownych z wyjątkiem ptaków pochodzących z hodowli sztucznej, np. bażantów;

g) ochrona lasu (hylopatologia lasu):

- zabiegi ograniczenia i zapobiegania chorobom lasu wykonać zgodnie z wytycznymi Instrukcji Ochrony Lasu,

- najważniejszymi działaniami w tym zakresie powinny być zabiegi profilaktyczne zwiększające odporność drzewostanów,
- środki chemiczne do zwalczania szkodliwych owadów i do zabezpieczania surowca drzewnego można stosować tylko w minimalnie niezbędnym zakresie. Decyzja o zastosowaniu tych środków może być podjęta przez ZOL wyłącznie po wyczerpaniu innych metod ochrony lasu (zwłaszcza biologicznych),
- szczególnie powinny być preferowane biologiczne metody ochrony lasy, w tym: ochrona mrowisk, krzewów biocenotycznych, ptaków, biologiczna metoda ogniskowo- kompleksowa i inne,
- działania związane z ochroną lasu przed pożarami powinny być prowadzone zgodnie z ogólnie obowiązującymi zasadami,
- stosować wszystkie metody ochrony upraw i młodników leśnych, stosowanych w lasach gospodarczych, z gradzeniami upraw włącznie (stosować gradzenia drewniane – żerdziowe). Bez zastosowania tego najbardziej radykalnego zabiegu ochronnego nie będzie możliwe również wdrożenie proponowanych zasad zagospodarowania lasów właściwych dla parku krajobrazowego. Należy jednak mieć świadomość, iż gradzenia nie są naturalnym elementem krajobrazu na tym terenie, a ich stosowanie jest wymuszone nadmiernym stanem zwierzyny płowej,

h) ochrona różnorodności biologicznej

- pozostawianie i wprowadzanie zespołów ekotonowych,
- pozostawienie suchych lub usychających drzew, które nie stwarzają klęskowych zagrożeń, a spełniają istotną rolę w ekosystemie,
- przy usuwaniu drzew chronić cenne gatunki pielęgnacyjne i biocenotyczne, drzewa z dziuplami, o oryginalnych kształtach oraz drzewa o rozmiarach pomnikowych,
- pozostawienie wytypowanych fragmentów drzewostanów do wieku ich naturalnej umieralności w miejscach istotnych z ekologicznego punktu widzenia - w szczególności nad jeziorami i wzdłuż brzegów wód,
- przy zastosowaniu dozwolonych na terenie Parku rębni zupełnych oraz częściowych pozostawianie w grupie lub rozproszeniu przynajmniej kilkunastu zdrowych drzew na 1 hektar,
- odstąpienie od stosowania zrębów w okresie sezonu lęgowego ptaków, tj. od 15 marca do 30 czerwca,
- preferowanie stosowania rębni przerębowo-zrębowych, ograniczenie rębni zupełnych do siedlisk borowych, a na tych siedliskach w maksymalnym stopniu stosowanie rębni IIIa (gniazdowej) oraz w szerokim zakresie inicjowanie odnowień naturalnych sosny,
- odstąpienie od stosowania gospodarki zrębowej na terenach przewidzianych do ochrony rezerwatowej i lasów cennych przyrodniczo,
- wyłączenie użytkowania gospodarczego lasów należących do siedlisk naturalnych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej z 1992 roku, wytypowanych, jako reprezentatywne dla danego typu siedliska oznaczonego właściwym kodem,

- ochrona wszelkiego typu torfowisk przed osuszaniem i zalewaniem,
- ochrona śródleśnych łąk, zwłaszcza trzęślicowych, poprzez regularne późne koszenie i zakaz ich zalewania oraz osuszania (nie dotyczy łąk użytkowanych rolniczo);

w rezerwatach prowadzić cięcia zgodnie ze wskazaniami zawartymi w planach ochrony rezerwatu lub zadaniach ochronnych (ochrona czynna) opracowanych dla tych obiektów przez specjalistów przy współpracy z leśnikami;

i) pozostałe zasady szczególne podczas wykonywania gospodarki leśnej:

- ścinka, zrywka i wywóz drewna powinny być prowadzone w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby, istniejących odnowień oraz drzew pozostających na pniu, a szlaki zrywkowe powinny być projektowane w sposób nie naruszający charakteru ochronnego i walorów estetycznych lasu,
- pozyskanie karpiny przemysłowej i opałowej jest niedopuszczalne,
- niedopuszczalne jest pozyskiwanie na skalę przemysłową krzewów i ziół,
- utrzymywanie stosunków wodnych powinno być ograniczone do rozmiarów niezbędnych do celów odnowieniowych oraz do racjonalnego zagospodarowania użytkowanych gruntów nieleśnych. Każdy jednak tego rodzaju projekt może być realizowany dopiero po przeprowadzeniu ekspertyzy naukowej wykonanej przez niezależnego od zleceniodawcy wykonawcę, określającej stopień wpływu danego obiektu melioracyjnego na środowisko leśne,
- zabiegi agromelioracyjne mogą być wykonywane jedynie wtedy, gdy ich zastosowanie przyczynia się do wzmożenia funkcji ochronnych i nie koliduje z charakterem ochronności tych lasów,
- poruszanie się zorganizowanych grup turystycznych na terenie Parku może odbywać się tylko istniejącymi drogami i wyznaczonymi szlakami turystycznymi dla turystyki pieszej, rowerowej i konnej. Pojazdy samochodowe mogą poruszać się na terenie Parku tylko drogami udostępnionymi do tego celu,
- utrzymać pola biwakowe dla wodniaków, jeśli nie koliduje to z ochroną fauny, flory i ekosystemów; warunkiem istnienia takich miejsc i nowo organizowanych musi być zapewnienie odpowiednich warunków sanitarnych (sanitariaty i pojemniki na odpadki nie mogą być lokalizowane bliżej jak 50 m od brzegów, zbiorników i cieków wodnych),
- brzeg jeziora stykający się z biwakowiskiem w pasie 5 m w głąb lasu powinien zostać obsadzony krzewami przez gospodarza pola,
- każde tego rodzaju miejsce musi mieć zapewniony nadzór przez osobę odpowiedzialną za porządek na polu biwakowym,
- na terenie pól biwakowych dozwolone jest rozpalanie ognisk w miejscach do tego wyznaczonych i odpowiednio przygotowanych,

- wyznaczanie nowych miejsc biwakowych i decyzja o pozostawieniu istniejących należy do dyirekcji Parku w uzgodnieniu z właściwym nadleśnictwem;

j) lasy ochrony krajobrazu;

- do lasów tych należy zaliczyć wszystkie drzewostany, które nie zostały objęte strefami rezerwatowymi. Najistotniejszymi zasadami zagospodarowania, gwarantującymi utrzymanie istniejących walorów krajobrazowych, przyrodniczych, turystycznych oraz rekreacyjnych powinno być przestrzeganie następujących ustaleń:
- należy rozważyć możliwość podwyższenia wieku rębności wszystkich gatunków na terenie Parku ,
- etat użytkowania – powinien być wyliczony wg wytycznych Instrukcji Urządzenia Lasu, w gospodarstwie zrębowym wyliczenie to powinno opierać się na etacie powierzchniowym wg dojrzałości drzewostanów mieszczącego się w granicach etatu z ostatniej klasy wieku. W gospodarstwie przerębowym powinien on wynikać z potrzeb hodowlanych drzewostanów. Przekroczenie etatu cięć rębnych w ilości łącznej jest niedopuszczalne. W przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych lub zniszczeń w drzewostanach wskutek gradacji szkodników i wynikających stąd potrzeb znacznego zwiększenia w stosunku do przewidzianego w planie rozmiaru cięć pielęgnacyjnych i sanitarnych, należy wstrzymać odpowiednie pozycje planu cięć rębnych, aby w ten sposób nie przekroczyć rozmiarów użytkowania lasu wynikającego z etatu dla nadleśnictwa (lub jego części) wchodzącego w skład parku krajobrazowego;

2) w zakresie rolnictwa:

- a) w strefach waloryzacyjnych „I” (Pierwszych) i „0” (Zerowych) zaleca się na gruntach rolnych wprowadzenie programów rolno-środowiskowych,
- b) należy przestrzegać zasad nawożenia gleb gnojowicą zgodnie z ustawą z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz.1033),
- c) postuluje się zakaz realizacji obiektów inwentarskich opartych o gnojowicowy system chowu zwierząt,
- d) kompostowanie obornika lub innych nawozów organicznych musi być zabezpieczone przed negatywnym wpływem warunków atmosferycznych oraz przesiąkaniem do wód podskórnych;
- e) nie wprowadzanie organizmów modyfikowanych genetycznie do upraw i hodowli.

3) w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej:

- a) zaopatrzenie w wodę:
- sprzyjające warunki hydrogeologiczne i dobra jakość wód wglębnych, nie wymagających specjalnych procesów uzdatniających, dają podstawy do programowania zbiorowego zaopatrzenia w wodę jednostek osadniczych, z wodociągów lokalnych bądź grupowych,

- wykorzystane winny być do tego celu, w maksymalnym stopniu, istniejące, wydajne odwierty studzienne. Odwierty studzienne wykonane w dorzeczu rzeki Krutyni, jak np. w przypadku hydroforni w Ukie powinny służyć wyłącznie miejscowościom położonym w obrębie tego dorzecza,
 - w celu ochrony środowiska, jak i podniesienia standardu życia ludności zamieszkałej w Parku należy dążyć do objęcia możliwie całą ludność zamieszkałą w Parku i jego otulinie, realizując równoległe w miarę możliwości kanalizację sanitarną,
- b) kanalizacja sanitarna - specyficzne cechy terenu, rodzaj zagospodarowania przestrzennego oraz wysokie wymagania stawiane w zakresie ochrony i kształtowania środowiska, wymagają, aby w działalności dotyczącej gospodarki ściekami uwzględniać następujące podstawowe uwarunkowania:
- przy projektowaniu systemów kanalizacji sanitarnej należy przewidywać oczyszczanie ścieków III stopnia, zapewniającego nie przekraczanie naturalnej chłonności odbiorników, czyli dopuszczalnego poziomu dopływu fosforu i azotu w skali rocznej,
 - wyklucza się bezpośrednio odprowadzenie oczyszczonych ścieków do jezior, lecz w sposób pośredni poprzez możliwie najdłuższe odcinki cieków (zakaz nie dotyczy istniejących oczyszczalni ścieków),
 - w przypadku miejscowości położonych w zlewni rzeki Krutyni, wyklucza się odprowadzenie oczyszczonych ścieków do rzeki Krutyni, od Jeziora Krutyńskiego do Bełdanów, lecz do oczyszczalni zbiorczych w Rucianem-Nidzie, Pieckach i Sychowie,
 - w dążeniu do ograniczania ilości ścieków należy stosować oszczędne gospodarowanie wodą i nie lokalizować obiektów i technologii wodochłonnych w miastach: Mikołajki, Ruciane-Nida, Orzysz oraz na terenach zlewni jezior, rzek i innych cieków wpływających na tereny Parku,
 - priorytetowo należy potraktować rozwiązania gospodarki ściekowej w ośrodkach turystycznych, powstających w Parku bądź w otulinie z uwagi na degradujący wpływ ścieków na jeziora: Mikołajskie, Bełdany, Śniardwy, Seksty, Tyrkło, Zdrużno, Mokre i Wągiel,
 - należy wykonać inwestycje umożliwiające odbiór ścieków jachtowych przy większych ośrodkach i stanicach wodnych na szlaku WJM (Mikołajki, Kamień, Ruciane-Nida, Piaski, Wierzba, Nowe Guty, Zdory);
- c) przy projektowaniu oczyszczalni ścieków należy uwzględnić technologie pozwalające na redukcję zanieczyszczeń oraz nadmiaru biogenów do poziomu dopuszczalnego, zgodnego z aktualnie obowiązującymi przepisami z uwzględnieniem naturalnej chłonności odbiornika,
- d) w miejscowościach położonych nad jeziorami, w których projektuje się nowe zainwestowanie, wskazane jest wykonywanie sieci wodociągowej równoległe z siecią kanalizacyjną oraz obiektami oczyszczania ścieków,
- e) w miejscowościach położonych nad jeziorami i rzeką Krutynią, w których już istnieje sieć wodociągowa priorytetowo należy potraktować gospodarkę ściekową z uwzględnieniem kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków bądź systemów przesyłowych,

- f) stan w dziedzinie ciepłownictwa na obszarze Parku i w jego sąsiedztwie, wskazuje na potrzebę traktowania większych źródeł ciepła w Mrągowie, Mikołajkach, Orzyszu, PISZU i Rucianem-Nidzie jako potencjalne źródła zagrożenia dla środowiska Parku. W związku z tym uznaje się za niezbędne podjęcie następujących ustaleń:
- w wypadkach adaptacji istniejącej kotłowni należy poddać je modernizacji celem zmniejszenia zanieczyszczeń do pożądaných wskaźników określonych w innych przepisach,
 - dla adaptowanych sezonowych obiektów turystycznych oraz obiektów czynnych przez cały rok, jako źródło ciepła dla potrzeb gospodarczych można dopuszczać kotłownie wbudowane z właściwymi urządzeniami zapewniającymi zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do pożądaných wskaźników (j.w.),
 - kotłownie miejskie i zakładowe o najwyższym poziomie emisji, położone w Mrągowie, Rucianem-Nidzie, Mikołajkach, Pieckach, Orzyszu należy zmodernizować poprzez zastosowanie kotłów z paleniskami fluidalnymi i wysokosprawnymi urządzeniami odpylającymi i odsiarczającymi,
 - niezbędne jest prowadzenie pomiarów emisji i imisji zanieczyszczeń powietrza w wybranych punktach Parku i określanie stopnia zanieczyszczeń przez uprawnioną instytucję;

4) w zakresie gospodarki wodnej:

- a) należy ustabilizować stan Wielkich Jezior Mazurskich (Śniardwy, Beldany, Mikołajskie) na rzędnej w przedziale 115,90-116,20 m z uwagi na tarliska ryb oraz lęgowiska i żerowiska ptaków; w systemie WJM musi być prowadzona gospodarka wodna (RZGW), jak na zbiorniku retencyjnym; wyrównanie odpływów pozwoli na podwyższenie przepływów niżówkowych w rzekach Pisa i Narew, tym samym na zwiększenie ich zdolności regeneracyjnej i atrakcyjności turystycznej;
- b) W ramach funkcji ochrony gleb i wody przed degradacją w całej zlewni jeziora Śniardwy - należy stosować melioracje uwzględniające dobór właściwych rozwiązań technicznych, stosowanie urządzeń spełniających przede wszystkim wymogi ekologiczne. Dodatkowym warunkiem musi być przy tym zasada trwałości wszystkich elementów przyrodniczych krajobrazu;
- c) w zlewni jeziora Śniardwy melioracje winny być projektowane i wykonywane z uwzględnieniem następujących zasad: prymatu funkcji ekologicznej i rekreacyjnej terenu oraz trwałości wszystkich elementów przyrodniczych krajobrazu;
- d) w celu uniezależnienia poziomu wód dolnego biegu rzeki Krutyni od poziomu wód WJM i utrzymania na rzece maksymalnych stanów z uwagi na ochronę biotopów ptaków, płazów i tarlisk ryb należy zwiększyć nadzór i monitoring nad istniejącymi śluzami, a w celu dotlenienia wód rzeki, należy wykonać bystrza w rejonie byłego mostu kolejowego w Ukcie, poprzez narzut z głazów i kamieni (uwzględniające możliwość przepływu kajaków);
- e) należy chronić wodne zbiorniki astatyczne, zwłaszcza śródpolne i śródleśne wraz z ich otoczeniem, z uwagi na unikatową i reliktową faunę bezkręgowców oraz oryginalne zbiorowiska roślinne;

f) Prowadząc melioracje nie należy:

- powodować trwałych zmian krajobrazu, m.in. przez niwelację zagłębień terenowych, ani przez ich osuszanie,
- destabilizować poziom lustra wody w zagłębieniach w sposób nie gwarantujący napełnienia w latach średnich,
- karczować bez uzasadnionej potrzeby drzew i krzewów na trasach urządzeń melioracyjnych,
- likwidować potorfii i zakrzaczeń na terenach zdewastowanych,
- likwidować zadrzewień na użytkach zielonych,
- likwidować biotopów bagiennych,
- zmieniać poziom jezior,
- niszczyć źródłisk i ich najbliższego rejonu,
- zmieniać poziomy wód gruntowych na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego bez opinii dyrektora Parku,
- meliorować gleb organicznych użytków zielonych bez zapewnienia nawodnień efektywnych;

g) ograniczenie do minimum stosowania melioracyjnych urządzeń technicznych na gruntach ornych i zastępowanie ich zabiegami agromelioracyjnymi, zwiększającymi m. in. rotację gleb; stosowanie zabudowy biologicznej cieków (obsadzanie drzewami krzewami w miejsce zabudowy technicznej);

h) pozostawianie w stanie istniejącym wszystkich kotlin bezodpływowych, zagłębień terenowych, wykorzystując je na przepływowe odbiorniki wód drenarskich lub na zbiorniki buforowe na ciekach, które będą pełniły rolę biofiltrów lub bioakumulatorów. Wydaje się możliwe utworzenie takiego zbiornika np. na ujściowym odcinku Snopkowskiej Strugi w okolicy miejscowości Karwik;

5) w zakresie gospodarki rybackiej i wędkarstwa amatorskiego:

a) w Parku i jego otulinie wprowadza się alokację jezior; alokacja określa priorytetowe użytkowanie jezior, lub – innymi słowy – główne funkcje poszczególnych zbiorników:

- na jeziorach nie objętych rezerwatami przyrody dopuszcza się prowadzenie wędkarstwa i racjonalnej gospodarki rybackiej (spełniającej wymogi zrównoważonego rybołówstwa tzn.: umożliwiającej utrzymanie i przywracanie zdrowych populacji docelowych gatunków ryb oraz sprzyjającej utrzymaniu integralności ekosystemów jeziornych);
- na jeziorach o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych należy prowadzić udokumentowany nadzór nad gospodarką rybacką (Mokre, Uplik, Zdrożno, Majcz Wielki, Majcz Mały, Jerzewko, Zatoka Łuknańska Śniardw, Kaczerajno oraz jeziora już objęte ochroną rezerwatową) i wędkarską (Zdrężno, Kołowin, Kołowinek, Gryżewskie, Flos, Skok, Wesolek, Jegocin Duży, Zatoka Wygryńska część Półd.),

- jeziora, których główną funkcją może być gospodarka rybacko-wędkarska: Śniardwy, Wejsunek, Jegocin Mały, Kuc, Zdrużno; na poszczególnych jeziorach w tej grupie dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne na określonym poziomie z zastrzeżeniem, że nie będzie ono kolidowało z działalnością rybacką i wędkarską. Oznacza to, że lokalizacja jakichkolwiek obiektów rekreacyjnych trwałych lub okresowych nie może doprowadzać do niszczenia stref rozrodu ryb, bytowania narybku itp.
- jeziora, których główną funkcją powinno być użytkowanie rekreacyjne: Bełdany, Guzianka Wielka i Mała, Mikołajskie; działalność gospodarcza i wędkarska na tych jeziorach winna być podporządkowana realizacji funkcji głównej. Oznacza to, że lokalizacja obiektów rekreacyjnych na poszczególnych jeziorach tej grupy winna być podyktowana wyłącznie zasadami ochrony jezior, w mniejszym zaś stopniu interesami gospodarki rybackiej i wędkarskiej

b) ogólne zasady gospodarki rybackiej i wędkarstwa:

- status Parku, a także bezsprzeczne gospodarcze walory jezior tego terenu, stawiają określone wymagania przed gospodarką rybacką i wędkarstwem poza oczywistą koniecznością prowadzenia gospodarki maksymalnie racjonalnej i jednocześnie zmierzającej do utrzymania równowagi w środowisku przyrodniczym; w jeziorach położonych na terenie Parku należy:
 - kontynuować zarybianie węgorzem,
 - w miarę możliwości prowadzić gospodarkę sieją i sielawą,
 - utrzymać jak największą różnorodność gatunkową ryb rodzimych, dostosowaną do odpowiednich typów ekosystemów wodnych,
 - na całym terenie Parku całkowicie zakazać wprowadzania do jezior jakichkolwiek gatunków obcych dla rodzimej ichtiofauny. Zakaz ten jest konieczny z uwagi na to, że introdukcja gatunków obcych wiąże się z niebezpieczeństwem rozprzestrzeniania się chorób ryb dotychczas nie występujących naszym kraju, ponadto wprowadzanie gatunków obcych może powodować istotne zmiany składu gatunkowego ichtiofauny m in. poprzez konkurencję pokarmowa lub siedliskowa,
 - zakazać stosowania agregatów elektrycznych do gospodarczych połowów ryb,
 - pośród istniejących obwodów rybackich utworzyć obręby ochronne tarliskowe z okresowym zakazem połowów (okres tarła), obejmujące najważniejsze akweny tarliskowe Parku takie, jak: Zatoka Łukniańska Śniardw, jezioro Kaczerajno, Zatoka Iznocka i Wygryńska Bełdanów, jezioro Warnoły z Zatoką Szyba, Krutyńskie, Jerzewko, jezioro Duś, jezioro Kołowin i Kołowiek oraz rzeka Krutynia – od mostu w Ukcie do Ingrowego Gruntu i rejonu osady Nowy Most; w rejonach połączeń tych wód z innymi akwenami i odcinkami rzek nie stosować jakichkolwiek przestaw połowowych; całoroczny zakaz połowów dotyczy jezior Łuknajno, Gardyńskie, Malinówko, rzeka Krutynia na odcinku od Ingrowego Gruntu k. Nowej Ukty do Jeziora Gardyńskiego.
 - dopuścić wędkarstwo podlodowe w południowej części jeziora Warnoły za indywidualną zgodą Dyrektora RDOŚ,

- zaniechać wędkarskiego użytkowania drobnych zbiorników, zwłaszcza jezior dystroficznych,
- wędkarstwo amatorskie, może odbywać się w miejscach wyznaczonych nie kolidujących z ochroną rzadkich gatunków zwierząt,

c) jeziora na terenie Parku należy pozostawić w zasobach Skarbu Państwa; w miarę potrzeby dokonać rozgraniczenia geodezyjnego linii brzegowych jezior i rzek, zgodnie z art.15 ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz. U. 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.);

6) w zakresie ochrony powierzchni ziemi i jej struktur geomorfologicznych oraz gleb, wprowadza się zakaz:

- a) dokonywania zmian ukształtowania rzeźby terenu za wyjątkiem zmian niezbędnych dla realizacji celów Parku lub zadań związanych z uznanymi jego funkcjami,
- b) eksploatacji żwiru, piasku lub czarnoziemiu i innych kopalin na skalę gospodarczą, w tym eksploatacji głazów narzutowych i ich wywożenia; istniejące miejsca poboru żwiru, piasku lub czarnoziemiu muszą zostać zamknięte i zrehabilitowane,
- c) zrywania gleby lub zasypywania jej żwirem i piaskiem – nie dotyczy dróg,
- d) działalności gospodarczej i budownictwa na stromych zboczach wzgórz, powodujących erozję gleb,
- e) działalności gospodarczej i budownictwa na terenach źródłiskowych oraz w ich sąsiedztwie,
- f) działalności gospodarczej i budownictwa na skarpach przyjeziornych i przyrzecznych, poza wyznaczonymi miejscami w ramach obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;

7) w zakresie walorów krajobrazowych i wartości kulturowych;

- a) zadrzewienia i zakrzewienia; z racji istotnej roli ekologicznej i estetycznej spełnianej przez te dwa rodzaje zieleni, zwłaszcza na terenach otwartych i użytkowanych rolniczo, plan wskazuje na konieczność ich szczególnej ochrony i kultywacji. Wyręby zadrzewień i zakrzewień na terenie Parku i otuliny powinny być opiniowane przez dyrektora Parku. W miejscach uzasadnionych względami krajobrazowymi i przyrodniczymi, należy wprowadzać nowe zadrzewienia i zakrzewienia, np. wzdłuż dróg, na miedzach, wzdłuż naturalnych cieków wodnych;
- b) w miarę sprzyjających warunków winny być odnawiane dawne remizy i enklawy śródpolne oraz aleje przydrożne;
- c) zabudowa; z dwu zasadniczych rodzajów zabudowy, występujących w krajobrazach Parku – wiejskiej i rekreacyjnej, na wyróżnienie i ochronę zasługuje zabudowa wsi, przede wszystkim dawna, którą charakteryzuje podporządkowanie właściwościom przyrodniczym środowiska i naturalnym, fizjograficznym cechom terenu. Znajduje to swój wyraz w prostych, spokojnych formach architektonicznych, powściągliwym zdobnictwie oraz w stonowanym kolorycie powszechnie stosowanych materiałów – drewno, kamień, cegła i dachówka ceramiczna. Na terenie Parku należy

preferować stosowanie typowych dla Mazur materiałów lokalnych oraz form architektury regionalnej; nowa zabudowa powinna nawiązywać do regionalnej architektury mazurskiej murowanej i drewnianej (§.34 pkt.6 lit.b rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005r w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody; Dz.U. Nr 94, poz.794);

d) ochrona walorów zabudowy wiejskiej wymaga przestrzegania następujących zasad:

- istniejące układy przestrzenne poszczególnych wsi oraz ich zabudowa winny być zachowane na bazie wytycznych konserwatorskich lub właściwych opracowań historyczno-kulturowych ustalających zasięgi przestrzenne zabytkowych niw siedliskowych i zasady ich ochrony. Rewaloryzacja niw siedliskowych i zabudowy stanowi jedno z głównych zadań Parku,
- w zabudowie wiejskiej należy stosować rozwiązania architektoniczne nawiązujące formą i detalami do architektury regionalnej,
- zabudowa służąca funkcjom turystyczno-krajoznawczym Parku, zarówno istniejąca jak i projektowana powinna nawiązywać, pod względem architektonicznym, do cech i wyrazu tradycyjnej zabudowy Parku i nie powodować powstawania w krajobrazie eksponowanych dominant,
- wszelkie szyldy i reklamy mogą być stawiane wyłącznie w miejscowościach, w granicach obszaru zabudowanego, w jednolitej formie uzgodnionej z gminami, zarządcami dróg i dyrektorem Parku;

e) intencją Parku jest utworzenie Starowerskiego Parku Kulturowego w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków obejmującego teren następujących wsi: Gałkowo, Iwanowo, Kadzidłowo, Wojnowo, Choszczka, Zameczek, Śwignajno Duże i Małe, Osiniak, oraz Mazurskiego Parku Kulturowego obejmującego wsie: Wólka, Bobrówko i Nowa Ukta z przysiółkami;

f) negatywne znaczenie dla środowiska i harmonijności kulturowych fragmentów krajobrazu Parku ma nowa zabudowa rozproszona (kolonijna) przeważnie występująca w postaci zagród rolniczych lub osad związanych z gospodarką leśną, a także domów letniskowych. Obserwowany obecnie, nasilony trend rozwoju zabudowy rozproszonej – niekontrolowanej, z racji cywilno-prawnego obrotu ziemią, zagraża zdegradowaniem krajobrazu otwartych (rolniczych) terenów Parku; konieczne jest ograniczenie zabudowy wybranych terenów rolnych i leśnych poza zwartą zabudową wsi w obrębie Parku, kluczowych w ochronie jego przyrody i krajobrazu oraz ustalenie zasady nie wydawania pozwoleń na budowę obiektów, zagrażających walorom przyrodniczym, krajobrazowym, historycznym i kulturowym Parku. Zapisy powinny być zawierane w studiach kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Parku oraz w planach zagospodarowania przestrzennego;

g) ze względu na ochronę krajobrazu Parku ogranicza się budowę nowych wież telefonii komórkowej do miejsc częściowo zdegradowanych o funkcji przemysłowej (np.: zakład przemysłu drzewnego w Gałkowie) lub w sąsiedztwie istniejących stanic wodnych. Zakazuje się lokalizację elektrowni wiatrowych w granicach Parku i Otuliny;

h) ze względu na ochronę krajobrazu oraz dziko żyjących zwierząt zakazuje się stosowania drutów kolczastych w nowo budowanych ogrodzeniach (poniżej 1,8 m oraz poza siedliskami), należy propagować stopniową likwidację już istniejących (np. poprzez działania edukacyjne); należy też ograniczać budowę na terenie Parku betonowych ogrodzeń oraz zakazać budowy ogrodzeń o trwałych fundamentach w krajobrazie polnym, poza jednostkami osadniczymi;

8) w zakresie modernizacji i użytkowania dróg:

a) wewnętrzny system komunikacyjny Parku i jego powiązania z układem zewnętrznym plan adaptuje, postulując wprowadzenie następujących zmian, niezbędnych w celu wyeliminowania, względnie zmniejszenia do minimum sytuacji konfliktowych ze środowiskiem. W związku z powyższym uznaje się za konieczne podjęcie działań w zakresie ograniczenia ruchu poprzez:

- ograniczenie prędkości pojazdów w celu ochrony zwierząt przechodzących swoimi ciągami przez drogi kołowe; w miejscach wskazanych powinny być ustanowione stosowne znaki na drogach wojewódzkich i powiatowych: Ukta-Mikołajki (nr 609), Piecki-Ukta (nr 610), Kołowiek-Lipowo-Skrzyż (nr 1749 N), Krutyń-Skrzyż Krutyńskie (nr 1773 N), Rosocha-Skrzyż Zakręt (nr 1773 N), Stare Kiełbonki-Koczek (nr 1700 N), Bobrówko-Zełwagi (nr 1775 N), Jakubowo-Piecki (nr 1747 N), Onufryjowo-Popielno (nr 1777 N), Nowy Most-Iznota (nr 1644 N), Łuknajno-Dziubiele (nr 1696 N), Bobrówko-Strzałowo-Lipowo (nr 609),
- ograniczenie ruchu publicznego na niższych drogach wyłącznie do tras rowerowych, z wyłączeniem zmotoryzowanego ruchu publicznego, ze względu na ich przebieg przez tereny o wysokich walorach przyrodniczo-ekologicznych: Niedźwiedzi Róg – Snopki do skrzyżowania z drogą Wejsuny – Pisz; Wygryny-Kamień (na odcinku leśnym); Krutyń – Gałkowo z dopuszczeniem do ruchu konnego. Ograniczenie to nie dotyczy gospodarki leśnej i stałych mieszkańców miejscowości oraz osób dojeżdżających do miejsc pracy;

b) inne ograniczenia:

- dla odcinków dróg położonych w sąsiedztwie brzegów jezior i rzek wykonywać, w ramach ich modernizacji, odprowadzenie wód deszczowych do odbiorników zapewniających zabezpieczenie wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami,
- należy do ulepszania nawierzchni dróg, stosować materiały takie, jak żwir, kruszywo łamane i inne przyjazne dla środowiska (np. wierzbowe płyty drogowe); na odcinkach leśnych dotychczasowe drogi gruntowe nie mogą być utwardzane materiałem asfaltowo-smołowym, bitumicznym i betonem (poza punktowymi miejscami o gruncie niestabilnym);

c) potrzeby parkingowe:

- walory przyrodnicze i krajobrazowe Parku sprzyjają rozwojowi ruchu krajoznawczego,
- w miejscach i miejscowościach o większej atrakcyjności, należy zabezpieczyć w planach miejscowych tereny pod budowę parkingów;

d) wprowadzenie ograniczenia prędkości w miejscowościach na terenie Parku i zainstalowanie automatycznych radarów;

9) w zakresie ograniczenia hałasu:

a) hałas jest czynnikiem uciążliwym dla ludzi, jak i zwierząt na terenie Parku, stąd należy ograniczać jego uciążliwość poprzez:

- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej przy drogach krajowych przechodzących w bezpośrednim sąsiedztwie Parku i w jego otulinie oraz ustalenie strefy uciążliwości dla dróg krajowych,
- stworzenie pasów zieleni izolacyjnej (zadrzewień i zakrzewień), oddzielających większe jednostki osadnicze od cennych przyrodniczo terenów leśno-polnych i wodnych, jak w przypadku wzdłuż torowiska byłej linii kolejowej na odcinku Gałkowo – Ukta,
- zakaz używania skuterów wodnych; motolotni i helikopterów poniżej pułapu 500 m; samolotów poniżej pułapu 2000 m nad strefami rezerwatowymi (poza akcjami ratunkowymi),
- zakaz używania quadów na terenach leśnych,
- zakaz organizowania rajdów samochodowych i motokrosowych,
- zakaz organizowania pokazów sztucznych ogni w miejscach kolidujących z ochroną dzikich gatunków zwierząt; zgoda na pokaz sztucznych ogni tylko w okresie Sylwestra i Nowego Roku,
- zakaz odstraszenia zwierząt łownych metodą armatek;
- egzekwowanie przepisów o strefach ciszy obowiązujących na jeziorach nie objętych ochroną rezerwatową:

w Gminie Świątajno – Spychowskie, Spychowska Struga

w Gminie Mrągowo – Probarskie

w Gminie Mikołajki – Inulec, Płociczno,

w Gminie Pisz – Śniardwy (Zatoka Kaczerajno), Jegocin,

w Gminie Ruciane-Nida – Bełdany (Zatoka Iznocka i północna część Zatoki Wygryńskiej), Wejsunek.

10) w zakresie energetyki:

a) w celu ograniczenia uciążliwości urządzeń elektroenergetycznych należy:

- Zrezygnować w miarę możliwości z prowadzenia nowych linii 110 KV przez teren Parku, budować nowe linie średniego i niskiego napięcia jako kablowe, nowe i modernizowane stacje transformatorowe wykonywać jako kubaturowe, wkomponowane w zabudowę (§.34 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005r w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody; Dz.U. Nr 94, poz.794);

- przy programowaniu remontów i modernizacji istniejących linii napowietrznych przewidywać ich skablowanie kablem podziemnym. W pierwszej kolejności powinny być uwzględnione odgałęzienia lub linie na ciągach przelatującego ptactwa w okolicach jeziora Łuknajno, Woźnic, Gałkowa i Niedźwiedziego Rogu, linie Tuchlin-Suchy Róg, Krutyń-Rosocha-Zgon, Ukta-Kołowin, Ukta-Kadzidłowo-Bobrówko-Nowy Most, Śwignajno-Wygryny-Kamień-Iznota, Lipowo-Strzałowo-Lisunie;
- 11) w zakresie gospodarki odpadami
- należy podjąć działania w celu likwidacji i rekultywacji tymczasowego wysypiska koło miejscowości Wólka, położonego na lokalnym wododziale, stanowiącego zagrożenie dla wód podziemnych oraz degradującego walory krajobrazowe tej części Parku.

Rozdział 6. Udostępnienie obszarów parku

§ 5. Wskazanie obszarów i miejsc udostępnionych na terenie Parku dla celów naukowych, edukacyjnych, dydaktycznych, turystycznych i rekreacyjnych oraz określenie sposobów ich udostępniania:

1. Wykorzystanie naukowe:

- 1) badania naukowe mogą być prowadzone na obszarze całego Parku; prace magisterskie i licencjackie o charakterze terenowym należy w miarę możliwości wykonywać poza rezerwatami przyrody. Badania naukowe mogą być prowadzone po udostępnieniu rezerwatu przyrody dla badań naukowych w jego planie ochrony lub na podstawie indywidualnej zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska (art. 15 ust. 1 pkt 24 i art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy przyrody). Park powinien kontynuować nawiązaną współpracę z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, Uniwersytetem Warszawskim, Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Łódzkim, Instytutem Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, Stacją Hydrobiologiczną CBE PAN w Mikołajkach, Parkiem Dzikich Zwierząt w Kadzidłowie, Stacją Badawczą Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zwierząt PAN w Popielnie oraz Wszechnicą Mazurską w Olecku w zakresie wykonywania na jego terenie prac: habilitacyjnych, doktorskich, magisterskich, licencjackich, inżynierskich, monitoringu zagrożonych oraz ginących gatunków roślin i zwierząt, stałych badań populacyjnych nad ssakami, inwentaryzacji najlepiej zachowanych ekosystemów, reintrodukcji rzadkich zwierząt (np. ryś, cietrzew), stałych badań ornitologicznych na wybranych obszarach, stałych badań entomologicznych, stałych badań herpetologicznych, badań genetycznych rodzimych gatunków drzew;
- 2) prowadzenie badań i monitoringu przyrodniczego:
 - a) monitoring zbiorowisk leśnych i nieleśnych, stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
 - b) prowadzenie dokumentacji fotograficznej,
 - c) monitoring głazów i głazowisk wraz z dokumentacją fotograficzną,
 - d) badania nad biologią łośia, rysia, wilka, żółwia błotnego oraz innych rzadkich gatunków zwierząt,

- e) prowadzenie badań na bazie Stacji Terenowej Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego w Urwitałcie z zakresu ekologii i biologii gatunków zwierząt na obszarze przyległym do rezerwatu przyrody „Jezioro Łuknajno”,
- f) monitorowanie stanu czystości jezior, flory i fauny wodnej wybranych jezior i rzek Parku.

2. Wykorzystanie edukacyjne i dydaktyczne:

1) działalność edukacyjna:

- a) prowadzenie form edukacji o charakterze stacjonarnym, na bazie Ośrodka Edukacji Przyrodniczo Kulturowej „Mazurska Stodoła” przy Mazurskim Parku Krajobrazowym w zabytkowej stodole mazurskiej w Krutyni,
- b) ukierunkowanie działalności edukacyjnej na formy stacjonarne – warsztaty, głównie dla nauczycieli, wykłady, projekcje filmów, przygotowanie ekspozycji roślin – zielnik, tematycznych plansz edukacyjno-informacyjnych,
- c) utworzenie przy pomocy środków własnych i zewnętrznych ośrodka turystyki przyrodniczej, o randze międzynarodowej, na bazie zabudowań byłego folwarku Łuknajno przy rezerwacie biosfery „Jezioro Łuknajno”,
- d) utworzenie pracowni tkackiej,
- e) utworzenie pracowni garncarskiej,
- f) prowadzenie działalności wydawniczej ze zwróceniem uwagi na zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i estetycznych oraz propagowanie zasad i zadań parku krajobrazowego, a także idei powołania parku narodowego;

2) archiwizacja kulturowa oraz inwentaryzacje cmentarzy:

- a) monitorowanie zmian w zasobach dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza w zakresie stanu obiektów budowlanych proponowanych do wpisu do rejestru zabytków oraz pozostałych obiektów o dużej wartości kulturowej,
- b) inwentaryzacja cmentarzy oraz elementów z nimi związanych: płyt nagrobnych, krzyży, bram, ogrodzeń,
- c) inwentaryzacja obiektów historycznych mających szczególne znaczenie kulturowe: kurhanów, grodzisk, wałów obronnych, kopców strażniczych;

3) prowadzenie monitoringu ruchu turystycznego (MPK, RZGW, WOPR, PTTK):

- a) monitorowanie intensywności ruchu kajakowego na rzece Krutyni,
- b) monitorowanie łodzi na rzece Krutyni,
- c) monitorowanie ruchu samochodowego, a w tym związanego z obsługą ruchu kajakowego szlaku Krutyni,

- d) monitorowanie ruchu motorowego i jachtowego na wodach Parku

3. Wykorzystanie turystyczne i rekreacyjne:

1) turystyka wodna i żeglarstwo:

- a) należy dążyć do stopniowej likwidacji ośrodków o niskim standardzie użytkowym i technicznym (nie wyposażonych w urządzenia techniczne pozwalające na skuteczne eliminowanie negatywnych oddziaływań na środowisko), z wykluczeniem prolongowania terminów dzierżaw gruntów, zwłaszcza na obszarach o wysokiej wartości przyrodniczej,
- b) pola namiotowe na brzegach wód, trudnodostępnych od dróg powinny być traktowane jako obiekty przeznaczone głównie dla turystyki wodnej –dostępne dla właścicieli pojazdów uprawiających turystykę wodną ,
- c) ograniczenie presji turystycznej (ograniczenie lokalizacji nowych obiektów budowlanych, pól kempingowych i parkingów) na południowo-zachodni brzeg Śniardw w rejonie jeziora Warnoły oraz na północno-zachodni i północny brzeg jeziora Śniardwy w rejonie Zatoki Łukniańskiej, Lasu Łukniańskiego i wsi Dziubiele,
- d) przystanie żeglarskie należy lokalizować w rejonach wsi Zdory, Kwik, Nowe Guty, Okartowo, Suchy Róg, Popielno,
- e) zachowanie walorów przyrodniczych szlaku Krutyni wymaga:
- organizowania spływów kajakowych, dozwolonych na zasadach określonych w istniejącym programie działań oraz dołączonym do niego „Regulaminie korzystania ze szlaku rzeki Krutyni na odcinku w granicach Parku wraz z dopływami w celach turystycznych” – zapisanych częściowo w strefach wyróżnionych w §6,
 - uzgodnienia z dyrektorem Parku miejsc wodowania i odbierania kajaków, przy czym punkty cumowania kajaków muszą być zabezpieczone drewnianymi belkami lub wąskimi pomostami przylegającymi równolegle do brzegu, chroniącymi brzeg przed erozją i niszczeniem nadbrzeżnej roślinności,
 - uzgodnienia z dyrektorem Parku lokalizacji pól namiotowych z uwzględnieniem miejsc występowania chronionych i rzadkich okazów fauny i flory,
 - podstawowymi obiektami zagospodarowania szlaku „Krutyni” są stacje wodne usytuowane w Zgonie, Cierzętach, Krutyni, Ukcie i Kamieniu, służące turystyce kajakowej. Stacje w Nowym Moście i Ukcie ze względu na położenie (sąsiedztwo rezerwatu przyrody „Pierwos” i „Krutynia Dolna”) nie mogą być powiększane;

2) turystyka krajoznawcza i pobytowa:

- w celu monitorowania nasilenia ruchu turystycznego wycieczki krajoznawcze autokarowe, organizowane, liczące powyżej 30-tu uczestników muszą zgłaszać w dyrekcji Parku swoje wejście na

ścieżki przyrodnicze i do rezerwatów przyrody; o ile ścieżka w rezerwacie przyrody nie została udostępniona w planie ochrony, zgodę na wejście wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska

- statki Żeglugi Mazurskiej i innych armatorów mogą pływać po wyznaczonych wodach Parku (szlak żeglowny Mikołajki – Ruciane-Nida, Śniardwy) wyłącznie w godzinach dziennych (7.00-19.00 w okresie maj – wrzesień). Inne godziny powinny być ustalone z inspektoratem żeglugi i dyrektorem Parku,
- wędrownie obozy młodzieżowe piesze i rowerowe, w grupach po ok. 20 osób mogą poruszać się na szlakach wokół jezior po wyznaczonych trasach (drogi leśne i polne).
- podstawowymi obiektami zagospodarowania oficjalnych szlaków lądowych i wodnych winny być schroniska szkolne i stacje turystyczne w odpowiednich wiejskich budynkach mieszkalnych organizowane przez właścicieli i zarządców, dyrekcję Parku, fundacje lub inne jednostki.

Rozdział 7. Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego

§ 6. Wprowadza się następujące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Piecki, Mrągowo, Świętajno, Ruciane Nida, Mikołajki, Orzysz i Pisz, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy, planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych:

1. W zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania na obszarze Parku:

- 1) należy zachowywać istniejące układy przestrzenne poszczególnych wsi oraz ich zabudowę; obiekty zniszczone powinny być w miarę możliwości remontowane i odbudowywane na wzór istniejącej zabudowy regionalnej,
- 2) nowe obiekty budowlane, powinny być lokalizowane w obrębie wsi o charakterze letniskowym oraz wsi o funkcjach rolniczych na terenach zwartej zabudowy wsi, z zachowaniem istniejącej linii zabudowy i układem zabudowań w siedlisku oraz nawiązywać do architektury regionalnej południowych Mazur,
- 3) zaleca się stosowanie właściwej architektury regionalnej wynikającej z historycznych i kulturowych uwarunkowań Mazur; wydanie pozwoleń na budowę obiektów nowych i przebudowywanych powinno następować po zasięgnięciu opinii Dyrektora Parku na temat poszczególnych projektów pod kątem ich zgodności z wymogami ochrony krajobrazu kulturowego,
- 4) na obszarze Parku w strefach niezabudowanych oraz na terenach rolnych poza zabudową wsi nie dopuszcza się ustawiania przyczep kampingowych i innych obiektów o podobnych funkcjach i przeznaczeniu (np. samochodów mieszkalnych, baraków, przenośnych domków, domków kampingowych, kontenerów) poza miejscami

wyznaczonymi do tego celu zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. 2004 r. Nr 223, poz. 2268).

2. W zakresie zagospodarowania jednostek przestrzennych:

1) wytycza się strefy przyrodniczo-krajobrazowe (ustalenia dla poszczególnych stref zawarto w pkt.2):

- a) **strefa „0”** Zerowa, Rezerwatowa – obejmuje istniejące rezerваты przyrody wraz z ich strefami buforowymi oraz tereny o podobnie wysokich walorach przyrodniczych; w strefach „0” (Zerowych) obowiązuje zakaz wznoszenia nowych obiektów budowlanych, z wyjątkiem obiektów służących bezpośrednio ochronie przyrody:
- **strefa 0R1 „Jezioro Łuknajno”** (gm. Mikołajki) – rezerwat biosfery, obszar Ramsar, obszar Natura 2000 „Jezioro Łuknajno” PLB 280003; unikalne ekosystemy wodno-błotne o znaczeniu międzynarodowym, ostoja ptaków – łabędzia niemego, hełmiatki, wąsatki, bąka, bączka oraz łosia,
 - **strefa 0R2 „Krutynia Dolna - Jezioro Gardyńskie”** (gm. Mikołajki, Ruciane-Nida) – rezerwat przyrody „Krutynia”, użytek ekologiczny „Łąka Krutynia”, obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoją Piska” PLH 280048; unikalne ekosystemy wodno-błotne i leśne o znaczeniu europejskim, biotopy orlika krzykliwego, bielika i bociana czarnego, ostoja wilka, rysia, jelenia i łosia,
 - **strefa 0R3 „Jeziora - Majcz Wielki, Lisunie”** (gm. Mikołajki, Piecki) – rezerваты przyrody „Strzałowo” i „Jezioro Lisiny”, obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoją Piska” PLH 280048, wybitne wartości przyrodnicze ekosystemów wodnych i torfowiskowych, siedliska z ramienicami i kłocią wiechowatą,
 - **strefa 0R4 „Jezioro Klimunt - Pierwos”** (gm. Piecki) – rezerwat przyrody „Pierwos” i projektowany rezerwat „Bobrówko”, obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoją Piska” PLH 280048, wybitne wartości przyrodnicze i ekologiczne terenów leśno-jeziornych, biotopy orlika krzykliwego i bociana czarnego, ostoja wilka i rysia, łąki z mieczykiem dachówkowatym i kosaćcem syberyjskim oraz torfowisko z chamedafne północną,
 - **strefa 0R5 „Jezioro Mokre - Krutynia Górna”** (gm. Piecki) – rezerваты przyrody „Krutynia”, „Zakręt”, „Królewska Sosna” i projektowany rezerwat „Jezioro Mokre”, obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoją Piska” PLH 280048, wybitne wartości przyrodnicze i krajobrazowe rynny polodowcowej oraz ekosystemów wodnych i leśnych, biotopy jarzábka i puchacza, bielika, dzięcioła czarnego i tracza nurogęsi,
 - **strefa 0R6 „Jeziora: Uplik, Zdrúzno”** (gm. Piecki, Świętajno) – rezerwat przyrody „Czaplisko-Ławny Lasek”, obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoją Piska” PLH 280048, bardzo cenne ekosystemy wodne i torfowiskowe oraz napiaskowe na półwyspie Połom, stanowisko obuwika, tereny gniazdowania i żerowiska ptaków drapieżnych, w tym bielika,

- **strefa 0R7 „Krutynia Środkowa - Głazowisko Wojnowo-Rosocha”** – dąbrowy wólczańskie (gm. Ruciane-Nida, Piecki) – obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, cenne ekosystemy leśne, ważny szlak migracyjny ptaków, ssaków ziemno-wodnych i płazów, biotopy kropiatki, zielonki, bąka i błotniaka stawowego, duże walory geomorfologiczne – unikalna morena z dużym gładowiskiem leśnym,
 - **strefa 0R8 „Jezioro Skarp”** (gm. Piecki) – obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, bardzo cenny ekosystem wodny na terenie sandru ze zbiorowiskami kalcyfilnymi z turzycą żółtą,
 - **strefa 0R9 „Las Wygryński”** (gm. Ruciane-Nida) – użytek ekologiczny „Grąd Wygryny”, obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, bardzo cenne ekosystemy leśne, zwłaszcza grądy, biotopy orlika krzykliwego, kani rudej i czarnej, ostoja rysia; Zatoka Wygryńska – żerowisko bielika i kani czarnej oraz tarlisko ryb,
 - **strefa 0R10 „Las Ruciański”**(gm. Ruciane-Nida) – obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, bardzo cenne ekosystemy leśne grądowe,
 - **strefa 0R11 „Półwysep Kusnort i Zatoka Łuknańska”** (gm. Mikołajki) – obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, bardzo cenne ekosystemy leśne, łąkowe i olsy, oraz wodno-błotne, biotopy ptaków drapieżnych i wodno-błotnych, w tym bielika i hełmiatki, ważne tarlisko ryb,
 - **strefa 0R12 „Jezioro Warmołty z Zatoką Szyba”** (gm. Ruciane-Nida) – obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, bardzo cenne wartości przyrodnicze, ostoja ptaków wodno-błotnych i drapieżnych, ważne tarlisko ryb,
 - **strefa 0R13 „Blankowa Struga-Kaczerajno”** (gm. Pisz, Ruciane-Nida) – obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, bardzo cenne wartości przyrodnicze, ostoja ptaków wodno-błotnych i drapieżnych, szczególnie bielika,
 - **strefa 0R14 „Jezioro Jegocin“** (gm. Pisz, Ruciane-Nida) – obszary Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, bardzo cenny ekosystem wodny na terenie sandru, jezioro typu mezotroficznego,
- b) **strefa „IE”** Pierwsza, Ekologiczna; – obejmuje dużą część obszarów leśnych Parku, niektóre cenne przyrodniczo tereny rolnicze wraz z ich terenami zabudowanymi oraz cenniejsze tereny wodne; obszary tej strefy odgrywają bardzo ważną rolę w równowadze ekologicznej Parku, stanowiąc ostoję wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt; w strefach IE (Pierwszych Ekologicznych) nie dopuszcza się wyznaczania nowych siedlisk budowlanych:
- **strefa IE1 „Las Łukniański”** (gm. Mikołajki, Orzysz) – rezerwat przyrody „Czapliniec”, obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, istotne znaczenie dla utrzymania równowagi ekologicznej północnej części Parku a szczególnie dla jeziora Łuknajno; ostoja bielika i rybołowa,

- **strefa IE2 „Las i Niwa Polna Suchego Rogu”** (gm. Orzysz) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, szczególne znaczenie dla utrzymania równowagi ekologicznej północnej części jeziora Śniardwy; ptaków drapieżnych i wodno-błotnych,
- **strefa IE3 „Wyspy Śniardw”** (gm. Pisz) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, duże znaczenie dla utrzymania równowagi ekologicznej południowej części jeziora Śniardwy; ważny rejon żerowiskowy ptaków drapieżnych i wodno-błotnych,
- **strefa IE4 „Szeroki Ostrów”** (gm. Pisz) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, cenne wartości naukowe, przyrodnicze, turystyczne; duże walory krajobrazowe i geomorfologiczne, związane z klifem zachodniego wybrzeża półwyspu,
- **strefa IE5 „Lasy Jegocińskie”** (gm. Pisz) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, duże znaczenie przyrodnicze, ważny teren w ochronie ptaków drapieżnych i wilka,
- **strefa IE6 „Lasy Popielna i Łąki Warnowskie”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, cenne wartości przyrodnicze oraz ważna rola w utrzymaniu równowagi ekologicznej w rejonach jezior Bełdany i Warnoły; obszar gniazdowania bielika i duża ostoja zwierzyny płowej oraz introdukowanej (konik polski) przez Zakład Doświadczalny PAN w Popielnie,
- **strefa IE7 „Niwa Polna Woźnic i Dybowa”** (gm. Mikołajki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, cenne wartości przyrodnicze, ekosystemy łąk z czajką, bekasem i derkaczem, strefa ochronna dla stref 0R1 i 0R11,
- **strefa IE8 „Las Guzianka”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, duże wartości przyrodnicze, grądy i dąbrowy oraz rola buforu wobec niekorzystnego oddziaływania miasta Ruciane-Nida na cenne obszary Parku,
- **strefa IE9 „Las i Niwa Polna Iznoty i Kamienia”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, duże wartości przyrodnicze, zwłaszcza ekosystemów leśnych, wodnych i łąkowych, biotopy rysia oraz bielika, orlika krzykliwego, bociana czarnego, kani czarnej i zimorodka, Zatoka Iznocka stanowi ważne tarlisko ryb; funkcje strefy ochronnej dla strefy 0R2 i 0R9,
- **strefa IE10 „Niwa Polna i Siedliskowa Bobrówka”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, cenne biotopy ptaków drapieżnych, w tym orlika krzykliwego oraz bociana czarnego; funkcja strefy buforowej dla strefy 0R2 i 0R4,
- **strefa IE11 „Niwa Polna i Siedliskowa Nowej Ukty i Kadzidłowa”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, cenne ekosystemy łąkowe, bardzo ważny obszar ochronny populacji bociana białego, żurawia, kani rudej, czajki i derkacza; funkcja ochronna dla stref 0R2 i 0R4,

- **strefa IE12 „Niwa Śwignajna”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, duże znaczenie ekologiczne (trasa migracji ssaków i ptaków) i przyrodnicze, ostoja drobnych ptaków śpiewających, błotniaków i dzików; strefa ochronna dla strefy OR2,
- **strefa IE13 „Niwa Klasztorna i Wojnowa”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, cenne ekosystemy łąkowe, bardzo ważny obszar ochronny populacji bociana białego, żurawia, derkacza i kani rudej; duże walory geomorfologiczne, przyrodnicze i kulturowe; funkcja ochronna dla strefy OR7
- **strefa IE14 „Las Gałkowski”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, duże znaczenie ekologiczne; biotop lęgowy orlika krzykliwego i trzmielojada, cenne ekosystemy leśne, las glebochronny, wzorcowa powierzchnia glebowa,
- **strefa IE15 „Niwa Polna Gałkowa, Zameczka i Chostki** (gm. Piecki, Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, cenne ekosystemy łąkowe, bardzo ważny obszar ochronny populacji bociana białego, żurawia, derkacza, błotniaka stawowego i kani rudej; duże walory geomorfologiczne, przyrodnicze i kulturowe; funkcja ochronna dla strefy OR7,
- **strefa IE16 „Pobrzeże Krutyni”** (od wsi Krutyni do Rosochy) (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, ważne znaczenie ekologiczne (trasa migracji ssaków, gadów i ptaków) i przyrodnicze; strefa ochronna górnego odcinka rzeki Krutyni,
- **strefa IE17 „Lasy Zgońskie-Południowe”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, bory świeże na sandrach, cenne ekosystemy łąkowe i torfowiska przejściowe, duże wartości przyrodnicze, biotopy wilka,
- **strefa IE18 „Las Spychowski”** (gm. Świątajno) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, bory świeże na sandrach, duże wartości przyrodnicze; funkcja ochronna dla Spychowskiej Strugi i jeziora Zdrużno,
- **strefa IE19 „Las Mojtyński i Cierzpięt”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, istotne znaczenie ekologiczne; ostoja bobrów; funkcja ochronna dla strefy OR5,
- **strefa IE20 „Niwa Polna Lipowa”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, duże znaczenie przyrodnicze, teren wzgórz morenowych fazy pomorskiej zlodowacenia Bałtyckiego o wybitnych walorach krajobrazowych; strefa ochronna dla strefy OR3,
- **strefa IE21 „Lasy Lipowsko-Pieckowskie”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, istotne znaczenie dla utrzymania właściwego stanu środowiska północno-zachodniej części Parku, obszar wododziałowy; tereny lęgowe bielika, oraz biotopy żółwia błotnego,

- **strefa IE22 „Lasy Mikołajskie”** (gm. Mikołajki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, istotne znaczenie dla utrzymania właściwego stanu środowiska przyrodniczego północnej części Parku; cenne ekosystemy leśne, łąkowe oraz torfowiska przejściowe, stanowisko brzozy niskiej, teren ważny dla występowania rybołowa i bociana czarnego, ostoja rysia i biotopy wilka,
 - **strefa IE23 „Jezioro Kuc”** (gm. Mrągowo) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, ważne znaczenie przyrodnicze z uwagi na czystość jeziora i występowanie żółwia błotnego oraz terenów żerowych orlika, bielika, kormorana i bociana czarnego, kulminacja moren „Jakubowsko-Mikołajskich”,
- c) **strefa „IK”** Pierwsza, Krajobrazowa – obejmuje cenne pod względem krajobrazowym tereny Parku; nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane w strefie IK (Pierwszej Krajobrazowej) tylko wyjątkowo w przypadku ścisłego powiązania przestrzennego z już istniejącą zabudową w obrębie tej strefy:
- **strefa IK1 „Jezioro Śniardwy”** (gm. Pisz, Orzysz) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, największe, naturalne jezioro w systemie Wielkich Jezior Mazurskich w Polsce; jedna z głównych atrakcji Krajoznawczych Parku; ważna ostoja ptactwa wodnego, szeroka strefa litoralu stanowi tarliska ryb, a otaczające łożowiska są biotopem łosia,
 - **strefa IK2 „Las Wejsuński”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, bory świeże na sandrach, walory turystyczne i rekreacyjne,
 - **strefa IK3 „Spychowo-Potok”** (gm. Świętajno) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, funkcja strefy ochronnej dla Spychowskiej Strugi, położonej w strefie OR6,
 - **strefa IK4 „Niwa Żabięca”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, cenne walory krajobrazowe związane z morenami czołowymi fazy pomorskiej,
 - **strefa IK5 „Niwa Lipowska”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, duże walory krajobrazowe związane z morenami czołowymi fazy pomorskiej,
 - **strefa IK6 „Niwa Siedliskowa i Polna Dobrego Lasu”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, duże walory krajobrazowe i kulturowe,
 - **strefa IK7 „Niwa Niedźwiedziego Rogu i Głodowa”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, duże znaczenie krajobrazowe i przyrodnicze,
 - **strefa IK8 „Wieś Zgon”** (gm. Piecki) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, szczególne walory krajobrazowo-kulturowe,
 - **strefa IK9 „Niwa Onufryjewa”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, duże walory krajobrazowe, kulturowe i przyrodnicze,

- **strefa IK10 „Niwa Popielna ”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, duże znaczenie dla krajobrazu terenu stycznego jezior Beldany, Mikołajskie i Śniardwy,
- **strefa IK11 „Jezioro Beldany”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, przykład krajobrazu pojeziernego z jeziorem rynnowym, teren żerowiskowy bielika, kani rudej i czarnej,
- **strefa IK12 „Niwa Siedliskowa Gałkowa”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008 i „Ostoja Piska” PLH 280048, cenne ekosystemy łąkowe z derkaczem i czajką, szczególne walory krajobrazowo-kulturowe,
- **strefa IK13 „Niwa Wygryńska”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, teren o dużym znaczeniu dla walorów krajobrazowych jeziora Wygryńskiego i rzeki Nidki, ekosystemy napiaskowe, miejsca lęgowe i żerowiskowe błotniaka stawowego, bąka, kropiatki i zielonki,
- **strefa IK14 „Niwa Wólczańska i Ładnego Pola”** (gm. Ruciane-Nida) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, duże walory krajobrazowe i przyrodnicze; ostoja ptactwa – kani rudej, bociana białego, derkacza i czajki oraz zwierzyny płowej i dzików,
- **strefa IK15 „Niwa Polna i Siedliskowa Dziubiel”** (gm.Orzysz) – obszar Natura 2000 „Puszcza Piska” PLB 280008, duże wartości krajobrazowe i kulturowe, strefa ochronna północnego brzegu Śniardw,

d) **strefa „II”** Druga:

- obejmuje części Parku o niższych wartościach przyrodniczych, w znacznej części tereny budownictwa wiejskiego i turystycznego; nowe obiekty budowlane w strefach II (Drugich) mogą być lokalizowane na terenach zwartej i rozproszonej zabudowy wsi,
- krajobraz tej strefy wymaga częściowego zrewaloryzowania poprzez przywracanie historycznej, regionalnej architektury mazurskiej;

2) wprowadza się następujące ustalenia dla stref:

a) strefa 0R1 „Jezioro Łuknajno”:

- funkcje naukowe, dydaktyczne, przyrodniczo-krajobrazowe oraz turystyczne; dostępność po ścieżkach przyrodniczych, pieszych i rowerowych; wieże widokowe,
- adaptacja folwarku Łuknajno na Ośrodek Edukacji Przyrodniczej,
- wyłączenie z gospodarki leśnej lasów na terenach podmokłych,
- zakaz prowadzenia gospodarki rybackiej,
- gospodarka rolna według zasad programów rolno-środowiskowych,

b) strefa 0R2 „Krutynia Dolna – Jezioro Gardyńskie”,

- funkcje naukowe i dydaktyczne oraz turystyczno-krajoznawcze,

- szlak rzeki Krutyni na odcinku od Ukty do jeziora Bełdany w obrębie rezerwatów przyrody „Krutynia Dolna” i „Pierwos” jest dostępny po zezwoleniu nadzorującego rezerwaty (dla zorganizowanych grup do 11 kajaków pod kierownictwem przewodnika) w okresie 1 maja – 14 czerwca w weekendy (sobota i niedziela, wg brzmienia Słownika Wyrazów Obcych),
- od dnia 15 czerwca pływanie może odbywać się codziennie każdego roku tylko w porze dziennej w godzinach 6.00 – 22.00, a w przypadku rezerwatów przyrody „Krutynia Dolna” i „Pierwos” od 9.00 – 20.00,
- gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo, wyłączenie z gospodarki leśnej terenów bagiennych i na gruntach organicznych przy rzece Krutyni, pomiędzy Nowym Mostem, osadą Wypad, jeziorem Dłużec, a drogą 609 Ukta – Mikołajki,
- wędkarstwo amatorskie dozwolone wyłącznie za zgodą organu nadzorującego rezerwaty, od 15 sierpnia,
- systematyczna wymiana istniejących linii napowietrznych na kablowe podziemne,
- zakaz powiększania stanic w Nowym Moście i Uckie,
- likwidacja fizyczna budynku po byłej zlewni mleka w Uckie,
- wykonanie progów kamiennych w celu natlenienia wody w Uckie w rejonie byłego mostu kolejowego (z umożliwieniem przepływu kajaków),
- restytucja krajobrazu naturalnego z utrzymaniem istniejących trawiastych terenów otwartych,
- gospodarka rolna według zasad programów rolno-środowiskowych,

c) strefa 0R3 „Jeziora – Majcz Wielki, Lisunie”:

- funkcje naukowe, dydaktyczne i turystyczno-krajoznawcze,
- dostępność dla grup turystycznych po wyznaczonych trasach,
- gospodarka rybacka - używanie sprzętu ciągnionego nie może niszczyć łąk ramieniowych; zakaz gospodarki w rezerwacie „Jezioro Lisiny”,
- gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
- wymiana napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia na linie kablowe podziemne,

d) strefa 0R4 „Jezioro Klimunt – Pierwos”:

- funkcje naukowe, dydaktyczne i turystyczno-krajoznawcze,
- dążenie do przeznaczenia osady Dębie na funkcję ośrodka naukowo-badawczego Parku,
- dostępność terenu dla grup pieszych po wyznaczonych trasach,
- gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,

- ograniczona gospodarka rybacka ,
- e) strefa 0R5 „Jezioro Mokre – Krutyń Górna”:
- funkcje naukowe, dydaktyczne i turystyczno-krajoznawcze,
 - dostępność terenu dla grup pieszych po wyznaczonych trasach,
 - szlak turystyki wodnej rzeki Krutyń na odcinku Jezioro Mokre – m. Krutyń dostępny przez cały rok z wyłączeniem spływów grupowych powyżej 10 kajaków w okresie od 15 kwietnia do 15 czerwca (od 1 maja szlak może być udostępniony dla grup szkolnych i uzgodnionych warunkowo w Parku innych grup zorganizowanych), pływanie może się odbywać tylko w porze dziennej w godz. 6.00 – 22.00 ; Jezioro Krutyńskie dostępne jedynie po wyznaczonym torze,
 - gospodarka leśna według zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
 - w ramach gospodarki rybackiej na Jeziorze Krutyńskim dopuszcza się wędkarstwo z łodzi tylko za zgodą dyrektora RDOŚ,
 - utrzymanie dotychczasowego standardu pól namiotowych; likwidacja pola namiotowego „Pod Dębami” w pobliżu jazu na przesmyku jeziora Mokrego i Krutyńskiego,
 - dążenie do przywrócenia estetyki w zabudowie osady Ławny Lasek,
 - wymiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na linie kablowe (§12. pkt 6 lit. b Rozporz. MŚ z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody);
 - zachowanie istniejącego krajobrazu leśno-jeziornego o cechach naturalnych,
- f) strefa 0R6 „Jeziora: Uplik, Zdrężno”:
- funkcje naukowe, dydaktyczne i turystyczno-krajoznawcze,
 - dostępność po wyznaczonych trasach,
 - turystyka wodna – jak w strefie 0R5, pływanie może się odbywać tylko w porze dziennej w godz. 6.00-22.00,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
 - gospodarka rybacka sprzętem ciągnionym ograniczona do II półrocza (ze względu na okres tarła ryb),
 - likwidacja pozostałości dawnego, nielegalnego ośrodka wędkarskiego z nad jez. Zdrężno, przy wsi Połom,
 - utrzymanie nie zwiększonej liczby domków letniskowych w istniejącej zabudowie, w zachodniej części wsi Połom w strefie nadbrzeżnej jez. Zdrężno,
 - zachowanie istniejącego krajobrazu leśno-jeziornego o cechach naturalnych;

g) strefa 0R7 „Krutynia Środkowa – Głazowisko Wojnowo-Rosocha”:

- funkcje naukowo-dydaktyczne i turystyczno-krajoznawcze,
- dostępność po wyznaczonych trasach,
- szlak turystyki wodnej rzeki Krutyni na Młyn w Zielonym Lasku – Most drogowy w Ukcie dostępny przez cały rok z wyłączeniem spływów grupowych powyżej 10 kajaków w okresie od 15 marca do 15 czerwca (spływy z udziałem młodzieży szkolnej dopuszczalne są od 1 maja, patrz lit.e), rzeczka Dusianka i jezioro Duś są dostępne w okresie 1maja.
- zalecana ekstensywna gospodarka rolna na trwałych użytkach zielonych,
- gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo; dotyczy to zwłaszcza głazowisk i dąbrów,
- zakaz niszczenia i wywożenia głazów,
- zakaz niszczenia flory mszaków na głazach,
- ochrona zadrzewień i zakrzewień oraz ich składu gatunkowego,

h) strefa 0R8 „Jezioro Skarp”:

- funkcje naukowe i dydaktyczne,
- dostępność po wyznaczonych trasach pieszych,
- gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
- zakaz gospodarki rybackiej,

i) strefa 0R9 „Las Wygryński”:

- funkcje naukowe i dydaktyczne,
- dostępność po wyznaczonych trasach pieszych i rowerowych,
- gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
- przywrócenie stanu naturalnego terenów przy jeziorze Bełdany poprzez fizyczną likwidację zabudowań po dawnych ośrodkach wypoczynkowych,
- likwidacja leśnego pola namiotowego naprzeciwko Wyspy Kamieńskiej,
- ograniczenie ruchu publicznego na drodze Kamień-Wygryny do trasy rowerowej (trasa rowerowa o charakterze regionalnym Mikołajki – Ruciane-Nida), i pojazdów samochodowych wyłącznie do celów służbowych oraz dojazdu stałych mieszkańców,
- zakaz utrzymywania drogi Kamień – Wygryny materiałami smołowymi, bitumicznymi i betonem,
- docelowa wymiana linii elektroenergetycznej napowietrznej na kablową podziemną, nowe linie kablowe wyłącznie podziemne;

j) strefa 0R10 „Las Ruciański”:

- funkcje naukowe i dydaktyczne,
 - dostępność piesza po wyznaczonej ścieżce przyrodniczej,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
- k) strefa 0R11 „Półwysep Kusnort i Zatoka Łuknańska”:
- funkcje naukowe i dydaktyczne,
 - dostępność turystyczna ograniczona,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
 - zakaz gospodarki rybackiej,
 - zachowanie krajobrazu naturalnego,
 - zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych;
- l) strefa 0R12 „Jezioro Warmołty z Zatoką Szyba”:
- funkcje naukowe i dydaktyczne,
 - dostępność turystyczna ograniczona,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
 - gospodarka rybacka ograniczona do jesiennych połowów interwencyjnych,
 - ochrona i wzbogacenie zadrzewień i zakrzewień przy południowych brzegach jeziora,
- m) strefa 0R13 „Blankowa Struga-Kaczerajno”:
- funkcje naukowe i dydaktyczne,
 - dostępność turystyczna po wyznaczonych trasach,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo,
 - gospodarka rybacka ograniczona do jesiennych połowów interwencyjnych,
 - ograniczenie ruchu publicznego na drodze Niedźwiedzi Róg – Snopki do trasy rowerowej, i pojazdów samochodowych wyłącznie do celów służbowych,
- n) strefa 0R14 „Jezioro Jegocin”:
- funkcje naukowe i dydaktyczne,
 - dostępność turystyczna po wyznaczonych trasach pieszych, rowerowych i konnych,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów wodochronnych,
- o) strefa IE1 „Las Łukniański”:
- dostępność turystyczno-krajoznawcza (piesza, konna i rowerowa) po wyznaczonych trasach,

- gospodarka leśna wg zasad ustalonych dla lasów ochronnych,
- p) strefa IE2 „Las i Niwa Polna Suchego Rogu”:
- dostępność ograniczona, niekorzystne warunki dla ruchu krajoznawczego,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów ochronnych,
 - gospodarka rolna na trwałych użytkach zielonych,
 - przywracanie cech krajobrazu naturalnego poprzez dolesianie i zwiększanie zadrzewień terenu otwartego,
- q) strefa IE3 „Wyspy Śniardw”:
- zakaz użytkowania turystycznego; przybijanie do brzegów wysp dopuszczalne wyłącznie w przypadkach awaryjnych,
 - zakaz zabudowy,
 - wyłączenie z gospodarki leśnej,
 - zachowanie cech krajobrazu naturalnego,
- r) strefa IE4 „Szeroki Ostrów”:
- dostępność turystyczno-krajoznawcza po wyznaczonych trasach pieszych i rowerowych,
 - dopuszcza się małą architekturę drewnianą dla obsługi ruchu turystycznego, w tym turystyki wodnej,
 - dążenie do zamiany gruntów ornych na trwałe użytki zielone,
- s) strefa IE5 „Lasy Jegocińskie”:
- dostępność krajoznawcza po wyznaczonych trasach pieszo-rowerowych lub konnych,
 - rewaloryzacja stancji wodnej w osadzie Kierzek,
- t) strefa IE6 „Lasy Popielna i Łąki Warnowskie”:
- dostępność turystyczna (piesza, rowerowa) do ustalonych punktów i po ścieżkach przyrodniczych (nie dotyczy zbioru jagód i grzybów),
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów ochronnych,
 - docelowa wymiana linii elektroenergetycznej średniego napięcia na linię kablową podziemną, nowe linie kablowe wyłącznie podziemne,
 - adaptacja pola namiotowego dla turystyki wodnej nad jez. Bełdany,
- u) strefa IE7 „Niwa Polna Woźnic i Dybowa”:
- stosowanie programów rolno-środowiskowych na gruntach rolnych z preferencją utrzymania trwałych użytków zielonych

- wprowadzanie zadrzewień śródpolnych,
- v) strefa IE8 „Las Guzianka”:
 - funkcje naukowe i dydaktyczne,
 - dostępność dla turystyki pieszej i rowerowej,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów ochronnych,
 - utrzymanie naturalnego krajobrazu leśnego,
- w) strefa IE9 „Las i Niwa Polna Iznoty i Kamienia”:
 - ograniczona dostępność turystyczno-krajoznawcza,
 - gospodarka leśna wg zasad dla lasów ochronnych w strefie brzegowej wód,
 - gospodarka rolna z utrzymaniem trwałych użytków zielonych,
 - gospodarka rolna według zasad programów rolno-środowiskowych,
 - zakaz zabudowy dotychczas niezabudowanych terenów otwartych i sadów,
 - zamiana linii elektroenergetycznych powietrznych na kablowe podziemne,
 - stopniowa przebudowa drzewostanów z iglastych na mieszane,
- x) strefa IE10 „Niwa Polna i Siedliskowa Bobrówka”:
 - preferowana turystyka kwalifikowana,
 - utrzymanie ekstensywnej tradycyjnej gospodarki rolnej,
 - zakaz zabudowy dotychczas niezabudowanych terenów otwartych i sadów,
 - gospodarka rolna według zasad programów rolno-środowiskowych,
 - zachowanie kulturowego krajobrazu wiejskiego zharmonizowanego z przyrodą,
- y) strefa IE11 „Niwa Polna i Siedliskowa Nowej Ukty i Kadziłowa”:
 - dostępność turystyczno-krajoznawcza po wyznaczonych trasach (drogi publiczne, ścieżki rowerowe i konne, szlaki turystyczne piesze),
 - gospodarka rolna z preferencjami dla kierunku ekologicznego na zwiększonych areałach trwałych użytków zielonych,
 - rewaloryzacja istniejącej zabudowy,
 - docelowa likwidacja budynku byłej fermy drobiu na dz. geod. nr 92 obręb Ukta,
 - zakaz zabudowy dotychczas niezabudowanych terenów otwartych i sadów,
 - docelowa zamiana linii elektroenergetycznych na kablowe podziemne, dotyczy też nowych linii energetycznych,

- utrzymanie regionalnej zabudowy wiejskiej i harmonijnego krajobrazu kulturowego,
- zwiększenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- gospodarka rolna według zasad programów rolno-środowiskowych,

z) strefa IE12 „Niwa Śwignajna”:

- dostępność turystyczno-krajoznawcza po wyznaczonych trasach (drogi publiczne, ścieżki rowerowe i konne, szlaki turystyczne piesze),
- gospodarka rolna z preferencjami dla kierunku ekologicznego na zwiększonych areałach użytków zielonych,
- rewaloryzacja zabudowy istniejącej,
- docelowa zmiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe podziemne, dotyczy też nowych linii energetycznych,
- utrzymanie regionalnej zabudowy wiejskiej i harmonijnego krajobrazu kulturowego,
- dążenie do zwiększenia zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,

za) strefa IE13 „Niwa Klasztorna i Wojnowa”:

- funkcje dydaktyczne i krajoznawcze,
- właściwe utrzymanie i rewaloryzacja Zespołu Klasztornego przy jez. Duś na dz. geod. nr 1 obrębu Wojnowo,
- rewaloryzacja istniejącej zabudowy wsi,
- gospodarka leśna wg zasad dla lasów cennych przyrodniczo; ochrona ciepłolubnych dąbrów,

zb) strefa IE14 „Las Gałkowski”:

- gospodarka leśna wg zasad dla lasów glebochronnych,

zc) strefa IE15 „Niwa Polna Gałkowa, Zameczka i Chostki”:

- dostępność turystyczno-krajoznawcza po wyznaczonych trasach (drogi publiczne, ścieżki rowerowe, trasy konne, szlaki turystyczne),
- zalecana ekstensywna gospodarka rolna na użytkach zielonych,
- zamiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe podziemne, dotyczy też nowych linii energetycznych,
- zachowanie tradycyjnej zabudowy wiejskiej i harmonijnego krajobrazu kulturowego,

zd) strefa IE16 „Pobrzeże Krutyni”:

- obsługa turystyki kajakowej przy istniejących siedliskach,

- dążenie do zwiększenia użytków zielonych,
- powiększenie liczby zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- ze) strefa IE17 „Lasy Zgońskie-Południowe”:
- dostępność turystyczno-krajoznawcza piesza, rowerowa i konna po wyznaczonych trasach leśnych,
- zf) strefa IE18 „Las Spychowski”:
- dostępność turystyczno-krajoznawcza piesza, rowerowa, konna po wyznaczonych drogach leśnych,
- zg) strefa IE19 „Las Mojtyński i Cierpięt”:
- dostępność turystyczno-krajoznawcza piesza i rowerowa po wyznaczonych trasach,
- zmiana linii elektroenergetycznych napowietrznych na kablowe podziemne,
- gospodarka leśna jak dla lasów ochronnych,
- zh) strefa IE20 „Niwa Polna Lipowa”:
- dostępność turystyczno-krajoznawcza po wyznaczonych trasach (drogi publiczne, trasy rowerowe i konne, szlaki turystyczne piesze),
- preferowanie rolnictwa ekologicznego i wdrażanie programów rolno-środowiskowych,
- utrzymanie harmonijnego krajobrazu kulturowego,
- dążenie do zamiany linii napowietrznych średniego napięcia na kablowe podziemne,
- wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- zabezpieczenie grodziska wczesnośredniowiecznego z wałem obronnym przy jeziorze Majcz Wielki przed zniszczeniem, wtórnymi podziałami gruntów i przegradzaniem,
- zi) strefa IE21 „Lasy Lipowsko-Pieckowskie”:
- turystyka krajoznawcza piesza, rowerowa, konna po wyznaczonych trasach,
- przebudowa drzewostanów w kierunku grądów,
- zj) strefa IE22 „Lasy Mikołajskie”:
- turystyka krajoznawcza piesza, rowerowa, konna po wyznaczonych trasach,
- zakaz utrwalania drogi leśnej Iznota – Mikołajki materiałami smołowymi, bitumicznymi i betonem, z dopuszczeniem żwiru, tłuczni kamiennego, lub płyt wierzbowych,
- przebudowa drzewostanów w kierunku grądów,
- zk) strefa IE23 „Jezioro Kuc”:
- funkcje naukowe, dydaktyczne i krajoznawcze,
- gospodarka rolna, z preferencjami dla zwiększenia udziału trwałych użytków zielonych,

- gospodarka rybacka tylko w działaniach interwencyjnych,
- zmiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe podziemne,
- budowa parkingu przy drodze nr 1749N dla punktu widokowego w Kosewie Górnym,
- zwiększanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- zl) strefa IK1 „Jezioro Śniardwy”:
- turystyka wodna i krajoznawcza oraz żegluga śródlądowa po wyznaczonych trasach,
- urządzenie krajoznawczej trasy rowerowej wokół jeziora z punktami widokowymi,
- zakaz sytuowania wież i tworzenia dominant architektoniczno-przestrzennych z wyjątkiem niezbędnych obiektów i aktualnie istniejącej wieży dla potrzeb Stacji Ratownictwa Wodnego w rejonie wsi Dziubiele,
- ograniczenie budownictwa i pomostów do miejsc związanych z istniejącymi obiektami usług turystyki wodnej i funkcją bezpieczeństwa,
- ochrona przed erozją przez zachowanie naturalnych zadrzewionych i zakrzewionych brzegów,
- zm) strefa IK2 „Las Wejsuński”:
- zwiększanie udziału drzew liściastych w monokulturach sosnowych,
- zn) strefa IK3 „Spychowo-Potok”:
- wzbogacenie zadrzewienia terenu,
- zo) strefa IK4 „Niwa Żabieńca”:
- dostępność turystyczno-krajoznawcza po wyznaczonych trasach,
- zalecane utrzymanie użytków zielonych na gruntach rolnych,
- zp) strefa IK5 „Niwa Lipowska”:
- turystyka krajoznawcza – piesza, rowerowa, konna po wyznaczonych trasach,
- zalecane utrzymanie użytków zielonych na gruntach rolnych,
- rewaloryzacja zabudowy istniejącej,
- dążenie do zmiany napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe podziemne,
- utrzymanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego z wprowadzeniem nowych zadrzewień i zakrzewień,
- zr) strefa IK6 „Niwa Siedliskowa i Polna Dobrego Lasu”:
- turystyka krajoznawcza – piesza, rowerowa i konna po wyznaczonych trasach,
- gospodarka rolna z utrzymaniem użytków zielonych,
- utrzymanie i rewaloryzacja historycznego charakteru zabudowy Dobrego Lasku,
- zs) strefa IK7 „Niwa Niedźwiedziego Rogu i Głodowa”:

- turystyka krajoznawcza i wodna,
- gospodarka rolna z preferencjami dla trwałych użytków zielonych,
- dążenie do zamiany napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe podziemne,
- rewaloryzacja architektoniczna osady rybackiej w Głodowie,
 - zt) strefa IK8 „Wieś Zgon”:
- turystyka wodna i krajoznawcza,
 - wymagana zmiana architektury zabudowy byłego ośrodka „Polkolor” przez nadbudowę dachów dwuspadowych, krytych dachówką ceramiczną,
 - zachowanie charakteru tradycyjnej zabudowy wiejskiej,
 - ograniczenie przejazdu ciężkiego transportu samochodowego,
 - zu) strefa IK9 „Niwa Onufryjewa”:
 - turystyka krajoznawcza piesza i rowerowa po wyznaczonych trasach,
 - zachowanie charakteru tradycyjnej zabudowy wiejskiej i harmonijnego krajobrazu kulturowego,
 - zw)strefa IK10 „Niwa Popielna ”:
 - turystyka wodna, krajoznawcza i cele naukowo-dydaktyczne,
 - utrzymanie trwałych użytków zielonych,
 - rewaloryzacja zabudowy Popielna,
 - zamiana linii napowietrznych – elektroenergetycznych na kablowe podziemne,
 - wprowadzenie nowych zadrzewień i zakrzewień, szczególnie przywodnych,
 - zx) strefa IK11 „Jezioro Beldany”:
 - turystyka wodna i krajoznawcza,
 - gospodarka rybacka i wędkarstwo rekreacyjno - amatorskie,
 - utrzymanie przeprawy promowej do Wierzby,
 - ograniczenie ruchu motorowodnego do wyznaczonych szlaków,
 - zachowanie naturalnego jeziorno-leśnego krajobrazu; zachowanie ostatnich fragmentów niezabudowanych otwartych terenów przyjeziornych,
 - ograniczenie budowy pomostów wyłącznie do miejsc związanych istniejącymi obiektami usług turystyki wodnej,
 - ochrona roślinności przybrzeżnej i zadrzewień przywodnych,
 - zy) strefa IK12 „Niwa Siedliskowa Gałkowa”:

- zachowanie historycznej zabudowy przydrożnej w formie „ulicówki” i rewaloryzacja zabudowy,
 - utrzymanie użytków zielonych na gruntach rolnych,
 - zamiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe podziemne,
 - utrzymanie tradycyjnego kulturowego krajobrazu wiejskiego,
- zz) strefa IK13 „Niwa Wygryńska”:
- turystyka krajoznawcza i wodna,
 - gospodarka rolna z preferencjami dla rolnictwa ekologicznego,
 - dążenie do zamiany linii elektroenergetycznych napowietrznych na kablowe podziemne,
 - rewaloryzacja zabudowy w kierunku tradycyjnego, harmonijnego krajobrazu wiejskiego ze wzbogaceniem nowymi zadrzewieniami,
- zza) strefa IK14 „Niwa Wólczańska i Ładnego Pola”:
- turystyka krajoznawcza,
 - rozwój rolnictwa o charakterze ekologicznym,
 - rewaloryzacja historycznej zabudowy starowierskiej i mazurskiej,
 - zamiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe podziemne,
 - utrzymanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego ze wzbogaceniem nowymi zadrzewieniami i zakrzewieniami,
- zzb) strefa IK15 „Niwa Polna i Siedliskowa Dziubiel”:
- turystyka krajoznawcza rowerowa, piesza i konna po wyznaczonych trasach,
 - rewaloryzacja istniejącej zabudowy wsi Dziubiele,
 - pożądane wprowadzenie nowych zadrzewień i zakrzewień.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 18 ust. 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. Z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 ze zm.) do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy pojmowanie uchwały w innych sprawach zastrzeżonych ustawami i statutem województwa do kompetencji sejmiku Województwa.

Zgodnie z art. 19 ust. 6a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 tekst) Sejmik Województwa ustanawia, w drodze uchwały, plan ochrony dla parku krajobrazowego w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu planu albo odmawia jego ustanowienia jeżeli projekt planu jest niezgodny z celami ochrony przyrody. Plan ochrony może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Plan ochrony dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego został sporządzony zgodnie z wymogami art. 20 ust. 4 cyt. u ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Ponadto plan ochrony dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego zgodnie z art. 20 ust. 5 cyt. wyżej ustawy uwzględnia cele i zasady ochrony obszarów Natura 2000: OSO „PUSZCZA PISKA” „PLB 280008, OSO „JEZIORO ŁUKNAJNO” PLB 280003, projektowany SOO „OSTOJA PISKA” PLH 280013.

Plan ochrony dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego został sporządzony w celu zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i historycznych najbogatszego i najatrakcyjniejszego pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragmentu Pojezierza Mazurskiego.

Przedmiotowy Plan Ochrony został przedłożony do zaopiniowania właściwym miejscowo radom gmin tj. Radzie Gminy Mrągowo, Radzie Gminy Świątajno, Radzie Gminy Piecki, Radzie Gminy Mikołajki, Radzie Gminy Ruciane-Nida, Radzie Gminy Pisz, Radzie Gminy Orzysz. Projekt rozporządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

Dodatkowo Plan Ochrony został skonsultowany z zainteresowanymi niezależnymi lokalnymi organizacjami – Fundacją na Rzecz Ochrony Przyrody i Krajobrazu Mazurskiego Parku Krajobrazowego i Dorzecza Krutyni, Stowarzyszeniem na Rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur „SADYBA”, Stowarzyszeniem na Rzecz Utworzenia i Ochrony Mazurskiego Parku Narodowego.